

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/4 évre 14 k. (7), 1/8 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az elszakadt prózáz.

Budapest, augusztus 22.

(v.) Az a vidéki levél, mely az igazi agrárizmus feladatairól szólva, lerántotta a leplet a feudális agrármozgalom ámitásairól, hangját szegte a Közletek sugalmazta sajtónak. Ama lapidáris igazságok láttára, amiket az a levél keresetlen és bátor igazmondással tárt fel, az agrár reakció tollforgatóinak a torkukra forrt a szó s kínos zavarukban ma estig hozzá sem mertek nyulni a bírálatukat követelő fontos témához. Ma este aztán — ötödnapra — megered valahára a szavuk, de még ma sem tudják elpalástolni — ijedelmüket. Két válasz is jó az agrárius berkekből. Az egyik goromba prózában dohog, a másik rímtelen Sándorversekben peneg. De a dohogó is, a penegő is melléje dohog és melléje peneg a kérdésnek. Hetet-havat összehordanak, kapkodva érvelgetnek, felszegül védekezőnek s ügyetlenül támadnak. De versben s prózában a feudális agrármozgalom elcsépejt frázisanyagával dobálóznak untalan s amit véghezvisznek, az — bocsánat a szóért, de kifejezőbbet nem találunk — nem egyéb szellemi kérdőzésznel.

A prózában dohogó azzal hozakodik elé, hogy az agrár-programm elítéli az uzsorának minden képzelhető nemét, tehát a földuzsorát és a cseléduszorát is. Ezt a tehát mi szerfölött gyanusnak találjuk. A politikában nincs tehát. Ott ki kell mindent tisztán mondani, kivált olyan programokban, amelyek egész tartalmukkal a parasztnép alacsonyabb értelmiségéhez fordulnak. A tömegekhez a sorok között beszélni nem lehet; szövevényesebb gondolatfunkciókat a köznéptől ne várjon senki. A legegyszerűbb igazságokat is világosan kell a vulgus profanum előtt kifejteni; a magyar nyelv ezt a műveletet úgy hívja,

hogy a szájába rágni. Lám az agrárius nagyurak ugyancsak a szájába rágták a népnek, hogy meg kell tiltani a kazár bevándorlást, hitel- és fogyasztási szövetkezetek révén ki kell ragadni a népet a mozgótöke és a merkantil üzérkedés karmai közül, meg kell szüntetni a fedezetlen határidő-üzletet, szigorítani kell az uzsoratörvényt és mindenek felett követni kell olyan gazdasági politikát, mely a magyar földet a magyar népnek tartja meg. Egytől-egyig világos és többnyire helyes is ez a beszéd. De ez a bőbeszédű program vajjon mért siklik el szóltalanul a magyar népet legkegyetlenebbül kiszippolyozó két gazdasági nyavalya: a föld- és a cseléd-uszora fölött? Mért nem mondja meg kifejezetten, hogy harmadba, negyedbe, sőt ötödbe adni ki földet: a szegény parasztságnak épp oly lelketlen kizsákmányolása, sőt még lelketlenebb, mint az, amelyet a falusi szatócs mivel, mikor silány portékáért értékes nyesterterményeket szed be? Hát azt mért nem mondja ki az agrár-program magyaros, vasokos őszinteséggel, hogy évi hatvan forint fizetéssel s ugyanannyi értékű komencióval fogadni bérest, aki aztán e harminc krajcárnny napibérért néha tizennyolc órát dolgozik naponta s ezenfelül még a családjával is tartozik kemény robotmunkát végeztetni, hogy ez a kisajtolása a koplaló és elrongyolott munkástömegnek: visszaélés a misera plebs nyomorával, szociális igazságtalanság és a nép verejtékének esztelen és lelketlen foku kipréselése? Mért nem szól az agrár-program arról, hogy háromnégy családot belegyömöszölni egy nyomorult viskónak penészes levegőjű szobájába, a jövő nemzedék erkölcsi elfajulását, testi satnyulását jelenti s hű az a nagybirtokos, aki így bánik munkásaival, bünsznek találhatik az emberhussal üzőtt uzsora rettenetes vétségében?

Bánjuk is mi, ha mindezeknek feltárásáért demagógoknak mondanak minket. Ha e miatt demagógok vagyunk, akkor az ország legelőkelőbb társaságában találjuk magunkat. Mert a feudális agrármozgalom kékvérű vezetői épp úgy rászolgáltak a demagóg elnevezésre, mint magunk. Ők is a kisember létösztöneit izgatják s a tömegek indulatait korbácsolják fel. Ők is felnyitják a nép szemét s ujjal mutatnak a gazdasági életben mutatkozó némely visszaélésekre. Mi ennyit sem teszünk. Mi nem izgatunk, nem korbácsolunk fel indulatokat, csak kimondjuk az egész igazságot. Azzal a törekvéssel szemben, mely a szabadelvűséget, a nem létező ipart s a sanyilódó kereskedelmet teszi felelőssé a magyar nép minden gazdasági nyavalyájáért, mi megmutatjuk, hogy a nagybirtoknok mi van a rovásán. Versenyre szólítjuk mi gróf Károlyi Sándorékát a kisember védelmének terén. Ha csakugyan a szegény züllő parasztság érdekeiért hevülnek, jöjjenek el velünk az utolsó konzekvenciák levonásáig. Vizsgálják meg velünk együtt, hogy vajon ki látja hasznát a középbirtok hanyatlásának s a kisbirtok pusztulásának? Forgassák velünk együtt a Darányi Ignác birtokforgalmi statisztikáját, amelyről nem állít-hatja senki, hogy merkantil szellem sugalmazta s hirdessük együtt az abból kicsendülő, rettentően sivár valóságot, hogy az utolsó 30 esztendőben, amelyet a közép- és kisbirtok pusztulásának keserves siraime tölt be, egyesegyedül a latifundiumok voltak azok, amelyeknek száma és terjedelme állandóan gyarapodott. S vizsgáljuk együtt azt a borzasztó tünetet is, hogy ahol egy-egy latifundium terül el, ott köröskörül egyre nagyobb a gyermekhalandóság, egyre meddőbbekké válnak a magyar anyák s egyre ijesztőbb mértéket ölt — kazárok nélkül is — a

T Á R C A.

A hittérítő.

— A Budapesti Napló eredeti tárcaja. —

Írta: Yartin.

Az örökvárosban most hatalmas kőfalak közé szorítják a szőke Tiberist, melynek hihetetlenül piszkos hullámai az etruszk hegyek közül örvénylenek alá Rómába. Egészségügyi szempontból s árvíz ellen való védelemből határozottan előnyös ez a hatalmas alkotás, de annak a romantikának, mely a flavus Tiberist még ezeltől pár évvel is saegélyezte, alaposan kitekerde a nyakát. Eltűntek a hepehupás partok, melyek rendszertelen cikecokban nyultak fe a vízbe, eltűntek a ríktó színre mázólt ósrégi házikók, melyek mint egy-egy színfolt húzódtak meg a ciprus- és piniaesoportok haragoszöld árnyékában és eltűnt a festői halászkunyhó a modern Ponte Margherita mellől, a hiányosan összetakolt dereglyékkel együtt. Ez a halászkunyhó, a romantikus elem utolsó foszlánya, nagyon kedves volt nekünk, Rómában lakó magyaroknak, mert rendszeren ott béreltük dereglyénket a tiberisi kirándulásokra s ott ádtunk egymásnak találkat, mikor ártioszka-vacsorára indultunk a Trastevere valamelyik kurtakocsmájába.

Ez a kunyhó volt a legutolsó áldozata a modernségnek a Tiberis partján, honnan ilyképpen a regényesség teljesen kipusztult. Csak egy kis darabka természet húzódik még meg szerényen az Angyal-híd s a Garibaldi-híd közt, néhány eukalyptus-fa a templáriusok temploma közelében, de majd ezt is letarolja a nivellálás.

Ez történt a jobbparton, a Trasteverében, és ugyanez történt a balparton, a Tiberis mentén, hol a híres Via Tor di Nona már csak

a multak emléke. Mivel ez ósrégi házsoroknak minden második boltja műkereskedésnek kiadott zsbivásár volt, hol gyártott régiségek mellett itt-ott valódi gyöngy is akadt, s pár liráért kopott, de gyönyörű mintájú selyemszövetet lehetett kapni atelier-disznek a reneszánsz korából, ez a sor volt a külföldi művészek barangolásainak legkedvesebb célpontja. De fölkeresték az írők is, mert majd minden házhöz tapadt valami emlék; így az Albergo dell' Orso-ban, melynek még megvan a régi alakja és beosztása, a nagy Rabelais lakott római tartózkodása alatt. Azóta újabb lappal szaporodott az ősi vendégfogadónak a híressége, többi közt azzal, hogy ezeltől öt évvel benne esett meg a bájos Laurina Grandinak az álnok meggyilkolása, oly regényes előzmények után, melyek őt majdan Beatrice Cenci és Francesca da Rimini mellé helyezik az olasz legendákban.

Mivel ezen a környéken annyi cigánynépség kóborolt, világos, hogy ezt a körülményt az olasz élelemesség kihasználta s elrejtett festői zugokban nagyszerű kis koromsák nyiltak remek borokkal s a tulajdonosok értették a módját, hogy mint kell a nemzetközi bohémnépséget odacsalogtani. E környék legérdekesebb e fajta koromsája kétségtelenül a Salvatore Russóé, ki pompás sziciliái borokat mért s kit a törzsvendégek Turiddunak hívtak, lévén ez a Salvatore névnek a becéző alakja. A mi Turiddunak tudniillik szintén sziciliái ember volt, még pedig a javából, Calatafimi vidékéről.

Hát mi idejártunk, magyarok, németek, lengyelek, spanyolok, skandinávok. Kezdetben nemzetiségek szerint külön asztaloknál ültünk, a második óra végén azonban össze volt tolva valamennyi asztal, s egyetlenegy, de hihetetlenül tarka nemzetközi kompániát képeztünk. Ilyenkor a társalgás összekötő nyelve természetesen az

olasz volt. Elvéve akadt ott talián vendég is, de ezek a korcsma félreess sarkában „húzták meg magukat.“ Többnyire a közvetlen környékből kikerülő törzsvendégek ezek: a „Signor avvocato“ (utcai irnok), a „Signor professore“ (30 centesimoért gitár-leekéket adott), néhány „Monsignore“, lyukascipőjű s keshedt reverendájú pap, amilyen ezrével vegetál Rómában, senkisésem tudja, miből. Mivel az igazság borbán lakozik, s mivel Turiddunál olesó volt a pompás bor, a sötétség leple alatt nem egy papocska járt ide, annál is inkább, mert ebbe a rejtett korcsmába ugyan el nem látott a Vatikán szeme.

A korcsma legérdekesebb alakja és törzsvendége azonban a „hittérítő“ volt, egy toprongós, köcsos szakállu alak, kinek sárگا, gyűrődött arcából két izzó szem ragyogott elő. Félelmetes egy szempár volt, mint a hitujítotté, vagy mint az apostolé, kinek szeméből törhetetlen erőlylyel ragyog ki a furor apostolicus. Különböben a nevének meg sem kellene macsakörmöznöni, mert igazi, hamisítatlan hittérítő volt még nem is oly rég, aki Dakotában működött az indiánok közt, s mind főlebb hatolva, eljutott Canada legészakibb részéig, az eszkimótelepekig, az örökké és jég honába. Ledochowski, a lengyel bibornok, a „vörös pápa“ volt a Propaganda elnöke, mikor Don Filippo utnak indult, s még nem adta át hivatalát utódnak, mikor a hittérítő visszatért.

Ha egy hittérítő évek multán hazatér működése színhelyéről, nyomban kimerítő jelentést köteles tenni a generálisának. Don Filippo ezt semmi áron sem akarta megtenni, hanem makacsul ragaszkodott ahhoz, hogy közvetlenül Ledochowskival kell beszélnie. Beszélt is. Hogy mi történt köztük, nem tudatik, csak annyi bizonyos, hogy Don Filippót tüstént kilökték a papi-rendből, vagy szabatosabban szólva: eltöltötték minden néven nevezendő papi funkciótól, még a

kivándorlás. És mondjuk ki együtt azt a nagy és új igazságot, hogy a nemzeti feladat nem az, hogy megtartsák a magyar földet azok a magyarok, akiknek magyar földjük van, hanem az, hogy tudjon a magyar földből egy-egy talpalatnyit szerezni az a millió és millió magyar ember is, akinek földje egy maroknyi sincs. Álljunk be együtt szószólóivá azoknak a magyar véreinknek, akik eddigelé zsenge gyermekkoruktól koporsójukig hitvány pár krajcárnyi napi bérért életükben keserves verejtékükkel s halálukban oszló holttemükkel trágyázzák a gazdag nagy urak talaját.

Nos, feudális nagy urak, felajánlottuk a versenyt s várjuk a konkurrenciát. A patvarba is, önök évek óta hirdetik, hogy a nép barátaí, hát kezdjék meg a nyomorgó nép megváltásának művét a saját portájukon. Az eddig harmadba, negyedbe és ötödbe adott földeket legalább részben juttassák a földéhes szegény pór nép kezére. Ha minden magyarnak lesz földje, akkor ám kössék meg azt parasztmajorátussal, homesteaddel s a német professzorok agrár elméleteinek egyéb eszközeivel. Adjanak cselédjeiknek tisztességes bért és emberséges lakást. Szüntessék meg a robotot, amely jobbaggyá alacsonyítja a cselédet s kiirtja belőle az emberi méltóságot. Ime, az a vidéki levél, amely megindítója volt ennek a többé el nem fojtható eszmecerének, megmutatja, hogy feudális pór ázon immár lehetetlen tovább vezetni az agrármozgalmat. Az a silány pór áz silányul elszakadt. A magyar kiscsázdát az önök feudális demagógiája megtanította a gondolkodásra; s most reklamálni kezdi jogait és létezőkeit mindenki szembent, önökkel szembent is. A feudális agrármozgalmat háziszerezkei napirendre hozták a magyar kis- és középbirtok züllésének egész problémáját. Azon a ponton, ahol az önök külön érdekei veszálybe juthattak volna, önök papirokból való gátat emeltek a mozgalom elé. Imhol az első tünete annak, hogy a mozgalom keresztülűdfi ezt a gátat. A feudális agrárizmus ijedten veszi észre, hogy áldott állapotba jutott. Nemsokára vajudni fog már s megszáli ije- dezve az agráradikalizmust. Az anyának — úgy hisszük — az volna a legnagyobb öröme, ha találhatna olyan ügyetlen bábat, aki a fürdőbe fojtaná az újszűlött gyermeket.

BELFÖLD.

Választások előtt. Horánszky Nándor tudvalevőleg augusztus 26-án tartja beszámolóját Szepsiben. A kerület polgársága már nyagban készül a népszerű képviselő fogadtására. Az eddigi megállapodások szerint Horánszkyt Szekeres Ödön, a premontrai kanonok-rend jászóvárosi kormányzója fogadja a vasúti állomáson, ahonnan Bartalovics János ügyvéd lakására hajtat. Beszámolóján ott lesz az egész választókerület s a beszámoló után a választók újra felajánlák neki a mandátumot. Horánszky elmegy Jászóra is, ahol dr. Takáts Menyhért prelátus fogja üdvözölni. Horánszkyt a szabadelvűpárt több tagja fogja lekísérni. Hír szerint a néppárt dr. Boglárd Lajos mecenzenfi orvost lépteti föl ellene, aki azonban alig számíthat néhány szavazatra.

Felvinczen, amint onnan az országos szabadelvűpártnak jelentik, a szabadelvűpárti választók egy része Miksa Imre földbirtokost jelölte, aki Erdélyben a megszűnt nemzeti párt egyik vezériféria volt.

Az igazi agrárizmus.

— Levél a szerkesztőhöz, —

Száraz tényeket sorolok föl a következőkben a Budapesti Naplónak Az igazi agrárizmus című cikkében foglaltak kommentálására. Egyes vidékeken divatozik, hogy a kukoricaföldet feléből adják a földművesnek s ő köteles évente öt szekér trágyát a földre hozni, háromszor szántani és megmivelni a földet úgy, hogy a tulajdonos a termés felét tisztán kapja. Kételes még a földműves holdanként tíz napi robotot adni és pedig a munkának bármely időszakában. Természetesen az aratás, eséplés, kapálás, tengeti szedés idejében kívánják a robot leszojgálását. Kiszámíthatják tehát, hogy holdanként mennyit is fizet a földműves. A trágya 5 forint, háromszori szántás 10 forint, kapálás és más munka 10 forint, a termés hazahozatala 2 forint, 10 napszám mint robot 5 forint, tehát az összeg 32 forint. Megterem pedig egy hold földön legjobb esetben 50 forint érték (nem számítja az elemi csapások és szárazság okozta kárak esetét). A tulajdonos kap tehát 25 forintnyi és a teljes 25 forintnyi értéket. Amde a teljes eddig már 32 forintot befektetett, tehát a teljes 7 forintot ajándékozott a földtulajdonosnak, vagyis 1-2 forinttal drágábban szerezte meg a tengeti métermászját, mint annak a tenyleges ára. Csalólják meg ezeket az adatokat az alsó muraközi papok és módosabb földtulajdonosok!

Lakás-mizériákról szólván, elszorul a szivünk, ha látjuk, milyen viskókban él az uradalmi cselédség. Egy uradalmi cseléd 24 forint fizetést kap. (6 1/2 krajcár naponként) meg 60 forint értékű konvenficiót. Ezért aztán köteles reggel 3 óráról este 9 óráig folyton dolgozni, járomban van mint az ökre, lakásáért pedig — 34 család van egy egy szóbanán összeszorulva — külön-külön kell, hogy 60-80 napi robotot szolgáljon.

Hát nem emberkínzás, hogy amíg a béres feleségének gyermekét kellene ápolnia, avagy a nagy munka idejében egy kevéssel hozzájárulnia napszámmal az ura béréhez, addig rengeteg forrásában köteles ingyen dolgozni? Ha egyszer nyár idején megbetegszik az aszsony s nem képes a robotot leszojgálni, ez a család aztán le van láncolva évekig a munkaadóhoz, mert robottal hátulálkban van. Ha esetleg jobb helye kínálkoznék, nem képes elmenni, mert a robot fejében mindenét lefojlalja a munkaadója. Ezeket az ember kínzásokat tudtommal (csak arról a vidékről beszélek, melyet közvetlenül ismerek) Abauj, Torna- és Sáros megyékben a Rákóczy hú jobbaggyai szenvedik, akik hajdan oly hiven védelmeztek és oly bátran vértüket öntötték a haza szabadságáért.

Rozgony, 1901. augusztus 20.

Horváth Ferenc gyárvezető.

KÜLFÖLD.

A délafrikai szabadságharc. A brüsszeli transvaali követtség köréből származó táviratok szerint a nemzetközi boerbarát bizottság kölványt készit a boerok javára történő intervenció kérvényét. A kérvényt franciországi tartózkodásának ideje alatt át akarják adni a cárnak.

A Dél-Afrikából kiutasított idegen alattvalók kárterítési követléseit tárgyaló bizottság tegnapi ülésén Lusada újra előterjesztette a Transvaalból kiutasított osztrákok és magyarok reklamációját és egyuttal növkében tiltakozott az ellen a gyanúsítás ellen, hogy összeesküvésben vettek részt. Ardagh, az angol kormány képviselője kiemeli, hogy sok kiutasítottnak nem volt konzuli igazolványa s hogy a johannesburgi osztrák-magyar jótékonyági egyesület titkára kijelentette, hogy nem tudja konstátálni, vajjon volt-e ezeknek a panaszosoknak vagyonuk.

Két londoni újság, a Daily Mail és a Daily Express a sok cáfolattal szembent fenntartják azt a jelentésüket, hogy lord Kitchener nemsokára elhagyja Dél-Afrikát, meg pedig azonnal, mihelyt Milner kormányzó hazaérkezik, ami szeptember 15-ikére várható. Kitchener távozásával Lytton tábornok, Gladstone unokaöccse veszi át a harcoló csapatok főparancsnokságát. A Daily News még azt is biztosra veszi, hogy a jövő hónapban az angol gyalogság nagyrésze szintén távozik Dél-Afrikából és visszatér Angliába, ami az Anglia taktikájának változását fogja maga után vonni, mert lemondatt arról a terről, hogy a boerokart repülő csapatokkal fűdözzék. Az angol hadvezetőség most a védelmi taktikára gondolt és szaporítani kívánja a helyőrségek számát, meg pedig nem angol csapatokkal, hanem fegyveres kafferekkal. A négerek száma Transvaalban 650.000. Oranje államban 130.000, Natálban 400.000 és a Fokföldön 1.150.000. Az angol kormány 60.000 négerbennszűlöttet akart fegyverrel ellátni. A Daily News attól fél, hogy e rendszabályoknak borzasztó következményei lesznek.

legkisebttől is. Könyörületből havi harminc lírát biztosított neki valaki, mint mondják, maga Ledochowski gróf, aki nemsoká római bitoros volt, de a lengyel nagy ur karakterét sem vetkezte le egészen.

Volt pap-társai kerültek, mint a belpoklost, kívált azóta, hogy sokszor rajtakapták, amint a Campo de Fiorin merén nézte Giordano Brunonak, a maglyán elégetett eretek barátának a bronzszobrát. Don Filippo magába zárkozott, nem beszélt senkivel, nem felett a kíváncsiai kérdésközdéseire, s csak annak a pár rongyos papnak nyilatkozott meg néha, akik a Turiddu korcsmájának a törzsvendégei voltak. De tán ezek sem voltak már igazi papok, mert nem ritka eset, hogy Róma papi világában kisebb-nagyobb lelki tragédiák történnek. Ha felákkora erélyük volna az ilyeneknek, mint a Luther Mártoné, szerény életük nem morzsolódnék le nyomtalanul.

Egy szerétkelen nagy disputába keveredtünk az immár összetolt asztalok mellett. Akkoriban tért vissza a Szudánból Massaiá, egy aláztos szerzetes, ki teljes harminc esztendő töltött ott. Visszatérése nem annyira egyházi, mint tudományos esemény volt Rómában, mert magával hozta vagy félücsat afrikai nemzetnek (vagy minnek tiszteljék ezeket az embervakarekat) a teljes folkloréját és teljes nyelvétán, sőtattárral együtt. A nyelvészek egészen oda voltak a nagy boldogságtól, a lapok mind Massaiáról, viselt dolgairól szóltak, s pár napig ő képezte a társalgás kizárólagos tárgyat Rómában. Hát mi is róla beszélünk a nemzetközi asztalnál, s a beszélgetés szörnnyű heves vitába csapott át, mert igen alaposan mélyedtünk bele a hittéris mibenléteinek radikális kimutatásába. Az orosz festő végtelen megvetést hozott magával Odesszából a katolikus egyház iránt, viszont annál nagyobb, annál sötétebb fanatizmussal jött Rómába a spanyol festő. A skandinávok és németek képezték a filozófus elemet, mi magyarok pedig a radikális reformpártot képviseltük.

Ha most, évek múltán, visszagondolok arra az eszeveszett vitára, úgy tetszik, hogy nem is mondtunk mi oly bolondokat, de akkor a disputa hevében, a kevés jó nem látszott ki a bolondogmbák nagy tömegéből. A németek azt viatták, hogy Európának nincs joga a fekete és sárna országokat civilizálni, rájuk tukmálni a mi felfogásunkat, sőt a mi hitünk is. Általában elterlend minden vallás, s helyébe azt a morált kell tenni, amit Nietzsche fejtett ki a Zarathustraiban. (Akkor még nagyon dühöngött a Nietzsche-láz.) Ezt a morált egyformán megérti a földön minden ember. Az orosz fölpatant s leszedte még a szenteltvizet is Nietzsche-ről, aki szerinte a legutalatósabb, legszevasavóbb egyház-ata lett volna, ha véletlenül szent Agoston korában születik s kolostorban növekedik. Marháknak nevezte a németeket, akik azt hiszik, hogy gyakorlatni lehet mind a hetvenhat erényt, amennyire a Zarathustra oktat. Ó (már mint Feolánov) sokkal becsületebb ember, mint Nietzsche. Nem tartja magát több erényre képesnek, mint legfőlebb négy-ötre, de ennyivel szépen ki is jöhett az ember a földön.

Sőt a gyarol embernek elégséges egy erény, az emberszeretet. Ebben benne van a Zarathustra minden erénye. Ami pedig a hittérisét illeti, vagy ostoba minden egyház, ha nem tudja, hogy a buddhizmus, a samán-vallás, a Manitu-imádó négerk bálványimádása éppen olyan izgadmányja az illető országoknak, éppen olyan etnografiai termékek, mint Norvégiának a fenyo, Afrikának a pálma, az észak-európai népeknek a protestantizmus s a délkínai a katolicizmus, — vagy pedig a hittérisét ürügye alatt földi, hatalmi célokat követ, s akkor értelmes és lelketlen. Nem egészen így mondta, hanem oly radikális jellemzéssel, hogy a spanyol, ki eddig összeszuszogodva hallgatta a mi istentelen fejtegetéseinket, fölháborodva ugrott föl s othagyott minket, szerinte örök kárhozatra szántakat.

A hittéris, ki eddig tágra nyílt szemekkel,

mozdulatlanul hallgatta vitánkat, vadul ugrott föl s mielőtt fölocsudtunk volna meglepetésünkkel, már ott ült a spanyol helyén. Azt kérte, hogy először s utóljára helyet foglalhasson közöttünk s hálás volt a disputánkért, melylyel oly boldoggá tettük. Elmondta („nekünk legelőször”) hogy az ő tragédiája is a meggyözdés apró tragédiái közül való s elhibázott életével fizeti meg azt, hogy inkább hallgatott a meggyözdésére, mint celszerűségi tekintetekre és földi érdekekre. Hadd foglaljon helyet közöttük, fölvilágosodott emberek közt, akik megértik, hogy a vallás is csak növény, melynek alkalmazkodnia kell az emberekhez és korokhoz, nem pedig megfordítva. Ha erély lakoznék benne, szertelen harcot kezdené, annál szertelenebbet, annál kétségbeesettebbet, mert az erős egyház úgy sem bocsát meg soha. S ő nem is számítana erre a bocsánatra. De hát nagyon szentív lélek, azután meg kis ember, akit a buta nagy tömeg talán ki is nevetne. Elmondta, hogy ő is az egyház névtelen vértanú közül való, mint annyian. Az egyház nem filozófiai iskola, mely ellen ha az ember írásban vagy szóval kikel, azt mondják rá: ez tudomány, ez az eszmék harcra. Nem filozófiai iskola, hanem hatalmi tényező, cinkosa az állami érdekeknek, s ha az ember föltámad ellene, azt mondják rá: ez kőbotrány, felekezet elleni izgatus, vallás-háborodás. Az ilyet azelőtt megégették, most kegyetlenebb, lassabb halálát végzik ki, elveszik a kenyéret, vagy lehetetlenné teszik minden ténren, míg önmagával s a világgal teljesen meg nem hasonul, meg nem bolondul, vagy öngyilkossá nem lesz.

Azt kérdeztük tőle, hogy mi idézte elő nála ezt a változást s hogy ily radikális nézetekkel ment-e hittérisi útjára.

— Mi idézte elő? Az örök jég és hó, egy szóval a természet, mely megtanított rá, hogy erősebb még a vallásnál is, s az egyházaknak csak idcig-óraíg tartó hódításokat enged. A termé-

London, augusztus 22.

A Reuter-ügynökség jelenti Smaldeczből tegnapi kelettel: Néhány napja Barther ezredes és Pincooffin őrnagy Doornberg mellett meglepte Haasbroeck komandóját, hét boer elesett, kettő megsbesült és 21 fogságba esett.

London, augusztus 22.

Hivatalosan jelentik: E hó 16-ikán 952 boer foglyot szállítottak el Fokvárosból Bernuadéba.

Briszsel, augusztus 22.

Krügernek Kitchener proklamációja ellen a hatalmakhoz intézett tiltakozó irata hangsúlyozza, hogy az angolok eljárása a hágai békekonferencia határozatainak nyílt megsértése. Krüger meghatalmazta Botha generálisát, hogy megtorlással éljen.

A kínai vezeklők. Berlini táviratunk jelenti, hogy Csun kínai herceg és a vezetése alatt álló kínai vezeklő küldöttség e hó 26-ikán érkezik Berlinbe. A herceg egy hétig a német császár vendége lesz. A német lapok már most óva intenek a kínai herceg tulságos ünneplésétől, nehogy a kínaiak félreértsek a deputáció célját és azt képzeljék, hogy a herceg Berlinben való időzése megszüntetés Németszagra nézve. Így a *Hamburger Correspondent* azt írja: A herceggel természetesen, ha a hivatalos vezeklő audiencia véget ért, mint előkelő vendéggel, kiméletesen és az őt megillető tisztelettel kell bánni, de nagy tapintatlanság volna elhítenni vele, hogy potsdami vagy berlini tartózkodása örömet vagy éppen lelkesedést okoz.

A francia-török szakadás.

Budapest, augusztus 22.

Constans konstantinápolyi francia nagykövet otthagyta állomáshelyét, *Munir* bég párisi török nagykövet szintén „nyaraini” ment: *Franciaország és Törökország közt megszűnt a diplomáciai összeköttetés.* Toulon hadi kikötőjében pedig fütik a kazánokat és *Aubert de la Soe* tengernagy készül egy kis konstantinápolyi látogatásra.

Ez háborút jelentene minden más esetben, csak akkor nem, amikor Törökország a fenyegetett fél. A porta ősi szokás szerint fel sem vesz holmi ultimátumot és esetleg még belenyugszik egy ártatlan flottatüntetetésbe is. Majd megoldódik valahogy ez a kérdés is, ha Allah úgy akarja.

S a nagy zenebona oka? Hetek óta foglalkoztatja Páris és Konstantinápoly diplomatáit a rakpartkérdés, amely voltaképpen pénzkérdés és ezért roppantul kellemetlen a portára nézve. Francia polgárok pénze forog veszedelemben: a porta nem fizeti ki a szerződészerűen nekik járó pénzt. Három ilyen reklamációról van szó. Ezek kettője 50 millió frankot jelent, amely összeget két francia vállalkozó elegendőképpen jutatták a

szet, mely megantitott rá, hogy mily neveltség és szűkkörü a szemíniumok bölesége, mely azt hiszi, hogy Krisztus vallása oly kaptafa, melyre rá lehet húzni az egész világot. A természet, mely felnyitotta a szememet s megtanított rá, hogy a vallás nem egyéb eltanult, bema-golt merev hagyományánál, melyet mind kevesebb szállak fűznek a való élethez. A természet, mely megtanított rá, hogy a vallás az illető földnek a terméke s nem lehet átültetni oly földre, hol egészen mások a hitnek föltételei s egészen más alapon fejlődött az emberi fölfogás, a morál, szóval az egész emberi pszche.

Az ímént még veszekedő társaság elnémult, s mélységes esőndben figyelt a hittérítőre, ki így folytatta:

— Ugy-e, uraim, az egész kereszténységnek és a hittérítői működésnek a biblia az alapja, az Új-Testamentum, mely Jézus életét és tanait tárgyalja. A bibliából sem elvenni nem szabad, sem hozzátenni, s magyarázása — legalább a katolikusoknál — csakis meghatározott mederben történhetik. Nem képzélik, hogy mily hitetlen nehéz volt az indiánokkal megértetni, s mily fölületes külsődig az ő hitük. A katolikus máz alatt megmaradtak pogányoknak. Az eskimóknál pedig hiábavaló volt minden igyekezetem. Krisztus azt mondta, tanítsatok minden népeket, az akkori szűk látókör világ azonban bizonyára nem álmódta, hogy a világ mekkora. Azt sem tudtam, hogy mint kezdjek bele az eskimóknál a biblia magyarázatába, s ahogy belekezdtem, megrémülve láttam, mily hitetlenül korlátozt az embereknek az értelme. Próbáltam körülírni, fejtegetni a biblia minden egyes kifejezését, próbáltam a lényegét kiámozni — mindhiába.

— Augusztus császár elrendelte, hogy birodalmának minden lakosa összeressék s e végből mindenki aban a városban jelentkezék, amelyben illetékes. Tessék ezt megmagyarázni az eskimó-

portának különböző vasuti vállalatokból kifolyólag. Most vissza akarják kapni a pénzüket, a porta azonban ürességtől tátongó kasszáira mutatott s kijelentette, hogy nem ér rá ezzel a kérdéssel foglalkozni.

A harmadik reklamáció a rakpartokról szól. Néhány évvel ezelőtt francia tőkepénzesek óriási befektetésekkel létrehozták a *Konstantinápolyi Rakpart- és Doksársaságot*, amely nagyszabású építkezéseket végzett Konstantinápoly kikötőjében. De sem a rakpartokat, sem a dokkvállalatot nem adhatták át az üzemmnek, mert a porta megbánta, hogy idegen kézre juttatta ezeket a fontos gazdasági tényezőket. Mindenféle nehézséget támasztottak a török kormány közegei, végre pedig tudtára adták a társaságnak, hogy a porta hajlandó a koncessziót és az épített műveket visszavásárolni. A társaság erre benyújtotta számláját: 50 millió frankot követelt visszavásárlási díj fejében s midőn a porta vonakodott ezt az összeget kifizetni, a társaság az erélyes *Constans* nagykövet gondjaira bízta az ügyet.

Megirtuk, hogy minő gyorsan készült el ultimátumával *Constans*. Hire jött annak idején annak is, hogy a *Charles Martel, Bouvet* és *Jauréguiberry* francia hadihajók készek Sztambul felé indulni. Ez hatott. A szultán több órán át tartó kihallgatáson fogadta *Constan*t és szavát adta, hogy a francia polgárok követeléseinek eleget tesz.

De tegnapelőtt meggondolta magát s kijelentette, hogy nem fizet. Erre *Constans* elhagyta állomáshelyét s megszűnt a diplomáciai összeköttetés Franciaország és Törökország közt.

Háborúra azonban minden bizonyára nem kerül sor. A porta végre is meggondolja magát s az eset talán választott bíróság elé kerül.

Páris, augusztus 22.

Constans nagykövet már elhagyta Konstantinápolyt. A párisi török nagykövet, *Munir* bég véletlenül nincs Párisban s így a két ország között a diplomáciai összeköttetés csakugyan meg van szakítva. Most már csak két megoldás lehetséges. *Vagy enged a szultán s beváltja adott szavát, vagy pedig a francia hadihajók elindulnak Konstantinápoly elé.* A *Cassard* cirkálóhajót már el is küldötték a török vezekre s négy más hadihajó követni fogja.

A *Siècle* írja: Bizonyos, hogy e miatt a konfliktus miatt nem fognak háborút üzenni a szultánnak, aki erre támaszkodva tagadta meg kívánságaink teljesítését. De arra alkalmas volna ez a konfliktus, hogy a hágai békebírósgát döntésre bízzuk ügyünket. Az orleanista-párti *Soleil* panaszodik a miatt, hogy Németország szövetkezve Angliával, rávette a szultánt, hogy ne engedjen a franciák követelésének.

nak, akinek fogalma sincs arról, hogy mi az a császár, mi az a rendelet, mi az a birodalom, lakos, összeírás, város, illetőség. De nem is lehet fogalma, mert ez a tapasztaláson alapul. Mit tapasztaljon az örök jég honában, hol nem lát egyebet eszkimónál, főknál, viznél, szürke ég-nél s gyűjthet-e magának nyole-tíz fogalomnál többet? A bibliának minden egyes szava érthetetlen talány volt előttük, pedig a náluk egyedül lehetséges módszer követtem, vagyis rajzoltam nekik királyt, Jézust, csillagot, járszolt, birkát, argyait, ördögöt, keresztfát, római katonát, előttük csupa ismeretlen, fölfoghatatlan dolgokat. Ha nem mondom is, tudják önök, hogy mindezekre nines kifejezés az eskimók nyelvében, mely alig áll száz szóból, s e csekély nyelvkincsessel a biblia első szavánál megáll az ember.

Mondjam-e tovább? Amint nem voltam képes ezeket megmagyarázni, így nem voltam képes velük megértetni a lényegét, az eredendő bünt, a jó és rossz közti különbséget, s be kellett látnom, hogy a biblia üdvös hatásából teljesen ki van rekesztve az eskimó. Azután, hogy visszatértem s isten számos népe közt megfordultam, láttam, hogy vannak ismét népek, akik előtt negyedrészen, félig, vagy háromnegyed részben van elzárva az evangélium. A kételynek az a kis görgetege, mely lelkemben Labrador északi partjain megindult, egész lavinává nőtt bennem, mire hazatértem, s egy istentelen dogma, egy megdönt-hetetlen törvény érlelődött meg bennem, az, hogy egyetlen világvallást sem lehet egy merev fölfogás központból igazgatni. Önök előtt ez természetesen dolog, önök jól tudják, hogy csak a nemzeti vallásnak van jogosultsága, annak, mely az illető nép lelki szükségletéből, fölfogásából, moráljából, egész szellemi fejlődéséből, egész múltjából fakad, mindez pedig a klíma, az ambiens, a milieu szerint alakul. Következésképp természetes dolog önök előtt, hogy a szudáni négernek, a hottentottnak éppen a maga vallása felel

Páris, augusztus 22.

A *Matin* jelentése szerint a *Cassard* cirkálóhajó tegnap a francia-török konfliktus miatt a török partok felé ment. Egy hajóosztály készen van arra, hogy utána menjen.

Páris, augusztus 22.

A külügyminisztériumban még mindig bizonyosra veszik, hogy a szultánnal való konfliktus sikerül majd békésen elintézni.

Páris, augusztus 22.

Delcassé külügyminiszter a Havas-ügynökség által közölt nyugtalanító konstantinápolyi jelentésre sem tért vissza még Ariègeből. Ebből azt következtetik, hogy *Konstantinápolyban a helyzet kevésbé kritikussá vált.* A reggeli lapok nem kommentálják a török incidenst, csak a *Figaro* ír *harcias hangon* a do-logról. Arra az esetre, ha az incidens hadihajók kiküldését tenné szükségessé, mint a *Figaronak* Toulonból jelentik, *Aubert de la Soe* ellentengernagy hajó-osztályának három hajója van erre kiszemelve.

Páris, augusztus 22.

A *Temps* írja: A diplomáciai viszony megszakítása Törökországgal csak akkor válik hivatalossá és teljessé, ha a szultán jelenlegi magatartásához ragaszkodik. A nagykövetség egész diplomáciai személyzetét egy alárendelt ügynök kivételével elhagyja Konstantinápolyt. *Munir* beyt, a Párisból most távollevő török nagykövetet értesítették, hogy a diplomáciai viszony megújítását ne térjen vissza. Ami a francia kormány által esetleg teendő intézkedéseket illeti, azok különfélék. E pillanatban nines szó flottatüntetésről, amelyet azonban bármikor igénybe vehetnek. Egy lap emlékeztetett arra, hogy hasonló esetben az osztrák-magyar kormány néhány török kikötőben zár alá vette a vámbevételket, és végül a török nagykövetnek Párisból való távolléte bizonyos benső, egészen sajátos természetű kérdésben a szultán kormányát zavarba hozhatná.

Berlin, augusztus 22.

Az idevaló török nagykövet egy újságíró előtt kijelentette, hogy nem hiszi, hogy a török szultán szavával kötelezte volna magát a rakodópart átvétele dolgában különben nem következett volna be a diplomáciai összeköttetés megszakítása. A berlini török követ a helyzetet nem látja nagyon pesszimistikus színben. Az utolsó pillanatban majd mégis békésen intézik el a konfliktust. Legfolyóbb flottademonstrációra kerülhet a sor.

Constans követ aligha fog többé Konstantinápolyba visszatérni. Sőt a *Neueste Nachrichten* azt írja, hogy *Constans* követ maga okozta a konfliktust, hogy ismét visszatérhessen Párisba, ahol ismét szerepet akar játszani az aktív politikában. A francia sajtó ugyanis valóságosan reklámot csinál neki s ebben a tekintetben különösen a *Figaronak* egyik minapi cikke figyelemreméltó.

meg legjobban, s vak ostobaság a mi vallásunkat rájuk tukmálni, ha előbb nem emeljük őket az európai civilizáció színvonalára. Már pedig a civilizáció sem lesz egyöntetű soha, míg különbözők lesznek az egyes világrégiók klímái. Önök előtt mindez természetes, de hivallg, istenkáromló beszéd a szerzetesek és papok előtt, kiket ifjú koruktól kezdve botorul egyetlen irányban, egyetlen kérélhetetlen irányban formálnak, megmerevedett dogmák és egyházi paragrafusok szerint.

Ahogy ezeket és egyebeket elmondtam Ledoehowskinak, nemsokára rá kivégezt engem a szerzetesek kongregációja. A legintorelansabb bi-bornokok, a sárga Macchi, az epikureus Parocchi intézkedtek, hogy az egyház megszabaduljon tőlem, az istenkáromló antikrisztustól...

Elhallgatott.

— Miért nem néz valami polgári foglalkozás után? — kérdezte az orosz.

— Hogy miért? Kezdetben megfordult agyamban ez a gondolat. De tudják-e önök, mit tesz az, ha valakit a kedvence pályáján szonyu csalódás ér s egy lelki rázkódás, egy váratlan villámsugár felnyitja a szemét, s egyszerre belátja, hogy el volt hibázva az egész élete, mindig tévutakon járt s öntudatlanul egy chimaera, egy önző mánia szolgálatában állt? A lelkemben meghasonlás rág, mely sokkal erősebb nálam s előbb-utóbb megöl... Nem fog úgy fájni, mint az első halál...

Hirtelen felkelt s eltávozott a sötét éjszakába. Turiddu nem győzött csodálkozni, hogy a rejtélyes ember végre elárulta a titkát s éppen nekünk. Azoutul nem látta őt Rómában senki, eltűnt.

Talán eljött érte a második halál, ha ugyan nem ő kereste föl.

Brüsszel, augusztus 22.

Itt azt hiszik, hogy a cár franciaországi látogatása alkalmas lesz arra, hogy megtörje a szultán ellendállását, aki a maga részéről Anglia hatása alatt áll.

A cár franciaországi utja.

Budapest, augusztus 22.

Az egész francia közvélemény a cár látogatása híreinek hatására állt. Egyéből sincs szó, mint a cárról és családjáról s valóságos orosz láz lepté el az országot. Képzelték, hogy ily körülmények közt a cár fogadásának kérdése áll az első helyen.

Loubet elnök holnap Montelimarba megy, ahol anyját látogatja meg. Az elnök egy hétiig marad Montelimarban. Visszatérése után jövő pénteken minisztertanács lesz, amely a cár franciaországi utazása dolgában fogintézkedni. Addig semmi bizonyosat sem lehet tudni arról, hogy a cár mennyi ideig marad Franciaországban, hogy tesz-e hivatalos látogatást Párisban, vagy hogy Franciaország mely városaiban fog megfordulni.

Páris, augusztus 22.

A cár a Standard-jachton a cárnéval együtt érkezik Dünkirchenbe. A cárné esetleg gyermekeit is magával viszi. A cári párt Alexej nagyherceg, Dolgoruki herceg, Eugendorf gróf és Hesse tábornok kísérik. A második jachton érkezik a cár kísérete. A cár tiszteletére rendezett ünnepségek között lesz hajtvadászat és ünnepi színházi előadás is.

Páris, augusztus 22.

A dünkircheni flottaszemle alkalmával a tengerészmisztér a cár külön kívánságára az összes tengerelatt-járó hajókkal nagy gyakorlatokat fog végezteni.

Loubet elnök előreláthatólag jövő év májusán utazik Oroszországba, ahová több miniszter fogja elkísérni.

A cár személyének biztosítására a kormány a legmesszebbmenő intézkedéseket tette. A Dünkirchen-Compigne vasutvonalon biztosítására végig az egész pályára mentén katonaság fog sorfalta állni.

Páris, augusztus 22.

A megyetanácsok egyre hoznak olyan határozatokat, amelyekben hazafias örömüknek adnak kifejezést az orosz cári pár franciaországi látogatása alkalmából.

Berlin, augusztus 22.

Loubet elnök ama kijelentése folytán, hogy a cár utjának egyetlen célja ezáltal Franciaország. Németországban kétely támadt az iránt, vajjon Miklós cár franciaországi utja előtt találkozik-e Vilmos császárral? Ezt a kételyt eloszlatja a Berliner Neueste Nachrichten pétevári távirata, mely így szól:

— A cár utazási dispozióin semmi sem változott. E szerint nem marad el a danzigai találkozás sem.

Berlin, augusztus 22.

Azzal a föltevessel szemben, hogy a cár és Vilmos császár találkozása Kielben fog megtörténni, a Danziger Zeitung illetékes forrásból kijelenti, hogy a császárok találkozása okvetlenül a danzigai kikötőben lesz.

London, augusztus 22.

A Times végre ma egy feltűnően szeretetreméltó cikkben foglalkozik a cár tervezett franciaországi utazásával. A lap szerencsét kíván a szomszédos államnak a cár látogatásához. A világnak szüksége van Franciaországra, iparára és tőkájére, másrészt pedig a francia politika az orosz-francia szövetség megkötése óta határozottan békés irányú.

A mióta az orosz cár a Pothuan fedélzetén elmondotta a „szövetséges nemzetek”-ről szóló híres szavakat, amióta új olasz király került a trónra, aki nem akarja megzavarni a hármasszövetséget, a szárazföldi államok nemzetközi viszonyai hosszabb időre rendezetteknek látszanak. Igaz, hogy minden pillanatban változás állhat be ezekben a viszonyokban, de nem oly aktus által, amilyen II. Miklós cár franciaországi utja, mely csak a mostani békebarát francia kormány megszilárdításának tekinthető. Üdvözljük Franciaországot e látogatás alkalmából és reméljük, hogy az a fehből, mely a Boszporus fölött készül, nem fog árnyékat vetni az ünnepekre.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

HIREK.

Budapest, augusztus 22.

— BUDAPESTI NAPLO. Augusztus 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter ma délután Ostendéből Bécsbe érkezett és a király személye körüli miniszteriumba szállt; a miniszter holnap Budapestre utazik.

— A román trónörökös Baranyában. Bukarestből jelentik, hogy Ferdinánd román trónörökös a baranyai hadgyakorlatok zárógyakorlatán részt fog venni s a csapatok elvonulásakor ő maga is mint az osztrák-magyar hadsereg ezredese egyik ezred élén fog lovagolni. A hadgyakorlatokon Ezaren román katonái attasé is résztvesz, valamint azok a román tisztek, akik az osztrák-magyar hadsereghez vannak beosztva.

— Új királyi tanácsos. A hivatalos lap közli, hogy a király Hilberth Gusztáv pénzügyi tanácsosnak, a fővárosi pénzügyigazgató első helyettesének, hosszasan és buzgó szolgálatai elismerésül a királyi tanácsosi címet adta.

— A hercegrímás elutazása. Vaszary Kólos bíbor hercegrímás dr. Kohl Medárd püspök és Andor primási titkár társaságában ma reggel Budapestről Esztergomba utazott. A hercegrímás valószínűleg szeptember másodikáig marad Esztergomban, amikor ismét Budapestre jön hosszabb tartózkodásra.

— Előleptetés a budapesti török főkonzulátusnál. A szultán T. Simon effendi követéségi tanácsost a budapesti török császári főkonzulátusnál való további alkalmazás mellett alkonzullá nevezte ki és sok évi szolgálata elismerésül az Ozmanje-rend parancsnoki csillagát adományozta neki.

— Meszlény Lajos temetése. Székesfehérvárról jelentik, hogy ott ma ment végbe nagy részvét mellett Meszlény Lajos országgyűlési képviselő holttestének beszentelése. A beszentelést Károly János püspök-helynök végezte nagy közönség jelenlétében. Jelen voltak: Kossuth Ferenc és Hentaller Lajos képviselők, a székesfehérvári függetlenségi párt, a 48-as agghonvédek, a csákvári és a rimolyi függetlenségi párt és Velence köztség küldöttségei, a megyei tisztikar és Fehérmegye színe-java báró Fiáth Pál főispánnal az élén, Say György altábornagy stb. Beszentelés után a koporsót kocsin Velenczére szállították, hol a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Táviratilag fejezték ki részvétüket a gyászoló családnak: Széll Kálmán, Darányi Ignác, Wlassics Gyula miniszterek, Perczel Dezső házelnök, Szögyény-Marich László, Reisz Ede és Alajos, báró Fiáth Pál, gróf Cziraky Antal és Béla, Huszár Agoston, Kenessey Zoltán, Tamási Kálmán, Lovény Sándorné, báró Miske Kálmán, gróf Széchenyi Géza, Szűcs Jenő, Sárosy István, Sárosy Aurél és neje, dr. Dieballa Géza, Chernel István és neje, Kenessey Berta és leánya, Detrich László és Zsigmond, Danielné, Kopasz Ferenc és neje, Kossuth Ferenc, Scherer Kamill, Huszár Aladár és neje, Kégl Dezső, dr. Blaskovich Mihály, özv. Bauerné, Véghe Endre, dr. Hattuyi Dezső, gr. Jankovich László, br. Spányi Odón, gr. Zichy Károly, Hotsy Pál és neje, dr. Károlyi Gyula, Mattyasovszky és neje, Swartz Adam, Rott Loránd, Keszán Aladár, Say Ferencné, Földváry Mihály, Tóth Ede és neje, Tóth Aladár és neje, Gál Gaszton és neje stb.

— Az új tanév. Az V. kerületi állami főgimnáziumban a javító-, pótló- és magánvizsgálatokat augusztus 31-én tartják meg. Az iskola tavalyi tanítványait szeptember 1-én, a más intézetből jövő tanulókat szeptember 2-án délelőtt 8-tól 11 óráig veszik föl. A javító-, pótló- és teljes érettségi vizsgálatok írásbeli része szeptember 3-án reggel ¼8 órakor, szóbeli része szeptember 9-én kezdődik. A vizsgálatokra augusztus 27-ig az igazgatóságnál lehet jelentkezni.

— Befújta az utat a hó. Be bizony — és pedig a Tátrában. Tegnap este óta nagy havazás indult meg s ma már finom pihéköpenyeg alatt fázik a Tátra. Azt a telegrammot, amely a havazást jelenti, Tátra-Lomniczról kaptuk s írják, hogy szürkületben, a nyitott ablak mellett ülve sűrűn törölgetjük az arcunkról a verejtéket. A Tátrában különben meg szokott esni ez a nyári tréfa. Fenn hó, ami levilágít az egész környékre s a miből egy-egy gomolygag megindul a meredeken lefelé és agyonüti a virágot. — Képnek szép és bizár, de augusztus huszonkettődikén befutott szobájában aludni nem tartozik a nyári üdüléshez.

— Az Árpád hadihajó vízrebocsátása. Triestben szeptember 15-én lesz az új Árpád hadihajó vízrebocsátása. Az ünnepségre a főváros hatóságát is meghívták s a tanács mai ülésében Rózsavölgyi Gyula alpolgármester vezetésével Faller Ferenc tanácsost és Remy Dezső főjegyzőt bízta meg a főváros képviselőivel a triestti ünnepen. A küldöttség még két fővárosi bizottsággal egészíti ki magát.

— Az igazi román. A bucaresti udvari körökben sokat beszélnek most Károly király sikerült tréfájáról. A király tudvalevőleg az egész nyarat nejével együtt, a remek fokvésű Sinaiában tölti. A román trónörökös pár is a sinaiai paradicsomban él nyaranta s így gyakran van alkalmuk az idegeneknek, hogy egy egész királyi család legbelsőbb életének szemtanuja legyenek. A trónörökös pár gyermekei nagy szeretettel csüggenek nagybátyjukon, a királyon s szeretetük kifejezésre juttatásában csodálatos leleményességet tanúsítanak. Virággal, apró képekkel, majd még kézimunkákkal, vagy a román ipar egy-egy ügyes termékével kedveskednek a királyi párnak. A trónörökös nyolc éves fia, Károly herceg, a napokban apró szobrocskát szorongatott a kezében. Megállt a király szobája előtt s kopogtatott az ajtón. A kis herceg sétéja közben pillantotta meg a szobrot egy kirakatban s mivel nagyon megetszett neki, megvette a király számára. A kereskedő öt frankot kért a szoborért, de a kis hercegnek csak husz frankja volt. Megígérte tehát, hogy a hiányzó harminc frankot még ma megfizeti s elvitte a szobrot.

A király molyolyogva fogadta el az ajándékot s így szól:

— Nagyon szép. Hol vetted?

— Vettem — felelt a kis herceg.

— Vette? Kérdezte csodálkozva a király. Hát olyan sok a pénz?

— Oh igen — folytatta a fiu, husz frankot fiztettem rá s így még harminc frankkal tartozom érte.

A király egy darabig gondolkodva nézett a fiura. Aztán, hogy észrevette, hogy környezeté mosolyog a dolon, így szól:

— Igazi román ez a gyerek!

— A 32-ik ezred hadgyakorlaton. A Mária Terézia nevet viselő 32-ik gyalogezred és 33-ik gyalogezred egy zászlóalja Paul Rezső ezredes vezetésével tegnap este indult el a fővárosból az ősi hadgyakorlatokra. Éjfélkor indult el a hajó az eskütéri hajóállomásról és reggel Duna-Földváron kötött ki, Duna-Földváról az ezred gyalog megy tovább Paks, Tolna, Szegvár, Duna-Szekes, Mohács érintésével Pécsre. Itt résztvesznek a város környékén tartandó nagygyakorlatokon. A nagygyakorlatok befejeztével, mindig déli irányt követve, egészen a Drávai haladnak. Visszafelé már vasuton jönnek és szeptember 18-ikán érkeznek meg Budapestre.

— A pletyka miatt. Szentestől írják: Molecz Lajos nyugalmazott államasvasuti főellenőr felesége, Horváth Gizella még június 15-én 63 éves korában meghalt. Halála után pár héttel utogni kezdtek a városban, hogy az asszonyt a eselédei ölték meg, mert a férje állítólag viszonyt folytatott az egyik eseléddel. Feljelentésre a szegedi törvényszék elrendelte az asszony exhumálását. Ezt tegnap foganasították és a törvényszéki orvosok a holttestet a külérszak semmi nyomát nem fedezték fel. A halál okául szívszéllhűdés állapították meg. A boncolás eredményéről a szakértők ma terjesztették be jelentéseiket a törvényszékhez. — Szentesen izgatottan várják a vizsgálat eredményét, de mi ugy látjuk, hogy elhamarkodottság, ha a pletyka után indulva egy halott nyugalmát megzavarják.

— A F. M. K. E. Évkönyve. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület terjedelmes jelentésben számol be arról az áldásos működéséről, melyet az elmúlt évben e nemzeti haladás ügyének lelkes védőjeként kifejtett. Mindenki, aki a nemzet létérdekeit iránt kellő fogékonysággal bír, elismeréssel fog meghajolni az egyesület működése és eredményei előtt. A nagy misszió munkájából, mely a Felvidék magyarságát a széthullástól óvja meg s nemzeti szellemmel hatja át, orozlánrészt vett ki magának Clair Vilmos főtitkár, a lelette érdekes évi jelentés szerkesztője.

Az egyesület sikereit, munkájának eredményeit minden dicserő szónál erősebben magasztalja az a rövid összefoglalás, mely a jelentés első lapjain beszámol avval, hogy az egyesület pénzügyi egyensúlyát sikerült helyreállítani a lefolyt évben. Az óvodák számát is szaporította az egyesület, megkészezte könyvtárát, kieszközte az állami segély fölemlését, megkészezte évdíjas tagjainak számát, mozgalmat indított egy felvidéki ethnografiai muzeum érdekében, szaporította dalos- és olvasókörreit, s a F. M. K. E.-gyula forgalomba hozatalával új jövedelmi források szerzett az egyesületnek.

A részletes jelentésből a következő érdekes adatokat emeljük ki: A tagok száma egy év alatt 302 taggal szaporodott. Adományokból befolyt 1646 korona 50 fillér. Ünnepekérvén, melyeknek rendezésében Clair Vilmos titkár buzgólkodott, szintén jelentékeny jövedelemre tett szert az egyesület.

— Házasság. Hartmann Károly eljegyezte Löwy Jolán kisasszonyt Budapestben.

Steiner Gyula eljegyezte Bidermann Etelka kisasszonyt Budapestben.

— **Zimándy.** A török-bálintiak közt tegnapi, Szent István napján, megint könyvet osztottak szét. Ez a könyv, mely a magyar nyomdajpar legszenyesebb, leghitványabb terméke, az a hírhedt íráscsapat, melyet *Zimándy Ignác* Kossuth Lajosról írt német nyelven s melynek teljes címe ez: *Ludwig Kossuth's Vierzig blätteriger Lorbeerkrans.* Nincs magyar ember, akit érdekelne ennek a piszkos iratnak tartalma s nincs magyar, aki utálatala ne fordulna el attól az embertől, akinek egyszemélyi célja, irodalmi ambíciója, lelkipásztori törekvése, hogy olyan szentekre köpdösse eltévelyedt lelkeinek piszkos tajtékát, akik egy nemzet boldogságáért hősi munkában buzgolkodtak s szent hevülettel voltak eltelve fajuk szabadságának kiküzdéséért. Zimándy Ignácot már régóta a közmelegvetésnek adta át a magyar sajtó, mely üzelméiről annak idején beszámolt. De Zimándy Ignác fittyet hány ennek, fittyet hány mindennek, ami egy ország népe előtt szentség s tovább is terjeszti írásait. Ez a bátorság, mely szembeáll egy ország legszenyesebb érzéseivel az eszelősek bátorsága. A megvesztett állat bátorsága, mely nekiront mindennek, ami jó és üdvös az embereknek. Zimándy Ignácot végre is ártalmatlanná kell tenni s meg kell fékezni, mint minden olyan veszedelmes bolondot, aki heróstratesi szenvedelméin nem tud uralkodni s föl akarja gyujtani legpompásabb templomunkat.

— **Riccardo Selvatico.** Velence város képviselőjét, Riccardo Selvaticot tegnap a községválasztás ülésén szűlítés érte s még delután meghalt. Velence nagy külső gyászszal ad kifejezést részvétségének. A műkiállítást, melynek Selvatico volt a megteremtője, bezárták. Az elhunyt képviselő igen ügyes dramairó volt s különösen népies darabjaival tűnt ki.

— **Sok a szegény, kevés a szegényház.** A székesfőváros szegényházaainak gondnokasága bejelentette a tanácsnak, hogy a szegényházak túlszűfoltak. Különösen az Erzsébet-szegényháznak annyi a szegény, hogy már képtelenek elhelyezni őket. A gondnokaság azzal a javaslattal akar segíteni a bajon, hogy fogadják el a San Marco hercegné által alapított *Irgalom Háza* egyesület igazgatóságának azt az ajánlatát, hogy helyezzenek el az Irgalom Házában huszont szegényt s fizessenek értük évenként tizezer korona tantáji díjat — segítség címen. Ilyenformán egy szegénynek négy száz koronába kerülne az ellátása. A javaslatot pártolta a szegényház-bizottság is, a tanácsnak sincs ellene semmi lényeges kifogása, azonban a körülményesség okáért át kell még mennie néhány bizottságon, hogy ténynyé válják.

— **Erőszakos ténitgetés.** *Telegi József* pókai református lelkésznek, egy esti lapnak írt értesítése alapján, megirtuk, néhány nappal ezelőtt, hogy *Szabó György* nagy-ernyei plébános miként ténitgeti a református egyház híveit a maga egyházába. E hírünkkel szemben, most *Szabó György* alesperes plébános ur a következő nyilatkozatot küldi hozzánk:

Tekintetes szerkesztő ur! A *Budapesti Napló* ez évi augusztus 13-án megjelent számában *Telegi József* pókai református lelkész közleménye olytan támadást idézték ellenem. Az igazság követelményének teszek eleget, midőn kijelentem, hogy *Telegi József* állításai a valóságnak nem felelnek meg. Sehoh, soha, senkit sem vásároltam meg pénzen. *Tarisa* mindenki szerencsésének, ha *Isten kegyelme folytán katolikus lehet.* Sőt ha valaki csak anyagi érdekből akar katolikus lenni tel sem vezető az anyaszentegyház keblébe. Pokában csak egyszer voltam közteljeségemben kitöltőgő hívem oktatása végett, augusztus 4-én delután. Még ott nem miséztem. Általában kijelentem, hogy én csak azt tettem, amit hazánk törvényei megengednek, kijelölnek és anyaszentegyházam törvényei elengedetlen közteljeségemmel tesznek. Semmi legkisebb jelét sem vettem észre annak, mintha valaki engemet Pokában agyon akart volna verni, meg sértő szót sem szólt senki ellenem, semmi felzúdulás nem volt. *Nagy-Ernye*ben, 1901. augusztus 19-én. *Szabó György* alesperes-plébános.

Az esperes-plébános ur nyilatkozatának helyet adunk s nincs is okunk kételkedni szavában. De nem mulaszthatjuk el mégsem, hogy nyilatkozatával ne helyezzük szembe a *Szekely Lapok* pókai tudósító-jának értesítését:

A pókai hírelszöveket a múlt év folyamán egy rosszul sikerült gőzcsaplógép vásárra ment bele, élén az ev. rel. lelkészével, amely vásárral a váltókön szereplő egének, mintegy 5000 koronáig károsultak meg az ügynök családja által. A becsapott gépvásárlók szorult helyzetükben mindenféle folyamodtak segíyért, míg a nagy-ernyei plébános *Szabó György* a sáromberki római katolikus gondnok utján értesítette őket, hogy minden bajukat eligazítják, annyi pénzt kapnak, csak térjenek át a katolikus vallásra. A pénz *husz család*ot bírt arra, hogy a református lelkész előtt kikérezésüket jelentették. A hitében megingatott tudatlan nép közül öt család, a második kikérezést is teljesítette, ami alig történt meg s olyó hó 4-én már megjelent és behatárolt a falu legelső szegélyén egy hitében szintén megingatott ós református család udvarára a nagy-ernyei plébános: *Szabó György*, honnan

azonban a család egyik kiházasodott férfitagja: névszerint *Gede András*, karótt véve a kezébe, kényyszerítette őt és a csillogó fehér ruháját bámulni összegyűlt csöcselék-népet a távozásra. Ma már nyíltan beszélk utcahosszan, hogy mindenki, aki Ernyeben római. kath. lesz, 100 korona jutalmat és azon felül kinek-kinek a mennyi pénzre lesz szüksége, annyit kaphat olosó kölcsönre; a verburálók azzal érvelnek, hogy őzv. Somodi Jánosné, sz. Szotyori Eszter a megígért 200 koronából 60-át már ki is kapott, ifj. Bálint Mihály a megígért 800 koronából igaz, hogy még csak 17-et kapott ki, de a jövő héten megérkezik a pénz és akkor hiány nélkül mindenki kikapja...

— **Turista diákok.** Mint minden nyári vakáción, az idén is fölkerelkedett néhány diák s gyalogszerrel bejárta a felvölágot. Hajdanában, Erdély szegény unitárius meg református kollégiameinban maga az iskola küldött ki néhány fiút a leginkább megbízhatók közül — adományokat gyűjteni az iskola jótékony alapjai számára. A diákok aztán csakugyan gyűjtenek is valamicske pénzt s a mellett bejárnak egy csomó szép vidéket, megismerik a hazájukat. A mi diákjaink, akikről itt szó van — nem ilyenformán utaztak, hanem a maguk szegényeségében, minden ajánlás nélkül vágtek neki a világnak. S tapasztalataikat tegyük el a férfikorukra, mert érdekes lesz majd visszagondolni nekik arra, hogy milyen például a horvát vendégszeretete a magyarokkal szemben. Az egyik turista diák a kecskeméti főreálisiskola *Krausz Sándor* nevezetű nyolcadik osztályos növendékc. Lelőc ment a Dunán túl. Mindenfelé szívesen fogadták. Eppen csak a nem éppen vagyon-talan gróf *Zichy Jenő* utasította ki a házából a világljáró diákyereket. Ilyenforma vendégzeretelen volt része aztán *Kapronczán, Körörsön, Zágráb* vidékén. Még polentát se kapott, ellenben igen gyakran összeszedték benne a magyar kutyát. Zágrábban még a franciskánusok se olyan vendéglátók, mint a milyenek erre mifelénk a szerzetek. Eppen csak lakást adtak a diáknak, az asztalukhoz azonban nem hívták meg. A fiu-meierendőrkapitány pedig sehogyan se akarta megérteni, hogy Magyarország területén szabad az ut minden magyar állampolgárnak, ha máskülönben nincs valami kifogás ellene s haza akarta toloncolni a fiut. Különben a legjellemzőbb az a párbészéd, ami a noskai polgármester és a diák között lefolyt ilyenformán:

A polgármester ur németül rákiabált a belépő diákokra. Akkor már ketten voltak az utasok.

- Honnan jönnek?
- Kecskemétről.
- Hol van Kecskemét?
- Budapest mellett.
- Hol van az a Budapest?
- Magyarországon.
- Nekem nem létezik se Budapest, se Magyarország. Mars!

Ez ugyan megadta nekünk. Nem a diákjainknak, hanem nekünk.

Pécéről is megindult két diák és harminckilenc napig yalozott. Stehli Kálmán és Winkler Alajos a nevük s a tanítóképző intézet növendékei. Ők északra mentek, Felső-Magyarországot járták be s a két utazás között egyebektől eltekintve az a különbség, hogy velük északon gorombásokodott az a vendégzeretete, amit ráparancsolni törvénnyel senkre se lehet. S itt az a bökénő, ami miatt mi nem vagyunk képesek valami túlságosan tragikusan fölfogni a *lemagyarutydízt* diákok dolgát. Pénz nélkül tessék itthon maradni, vagy legfőbbent itthon utaztatni. A turistának legyen annyi pénz a zsebében, hogy ki tudja fizetni az ebédjé meg az éjjeli szállását. Ez a pénztelen utazás nem magyar találmány. Jobb, ha nem is teszük a magukévá a diákjaink. Mi az ördögnek dicsekedhessék el a noskai polgármester ur azzal, hogy kidobott a hivatalából egy magyar kutyát. A *Krausz Sándorok* uti tapasztalatai ilyenformán nekünk igen drágák.

— **A kassai dalverseny.** A miskolci dalár-egyestőlről azt írták a lapok, hogy a kassai dalversenyen a második díjat nyerte. Az egyesület most annak a kijelentésére kéri föl lapunkat, hogy a miskolci dalárgyletet az első a) és b) díjak közül a b) díjat kapta, tehát nem a második díjat.

— **Hálózás.** *Seimann Mór* szegedi butorgyáros, cs. és kir. udvari szállító, tegnap meghalt Szegeden 78 éves korában. Az elhunyt a szabadságparcot mint honvéd küzdötte át; a szolnoki csatában megsebesült s Szegedre szállították. Üzletét 1847-ben alapította meg, a szabadságharó után tolytatta és rendkívül szorgalmas, szakértelmével és becsületességével az Állóid első butorgyárává emelte. 1881-ben a király az udvari szállító címmel tüntette ki s ő is rendezte be ő teisége látogatása alkalmával, a hadgyakorlatok idején Aradon, Kolozsvárott, Déván, Besztercén, Zentán stb. az udvari lakó-otályokat a saját gyárában készült butorokkal. Mint Szeged város törvényhatósági bizottságának tagja, hosszú éveken át tevékeny részt vett a közügyekben, azonkívül jótékonyaságról is széles körökben ismerték. A szegedi íz. hítkéség örökös előjárósági tagot vesztett benne. Nejlén kívül nyolc gyermek, huszonegy unoka és négy dédunoka gyászolja.

— **Kétmillió magyar a külföldön?** Abszurdumnak látszik ugyan mindjárt első tekintetre, mégis publikussá lett, hogy nem kevesebb, mint kétmillió magyar él a külföldön, azaz az összes magyaroknak csaknem tizenkét százaléka. Ez természetesen nem áll. Az 1890-iki népszámlálás szerint Magyarország jogi népességéből 211.782-en éltek külföldön. A kivándorlási statisztika 1891-iki adatai szerint Ausztriában 222.139 magyar él, Horvát-Szlavonországban 112.041, Romániában körülbelül 50.000, az Északamerikai Egyesült Államokban 62.435. Összesen körülbelül 446.600. A többi országban oly csekély a bevándorolt magyarok száma, hogy a hiányzó másfélmilliót a holdba kellene utaványozni. A kivándorlás, fájdalom, nagy arányú, de ekkora népvészteségről még sem lehet szó.

— **Kibékülve.** Egy berlini gyáros, akinek Berlin keleti részében nagy ipartelepűi vannak, ezelőtt két esztendővel nőül vette egy portás leányát. A hatvanéveskedős miliomos annak idején szerelemből vezette oltárhoz a tizenkilenc éves szegény leányt aki előzőleg egy gyári irnoknál járt jegyben. A gyártulajdonos nemrégiben névtelen levelet kapott, amelyben tudtára adják, hogy az egykori vőlegény még ma is elütagot az ő feleségéhez. Az öreg gyáros erre az ismert fogással élt: azt mondta, hogy elutazik s mikor azt hitték, hogy messze uton van, hirtelen betoppant a lakásába és meglepte nejét udvarlójával. A megcsalt férj szó nélkül bement a dolgozószobájába, míg a gallyer lerohant a lépcsőkön és a házból kiszkött. Mikor a kapuajtó mögötte becsapódott, lövés dördült el. A gyáros öngyilkossági kísérletet követett el. A rögtöni orvosi segítségnek azonban sikerült őt megmentenie, miután a sebe könnyebb természetű volt. A gyáros vasárnap üdülés végett délvidekre utazott. Utójában a felesége kíséri, akivel kibékült.

— **Vonatvezető és mozdonyvezető.** A *megőrült vonatvezető* című hírnkre vonatkozólag a következő magyarázatot kaptuk: Bátor vagyok megjegyezni, hogy a távirati tudósítás egy része téves; a vonatvezető nem nézhetik ki merev szemmel a mozdony ablakán; neki a mozdonyon semmi keresni valója nincs. A vonatvezető a vonathal levő írásbeli dolgokat vezeti és a kalauzkoosiban van helye. A laikusok nem tudják a vonat-és mozdonyvezetői szolgálatt között levő különbséget. Mi mozdonyvezetők címűnkkel meg vagyunk elégedve, de a működésünket mindig a vonatvezetőnek tulajdonítják. Tisztelettel *Kondonyery György*, mozdonyvezető.

— **Vadászó állatok.** *Esztorgom* környékén a primás erdeiben egy elszaporodtak a vaddisznók, hogy az erdő szélében a mezei ültetvényeket már zsenge korában lerágnák, a földekből kitorják a krumpelit, répát s más egyebet, hogy a lakosság kénytelen éjjeli őrtüzeket rakni a megdézsmált földön, hogy a kártékonny fenevadakat — melyek nap-pal az erdő sűrűjében heverésznek, éjjel pedig lakmározni járnak a földre — távol tartsa vedoményeitől. Azonban ennek alig van föganatja mert a lobogó őrtüzek dacára az agyarasok pusztítanak mindent, ami utjokba akad s már az ember életét is veszélyeztetik. Kiszérte csak meg valaki az erdő körül való sétát vagy a közeli tenyvesekbe tegyen utat, a hol a vonatok dübörgése elenyészik. életével fizetheti meg a vállalkozását. A puska nem tesz kárt a vadakban. Manlicherék pedig nincsenek a poigárok kezében. Így a sertésjá elszaporodik és a járókelőknek is utját állja. A kovácsi patak nál nyűsgő nyaralóknak csak száz lépést kell az erdőbe belelé tenniök, hogy vadkanokat lássanak.

A vármegye alispánja tud e dolgokról, de radikális óvintézkedést nem képes tenni. Ily körülmények között szükséges, hogy a vadászati tilalma feloldassék, esetleg áthágassék és sport-vadászatok tartassanak hogy amennyire lehet, e fenevadak lépten-nyomon pusztítsanak. Erre a célra egy vadász társaság alakul, mely a közbiztonság érdekében kéj-vadászatot fog tartani kizárólag vaddisznókra, a hegyeken és erdőkben, ehhez most megfelelő hidegvéri luxus-vadászokat keresnek.

A jelentkezők legjobb, ha levelezőlapon tudatják szándékukat *Wirtler Berthold* kir. mérnöknel Garam-Kövesden, ki is a vadászat engedélyezése, illetve helyeslése iránt a vármegye alispán és a primacia hozzájárulását már kérlemelte. A vadászati idejét legközelebb közléteszik.

— **A krakkói utavány-hamisítás.** A posta-távírdia igazgatósága a krakkói utaványhamisítás ügyében a következő jelentést adta ki: A krakkói lapok utján az a hír járta be a magyar sajtót, hogy az ott legutóbb kifízetésre került két hamis postautaványt magyar postaközeg csempészte be a valódi utaványok közé s ez a becsempészés a budapesti központi hivatal figyelmét kikerülte. E hírből csak annyi igaz, hogy Krakkóban tenyie két hamis postautaványt fizettek ki, de az e tárgyban megejett vizsgálát eddig semmi oly adatot nem derített ki, amelyekből valamely magyar postaközeg bűnös voltára lehetne következtetni, még kevésbé azt, hogy az illető hamis postautaványok magyar postahivatalon, avagy éppen a budapesti központi postahivatalon át jutottak volna Krakkóba.

— **Gyilkosság-e vagy szerencsétlenség.** Megrendítő eset történt ma Sopronban, a honvédelmi gyakorlatán. A legénység soraiból valaki éles töltéssel lőtt és golyója életveszélyes sebet ejtett, egy Kieff nevű szakaszvezetőt talált el, aki besorozása előtt Budapesten pincér volt. A vizsgálat során megállapították, hogy Kieff gyilkosságnak esett áldozatul. A gyamu egy káplár ellen irányul, aki a szerencsétlen szakaszvezetőnek régi haragosa volt. Az orvosok biznak Kieff felgyógyulásában.

— **Szétrobbant mozsárágyuk.** Ferencfalváról jelentik, hogy az ottani Szent István-napi buszom megrendítő szerencsétlenség történt. A mise alatt ugyanis tarakkal lövöldöztek. A mozsarak kezelését Botlik Ferenc kovácsmester vállalta magára. Amíg száraz anyagot használtak a lövöldözéshez, nem történt semmi baj, de mikor a lőséhez készített száraz homok elfogyott, nedves földdel tömtek meg a mozsarakat, amelyek közül kettő egyszerre robbant szét. A szerencsétlenség idején sok gyermek és fiatal subanlegény áosorgott a mozsarak körül s ezek közül Petes Imre és Mazik Tamás fiatal legényeket a szétrobbant mozsarak szíllanjai oly szerencsétlenül találták, hogy még a helyszínén meghaltak. Turó Mihály, Bakó Antal, Furus Tamás és Csöge Bálint a karjaikon és lábaikon szenvedtek súlyos sérülést, egy hogy a sérült testrészeket le kell vágni. A szerencsétlenség híre bejutott a templomba is és a megremült nép otthagya a misét, tudt ki a templomból, miközben két gyermeket letaposott, többen pedig elajultak; ezek közül Csavari Mihályné nem is tért többé magához, ott a templom előtt meghalt. A szerencsétlenségért Botlik Ferenc kovácsot okolják, aki a mozsarak töltését rábízta a gyermekekre. A csendőrség Botlikot letartóztatta.

— **Izraelita istentisztelet.** A pesti izraelita hitközség dohány- és rombach-utcai templomában a péntek-esti istentisztelet további intézkedésig 6¼ órák kezdődik.

— **Merénylet egy vonat ellen.** Tapolcáról jelentik, hogy a tegnap este fél tízkor odaérkező vonat ellen merényletet követtek el s pusztán a véletlennek köszönhető, hogy óriási szerencsétlenséget nem okozott a merénylet. *Lesence-Tomaj* és *Tapolca* közt gonosz kezek hatalmas köveket hengergettek a sínekre, de a mozdony lámpafényénél a gépész észrevette a köveket és megállította a vonatot. Ebben a pillanatban a sötét árkokból valaki rálőtt a vonatra. A golyó szerencsére senkit sem talált. Érdekes részlet, hogy a tapolcai csendőrséget előre értesítette valaki a merényletéről. A csendőrség az állomásüveggel is tudatta a sötét szándékot és este kilenc órakor csendőrök szállták meg a tapolcai pályaudvart, akik az egész vasúti személyzettel együtt izgatottan várták a 9 óra 30 perces, amikor a vonatoknak be kellett volna érnie. Nagy volt a várakozók rémülete, amikor elmúlt már 9 óra 40 perc is, de a vonat még sem érkezett meg. Egyszerre rémes fütty-jelk halaszottak, melyeket a gépész a gőzsípall adott. Ebben a pillanatban puskalövés hallatszott. Akik az állomáson voltak, a vész színhelyére siettek, mert a merénylet a tapolcai állomás közelében történt. A merénylet következtében csak félórai késéssel rohogott be a vonat Tapolcára.

— **Lezuhant turista.** Emleltük már, hogy egy mannheimi bankár Interlaken közelében zuhant egy hegryről és szörnyen halt. A szerencsétlenségről Bernből még a következőket jelentik: Szombat délután Matter Tivadar mannheimi bankár elindult az Abendbergre, hogy virágot szedjen. A hatvan éves embernek nem voltak szüges cipői, úgy, hogy a hegymászás nagyon nehezére esett. De azért mégis nekivágott egy különösen meredek hegynek. Rövid ideig haladt csak fölé, amikor megoszott és ötven méternyi mélységű szakadékba zuhant. Sérülései oly súlyosak voltak, hogy alig pár perc múlva meghalt. Kéссel a baeset után egy német tábornok családja járt arra. Egy fiatalember nagynehezen hozzáférközött a bankárhoz és élesztgetni próbálta, de már hiába. A holsteint Interlakenbe vitték.

— **A lelkes fegyvere.** Regensburgból táviratozák: Egy szomszédos község lelkesze tegnap trélából fegyverével célba vette *Winkel* malomtulajdonos husz éves leányát. A fegyver elsült s a fiatal leányon halálos sebet ejtett.

— **Új táviróhivatal.** A posta-és táviróigazgatóság a váci járásban levő *Dunakeszi* községben levő posta- és távbeszélőhivatalnál táviróhivatalt rendezett be.

— **Botrány a bécsi tözsdén.** A bécsi tözsdén ma izgalmas jelenet játszódott le. Dr. Föder közgazdasági író néhány bürze átogatott hevesen megtámadta a bécsi és frankiurti lapokba írt cikkéért. A bürzebiztosok közbeléptek de azok sem tudták Fädert az inzultus elől megvédelmezni.

— **Összeütközés a tengeren.** A Constantin francia gőzös a parttól 25 mérföldnyire a sűrű ködben összeütközött az *Emanuel* nevű görög hajóval, amely rögtön elsüllyedt. A *Constantin* felvette az elsüllyedt hajó 26 főnyi legénységét és Vigóba vitte.

— **Strájk a Tarul-gyárban.** A temesvári *Turul* cipőgyárban, amelyről nemrég olyan sok szó esett — mintegy hétszáz munkás strájkol. A munkások nem voltak megelégedve helyzetükkel s nagyobb bért kértek. Az igazgatóság nem teljesítette követelésüket, mire a munkások abbahagyták a munkát.

— **Megbotzott képviselő.** *Karlsbad*ból jelentik, hogy *Döfner* elbogeni polgármester fia *Hofer* német-nemzeti reichsrath-i képviselőt tegnapelőtt Elbogenben egy szülőházban megbotolta, mert *Hofer* lapjában *Döfner* atyját, a polgármestert súlyosan megtámadta. *Hofer* a büntető bíróságnál jelentette föl a fiatal *Döfner*-t.

— **Szerencsétlenség a pályaudvaron.** Ma reggel a kovácspatak-esztergomi állomáson egy elegáns fiatalember szállott le a gyorsvonatról, de rossz oldalon lépett le és az éppen arra roboró személyvonat mozdonyának ütközője oly erővel vágta oldalát, hogy szörnyen halt. Kiletét nem tudják.

— **Nagy robbanás.** A *Frankfurter Zeitung*nak jelentik *New-Yorkból*, hogy a *Standard Oil Company* bányában történt robbanásnál az eddigi hírek szerint 150 ember sérült meg. A robbanás következtében 300.000 barrel olaj odaégett.

— **Rendőri hírek.** Vasárnap két holttestet fogtak ki a Dunából. Az egyik női holttestről megállapították, hogy *Csöbe Sarolta* harmincegy éves vaoi lakos. A másikkól kitűnt, hogy *Morony József* 23 éves napzámos. — *Kovácsi Albert* malom munkás tegnap este 7 és 8 óra között a Mátyásföldön megieste kedvesét, *Láda Eleonóra* csalódet s pszizolyiál rálőtt. A leányt a mentők súlyosan sebesülve vitték a Rókus-kórházba Kovácsit, aki elmenekült, a rendőrség keresi.

— **Gigányzene a Telefon Hirmondóban.** A Telefon Hirmondó előzetőinek szárazoktatására ma este 8 órától 11 óráig cigányzenét fog közvetíteni. A cigányzene-átvitelt az Emke- és az Elite-kavézából közvetíti a Hirmondó, ahol Zöldi Marci, illetve Közéss Antal zenekara játszik. A zeneközvetítést azonban megszakítja a 8 óra 15 perces a főszelelvásás és fél 10—10 órák az esti olvasás, melynek keretében az est folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a beszélő újság szerkesztősege.

(x) **Csuz és köszvény ellen elismert legfőbb szer a Zoltán-féle kenőcs.** Ara 2 korona. Zoltán Béla gyógytárban, Budapest, V., Sétáter-utca és Szabadságtér sarkán.

A bártfai vándorgyűlés.

Bártfa, augusztus 22.

Ma megalakították a természettudományi és társadalomtudományi szakosztályt, amelyen emelkedett szellemű beszédek hangzottak el a mindennapi életbe vágó égető kérdésekről. Egyidejűleg buzgó munkálkodott a belgyógyászati, sebeszeti és közegészségügyi szakosztály. Elénk érdeklődés kísér a összes előadásokat.

Természet- és társadalomtudomány.

A természettudományi csoportot délelőtt fél kilenckor dr. *Mádgyesi* Dietz Sándor egyetemi tanár, a csoportot elnöke nyitotta meg magvas előadásával, amelyben a hazai botanikát ismertette az elmúlt században. Utána *Istvánfy* Gyula tanár utánzatok bemutatásával az ehető és mérges gombákról érkeztek. Dr. *Jablonszky* József tanár a bombylusgyi elősközdeőről és fejlődéséről és a kendernek egy szokatlan betegségéről tartott előadást. Dr. *Pantocsek* József, a pozsonyi kórház igazgatója, a magyar tavak bacilláriát ismertette. Ijább *Entz* Gézának a fumei laucutoról szóló előadása zárta be a délelőtti előadások sorozatát.

Délután három órakor kezdődött újra az ülés s ekkor előadást tartottak: *Halavács* Gyula főgeológus a Duna és Tisza völgyének geológiájáról, *Tuzson* János növényntani megfigyelésekről, *Nuricsán* József kir. kulturteknikus „A málnásfürdői szénsavgyárról” cím alatt.

A társadalomtudományi szakcsoport délelőtt féltíz órákor nyílt és alakult meg. A megnyitó előadást *Majláth* József, a szakcsoport elnöke nagyszabásu tanulmányával vezette be ilyen cím alatt:

(A szocializmus multja, jövője és jelene.)

A szocializmus kérdést főképp gyakorlati kérdésnek tekintik. Minden művelt embernek foglalkoznia kellene gazdasági kérdésekkel, előélet és szenvedély nélkül. Minden korszaknak megvolt a maga nemzetgazdasági iránya és szocializmus kérdése. A legnagyobb okosság mindig az igazságosság. Ha nemzetgazdasági igazságosság után kutatni akar, ideálistának kell lennie, de ez majdnem lehetetlen. A görög és római világban a szocializmus kérdése nem nyert tudományos iormát, akkor munkáskérdés nem létezett. Az ókor csak a rabszolgaságot ismerte. A római világban kevés szocializmus gondolat van. Két tanulságot mégis vehetünk: az egyik, hogy a római világuralom a helytelen birtokmegosztás miatt ment tönkre, a másik, hogy a szocializmus kérdése a külpolitikával szemben mindig rövidsége szenvedett. Ezek után a francia, angol

nemzetgazdasági és szocializmus irókon végig menve, Lassalle-lal, a nagy agitátorral, és Marx-szal bővebben foglalkozik.

A szocializmusnak három fázisáról beszél. Az egyik az utópista, a második a tudományos, harmadik az opportunista vagyis a gyakorlati élet igényeihez simuló. Ezek után átter a szocializmus jelenére. Három típust állít föl: az angol, a francia és a németet. Angliában a szocializmus kérdés nem politikai kérdés, Franciaországban az összeesküvéshez való hajlam dominál, tehát tisztán revolucionárius, a német pedig tisztán politikai, de egyntal parlamentaris is. Atter ezután Ausztria-Magyarország szocialistikai alkalotásaira. Ebben a tekintetben Ausztria előbb van. Ott a parlament kebelében egy külön szocialistikai bizottság működik, ott a munkásvédelem hatékonyabb, ami természetes, mert Ausztria iparállam. Nátunk viszont, agrrikultur állam lévén országunk, újabb időben a földműveléstudományi miniszter a mezőgazdasági munkásügyet üdvös törvényekkel és alkotásokkal vette hatálois pártóságába. Ez alkalomból ráter az agrárszocializmusra. Két dolgot említi föl: és pedig először a szocialdemokrata eszmék nem fognak parasztságunknál kedvező talajra találni, a parasztság ugyanis a magánvagyon gyarapítását túzi ki életcélul, míg a kollektívizmussal és kommunizmussal a magánvagyon ellen tör. A második, hogy ha a földműveléstudomány sorába a szocialista eszmék befelélik magukat, ott azok mindig anarkizmussal fejlődnek. Ezt a gyakorlati tésztét *Sombart* a boroszlói egyetemi tanács egyik könyvében tudományosan is állítja. Magyarországon a szocializmus törvényhozássai és a munkásvédelemmel jobban állunk, mint gondoljuk, csak a fő törvényeket végre kell hajtunk, a rosszakat pedig módosítanunk.

Végül azt a kérdést intézi: honnan magyarázható a szocializmusnak a valóságos iránya? Ezt *Sombart* szerint egy elméleti és egy gyakorlati forrásra vezetheti vissza. Az elméleti álláspont a 69—70-es évek ateizmus iradalmában van meg mely a Marx, Engels-léle fő forrásban találta teőpóját. Előadó szerint ez talhálólat álláspont, mert ma mar nem állítható komolyan, hogy a tudomány az ateizmust követelje, a vallás pedig kizárja. A gyakorlati forrást az egyháznak magatartásában találja. Ugyanis az egyház vagy maga gyakorolta a hatalmat, vagy pedig a hatalommal tartott. Innen ragadt át az egyházra a szocialista tömeg elleneszenve. Abban a pillanatban amelyben az egyház szocialiter indifferens lesz, vagy szocialistikával foglalkozik: meg fog szünni a gyakorlati ok.

Atter a keresztény-szocializmusra és a katolikus-szocializmusra. E öbböröl sajnálja, hogy az időnkint ugynevezett antiszemikus vonásokat öli, miálttal a szocialis reform-szenved. Egyeseknek kizárása ellenkezik a szocialis gondolatl. Az ugynevezett katholicus-szocializmust Németországban Kettler mainzi érsek kezdevényezte, de ez irány hatalmas lökést és megerősítést nyert XIII. Leo pápa nevezetes *Rerum novarum* kezdeű enoklikája által.

Tagadhatatlan, hogy korszakunkat három mozzanattal jellemezni. A technika óriási haladása az iradalmi termékek általánosossá tétele és a munkásokról való gondoskodás eszméje. Az első francia forradalom a harmadik rendnek a diadalra volt a nemesség fölöt, de az nagy hibát követett el, hogy a negyedik rendről megfeledkezett. Azért is roskadt össze 1830-ban. Az 1848-iki forradalom az ingadozó, könnyen betolyólszalható és túlságosan fölzúghatható nép hatalmát akarja uralkodóvá tenni. Az általános szavazati jog kétélly fegyver. Irtett népnél áldástozhoz lehet, máskülönben csak föltörözök jelleget. A jövő azoké lesz, akik a nagyobb tömargeket a mérsékletesség, az előreátás, az igazi testvériség, vagyis a szabad-szövetkezés által tudják vezetni, a nélkül, hogy öket gyűlöltre vagy irigységre igazassák. Legyenek a vezetők őszinték és őszienek.

A szocializmus nem egyéb, mint a munkások-tályok és az elhagyottak sorsának javítására irányuló törekvés. Ez a törekvés mindig megvolt és csak nőni fog. Nem áll, hogy a kapitalizmus csak egyesek javára szolgálja, a történelem ezt megcáolja. A kapitalis mus többet használt a kulturának és az emberiségnek, mint azt gondoljuk. A világpiacok nagy kiterjedése, a hitelnek taghatása, a tőkének növekvő-képessége, a közlekedési eszközök tökéletesedése az mutatja, hogy a Marx és Engels által kilitásba helyezett krízisek nem fognak bekövetkezni. A szocializmus veszedelme, mondja *Deschanell*, a tudatlamiságtól ered, nem kell azt gáncsolni vagy gyűlölni, ami gyermekek, de lojalisan tanulmányozni kell. A szocializmus erőteljes óvás a létező bajok ellen, de mint a szocialis átalakulásnak kísérlete, el van téelve. Az ideális állapot az lesz, ha a munkások maguk veszik sorsuk elintézését békés úton a kezükbe.

Az emberiség nagy gőzkánijában, melyben a szocializmus tartja fönn a tüzet, van egy biztonsági szelep: a szocialis reform, melyet minden ország gépészeli, a vezetó államférfiak és a törvényhozas saját népe javára vagy káraira kezel. Végül csak azt mondhatom — így tejezi be előadó — amivel kezdem, a legnagyobb okosság mindig az igazságosság és hogy a fennálló rend megtartására olyan törvényhozas mindig a legjobb alap, mely az egyes társadalmi osztályoknak napot és szelet egyaránt osztl.

Lelkes előjenzés jutalmazta a nemes hangu, lendületes előadást, amely után dr. *Konrád* Jenő, a nagyszabasi téboiyala igazgatója tartott előadást az öngyilkosságról, dr. *Glück* Gyula szanatőrriumi főorvos *alkoholizmus és munkáskérdés* című előadásában e két nagy probléma összeütközését tárgyalta.

Az alkohol, ugymond, nagyban pusztítja a munkás- osztályt; a direkt fiziológiai káros hatáson kívül tekintette jön az indirekt káros hatás, hogy a munkás az alkohorra kiadott nagy összegeket kenyeteien a maga

és családja táplálkozásától, ruházásától, nevelésétől elvonni, kénytelen lemondani arról, hogy maga számára vagyont gyűjtson. Nem állják meg a kritikát azok az ellenvételek, melyek a munkásosztályt az alkoholellenes harcól vissza akarják tartani. Sőt bizonyos az a politikai állapot, mely attól fél, hogy az alkoholizmus ellen való küzdelem más nagy feladatoktól vonhatná el a munkásság figyelmét; téves az a nézet, mely azt hiszi, hogy a mostani kapitalisztikus társadalom eredménye az alkoholosság és azért a harcnak a kapitalizmus ellen kell irányulnia; abszurd az a nézet, hogy az abstinens-munkás — esőkövetlen kiadás — nyomon fogja a munkabékeket és végül ellentmond a fiziológia eredményeinek az a hit, mintha a munkás munkabékeségét az alkoholizmus fokozná. A munkás alkoholizmus elleneserei: a munkás teliváltoztatása, a kávéivás népszerűsítése, a korsómká számának csökkentése, nyitvatartásuk idejének korlátozása; megszűntetése annak, hogy sörgyári és mezzei munkások fizetőlük egy részét szeszese italokban kapiják meg; szigorú megtiltása annak, hogy a munkás munkaidőjén alkoholt fogyaszson; a gyári kátrinok megrendszabályozása, a lakásvizonyok javítása, munkásokasztinok és melegező szobák felállítása, ahol a munkás nem volna kénytelen alkoholt fogyasztani.

Dr. Ráthonyi Reusz Frigyes az alkoholnak a szervezetre gyakorolt hatását vizsgálotta meg a tudomány mai álláspontja szerint, dr. Stein Fülöp pedig az alkoholizmus ellen való védekezés nagy fontosságát és módját tárta elő.

A szakosport délutáni ülésén elsősorban dr. Aczél Károly, a budapesti mentőegyesület igazgatóhelyettese és parancsnoka, a mentőintézmény ország-szerzte való szervezésének jelenlegi állásáról hazánkban — tartott előadást. Konstataja azt, hogy a mentő intézmény szép fejlődésnek indult Magyarországon, kivált az 1890-ben megtartott *országi mentő-értekezlet* óta nem kevesebb mint harminkét városban alakult azóta a mentőintézmény. Nagy befolyást tulajdonít ez irányban, a B. O. M. E. által az utolsó években megtartott *vidéki tanfolyamoknak* az első segélyből, amelyekben a kormány rendeltére a gyári és ipari alkalmazottak, azonkívül tanítók és a nagy közönség is nagy érdeklődéssel vettek részt. E körülmény nagy mértékben emelte a nélkülözhetetlen intézmény kifejlődését, amiben nem csekély része van nemcsak a főváros, de a vidéki városok napi sajtójának is, mely az ügyet mindig melegen karolta föl. Mindezért hálás köszönet mond a szenvedő emberiség nevében úgy a kormánynak, mint a napisajtónak.

Mély figyelmet keltett dr. Porosz Mór fölvétele *az érzékiség korai fejlődésének megállításáról*.

Szerinte az érzékiség korai felkelésében igen sokszor bűnös a családi és iskolai nevelés, többször bűnös a nagyvárosi élet de nem kevésbé bűnös az egész társadalom. De nem kevésbé oka az általános vallástalanság. Isten ellen való vétkek nem ismer a modern gyermek. A vallási szertartások fitymálása a szülők részéről nem alkalmas a vallásos nevelésre. A gyermekek, amíg csak lehet, gyermekiesen öltözzenek és gyermekeknek tekintessék. Ezért helyes az a régi copf, hogy nyakkendőt, botot nem szabad a diáknak viselni. Dohányzás, korsómázás, kávéház, a fővárosban a lövészeny és a színház tilos legyen. Ifjúsági előadásokra persze eljárhatunk. Jutalomképpen egy és más szindarabokat végignézzhet a diák előzetes tanári engedéllyel. Ajánlatos volna a kötelező egyenruha-viselés, amely az ellenőrzést lehetővé teszi és 15—16 éves korig gyermekies lehetne s a tanulók, hogy gondolatlán káros dologra ne terelődjenek, jöglakoztatni kell. Erre alkalmasak az állandó és olytonos versengések a testező sportokban. Alacsonyabb osztályokban legyenek cenzorok, akik kihallgatják naponta a tanulókat és azok tevének jelentést becsületesen. E cenzori állás szolgálhat jutalmul az érdemekért. Ez jelvényvel volna juttatendő az egyenruhán. Az egyenruha az egyenlőség nagy eszméjére tanítaná az ifjúságot, a kitüntetés pedig az érdem megbecsülésére. Végül azt indítványozta, hogy küldjenek ki egy vegyes bizottságot, amely az iskolavizitációk szervezésével és a tanárok egyesületével megbeszelve a dolgot, kellő lépéseket tegyen.

Az érdeklődéssel hallgató előadást *Arkhov* R. bíróknak agrarizmus és merkantilizmus című előadása követte, végül dr. Genschich Gusztáv egyetemi tanárnak a csecsemők védelméről tartott nagyérdékű előadást.

Az orvosi szakosztályok.

A nagy előadási anyag feldolgozására alcsoportok alakultak a következőképpen: I. *Belgyógyászat*. Előnökök: Högyes Endre, Tóth Lajos, Bokay János, Ujfalussy József, Gyurman Emil; jegyzők: Wenhardt János, Hasenfeld Oszkár, Grossmann Dezső, Faragó Gyula, Bauer Gyula választatták meg. II. *Sebészeti alcsoport*: előnökök: Récey Imre, Grósz Emil, Balló Sándor, Schächter Miksa; jegyzők: Ilyés Géza, Chudovszky, Erdy Gyula. III. *Közegészségügyi alcsoport* előnökök: Thanhoffer Lajos, Riegler Gusztáv, Lackner Árpád, Genschich Gusztáv, Tauffer Jenő, Thuróczy Károly; jegyzők pedig: Sipos Dezső, Hönig Izsó, Gúlek Gyula, Stein Fülöp.

(Belgyógyászat.)

A *belgyógyászat* szakosztály az Erzsébet-szálló társalgótermében kezdte meg üléseit, ahol dr. Bokay János egyetemi tanár, a *Stejnica-gyermekkorház* igaz-

gatója kezdte meg a tárgysorozatot *Adatok az intubatio folyamán fejlődött gégebeli fekélyek helyi kezeléséhez* cím alatt. Esetei alapján az általa vázolt eljárást a gégebeli főfekélyek kezelésénél egy fölötté egyszerű, könnyen kivihető s eredményes gyógybeavatkozásnak tartja s ajánlja, hogy mindazon esetekben, ahol a tubus fekvési tartama csoportán a száz órát túlhataladta s az extubatio-tartam fokozatos rövidülése folytán mindinkább megerősödik a gyanu, hogy főfekélyek vannak a gégeben, a jelzett getalínával bevont s tímósóval impraegnált bronz-tubusokat vegyük alkalmazásba s hiszi, hogy sokszor leszünk oly szerencsés helyzetben, hogy ez eljárással a másodlagos légző-metszést kikerülhetjük.

A második előadó: dr. Grósz Gyula, a Bródy Adél gyermekkorház főorvosa 457 eset kapcsán számolt be azokról a tapasztalatokról, amelyeket a differenciális szérum-kezeléssel ért. Az eredmények fölötté meglepők.

Gyurman Emil főorvos tudományos előadását követte *Wenhardt János* tanárségének személyes tapasztalatokot nyugvó előadása és beszámolója a *glasgowi pestis-járványról*.

Szigoruan tudományos jellegű volt a délutáni ülés, amelyen *Alexander Péla*, *Bauer Lajos* tanárségéd, *Csési János* és dr. *Vas Bernát* egyetemi magántanár tartottak előadásokat.

(Sebészet.)

Az Erzsébet-szálló olvasótermét a *sebészeti szakosztály* foglalta le magának, amelynek ülésén délelőtt *Bakó Sándor* egyetemi magántanár a *kőmorzsolásról*, *Imre József* főorvos a *trachomakezelés* sebészeti eszközéről, dr. *Chudovszky Mór* a *járókötések* alkalmazásának bírálatáról és dr. *Ilyés Géza* egyetemi tanárségéd uréter catheterezés és Radiographia cím alatt tartott előadást, melyben egy új vizsgálati módszert ismertet a vese-megbetegedések és hasúri daganatok Röntgen-tényképezés kombinálásával való vizsgálat által.

Délután újból összült a szakosztály Dr. *Horvath Mihály* után dr. *Kopits Jenő*, ezután *Zimmermann Károly* egyetemi tanárségéd a *rák kórkezelésének* kérdéséről számolt be a legújabb fölledezések kapcsán. Dr. *Polya Jenő* és dr. *Halász Henrik* előadásai zárták be e szakosztály mai működését.

(Közegészségügy.)

A *közegészségügyi szakosztály* az Erzsébet-szálló zongoratermében ülésezett. Itt délelőtt dr. *Molnár Nándor* értekezett a szérumtherapiáról. Ezután dr. *Krausz Arthur* bakteriológus: „Miképp lehetne aszantani a fertőző megbetegedések számat hazánkban” címmel tartott előadást. Az összes európai államok idevonatkozó statisztikáját állította össze s kimutatta, hogy a fertőző betegségekben Magyarországon hal meg évente a legtöbb ember. Oktatultava, azt találja, hogy oka részben az 1876: IV. törvények hiányos intézkedései, részben mert a megfelelő rendelekek nem hajtának végre. Budapest székesfőváros husz évi statisztikája alapján bebizonyítja, hogy az általa az országra nézve követelt szigorú bejelentés, dezinficiálás, körházkénszer, jó ivóvíz szolgáltatása óta a fertőző bajokban elhaltak száma 1881 óta 3000-ról 1900-ig lezállt 750-re. Nem az általános higiénikus viszonyok javítása szerinte a fődolog, hanem a fertőző bajok csirájának elpusztítása. Ott, hol azok fellétek. Állami fertőtlenítő intézet felállítására volna fontos, ahol fertőtlenítőket készítenek; minden falunak legyen fertőtlenítője, amint van bábája. A gőzfertőtlenítést pótolni lehet a formális fertőtlenítéssel, a falak és padlók fertőtlenítésére pedig a bacillit ajánlja, mely a legolcsóbb és majdnem ideális fertőtlenítő szer, ötször olcsóbb még a karbonál is.

De nem kevésbé volna fontos, hogy az ország kellő számu, jól fizetett orvosallal legyen ellátva; a fertőző beteglekek csakis hullaházból szabadon temetni, mert csak így kerülhető el az u. n. halott-látogatás és ellenőrzhető, hogy gyermekek így temetésen részt ne vehessenek.

Mindezt az államnak volna kötelessége végrehajtani mert a törvény szerint is az egészségügy gondozása első sorban állami feladat.

Kőrösi György az iskolai egészségügyről és az iskolavizitáció intézményéről szólott. „Mi az oka a nagy csecsemőhalandóságnak, s mit tehetünk ellene?” cím alatt olvasott fel dr. *Kármán Samu* fővárosi gyermekorvos. Hazánkban a gyermekhalandóság igen nagy, e körülmény kapcsolatban egyéb hátrányos tényező: ökel, depopulációra vezethet.

A fővárosban az öt éven aluli korban elhaltak hatvan százaléka csecsemő. Statisztikai adatok, de klinikai tapasztalatok alapján is bebizonyított tartja fölolvasho, hogy az esetek egyharmadában *bélibántalom* a halál-ok, ez pedig a célszerűtlen táplálás következménye szokott lenni.

Ez okból a csecsemőtáplálás racionális mederbe való tereléseinek szükségét hangsúlyozza, egyben részletesen kijelölve az orvosok, az állam és a társadalom e kérdés körüli teendőit.

Délután dr. *Riegler Gusztáv* egyetemi tanár hatvanöt magyar és külföldi ásvány viz némely kémiai alkátrészének ingadozásáról és baktériumflórájáról értekezett. *Horovitz Arthur* Sárosvármegye speciális egészségügyi viszonyait ismertette. *Kerekes Pál* után dr. *Szigeti Henrik* törvényszéki orvos végül „Az emberi szervezet állítólagos fiziológikus arzénartalmáról” szólott törvényszéki orvosi szemümből.

Mult évben avval a szenzációs fölledezéssel lepte meg a tudományos világot *Gauthier* francia orvos, hogy az arzén az emberi szervezet természetes alkotórésze. Szerinte nyomokban található fel az agyvelőben és vérben és minimális mértékű mennyiségben a pajzsmirigyben, amelyről *Baumann* már régebben kimutatta, hogy jódot is tartalmaz. A pajzsmirigy *Gauthier* vizsgálatai szerint egyhatod milligrammnyi arzént tartalmaz. *Gauthier* e világra szóló fölledezése nem lett ugyan a tudományos világ által ellenőrző kísérletekkel approbálva, de a napisajtó útján már mint kétség-telen tény lett feltüntetve, még pedig oly színben, hogy *Gauthier* e fölledezése immár megingatja arzénmérgezésre gyanus bűnesetekben a vegyelemzés értékét. A temesvári esküdtbíróóság előtt letárgyalva zsebelvi méregkeverési prók utóelőjában szöve is léte-tett ez a kérdés. Dr. *Szigeti* in foro azt a véleményt adta, hogy ha beigazoltatnék is *Gauthier* fölledezése, ez még nem ront semmit sem a vegyelemzés bizonyító értékén, ha a hullarészeken a mérgező, illetve halál okozó adagnál nagyobb mennyiségben lett az arzén kimutatva, mivel az arzén mérgező-adagia hatvászorta. a halálos-adagia meg hatszázzorta nagyobb annál az arzénmennyiségnél, amelyet *Gauthier* normális körülmények között az emberi szervezetben talált.

A vasuti tisztviselők mozgalma.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, augusztus 22.

A vasuti tisztviselők mozgalma minden vonalán közeledik a befejeződéséhez. A tisztviselők által kitöltött memoranduma, amelyet részletesen ismertettünk, a jövő héten valószínűleg már a kétszázharminckettes bizottság plénuma elé kerül. Az alisztek memorandumát a *Budapesti Napló* mai számában közölte teljes terjedelmében, ezen semmiféle változtatás már nem történik, a mozgalom vezetősége szeptember hónap elején benyújtja már a munkálomat a kereskedelemügyi miniszternek. A tisztviselők memorandumán a nagybizottság lényegesebb változtatásokat nem fog eszközölni, az illetékes vélemények szerint csak néhány stílárius, formában és beosztásban való módosításra vonatkozólag fog a nagygyűlés határozni. A kívánalmakat méltányosan mérlegeli az akció vezetősége és bizonyosra vehető, hogy a mozgalom harmóniáján nem esik esorba.

A mozgalom újabb eseményeiről és az érdekeltek szakkévélemyeiről egyébként a következő tudósításunk ad számot:

A vasuti irodatisztek.

A kolozsvári vasuti irodatisztek hivatalos átiratot intéztek *Szmazsenka* Ernőhöz, a tisztviselők mozgalmának elnökéhez. Az átiratban felsorolják az irodatisztek kívánalmait, meg is lesz bizonyára a fogadtatja a kérésnek, amely méltányolást érdemel. Az irodatisztek átirata így hangzik:

Nagyságos *Szmazsenka* Ernő máv. felügyelő, főzetkező urnak, mint a memorandum szerkesztőbizottság elnökének, Nagyvárad.

Nagyságos elnök ur!

A hivatalnokok fizetésrendezéséről előző memorandumtervezet szerint egyes hivatalnokok mostohább viszonyoknak néznek elebe, mint a milyen viszonyok között ma vannak. E tárgyban a kolozsvári 15-ös bizottsághoz intézett felszólalásunk eredménytelen maradván, Nagyságodhoz fordulunk most kérelmünkkel, remélve, hogy a közös ügy érdekében a memorandum-tervezetből a már megszerzett jogainak csorbítását előző részek a végleges szövözgezésnél ki fognak hagyatni.

Sérelmeink a következők:

1. A memorandum — szemben az érvényben levő szolgálati rendtartás 35. §-ának első bekezdésében foglalt határozamánnyal, amely szerint „az összes hivatalnokok összesített és egysegés létszámot képeznek” — a közpispókat nem végzett hivatalnokokat, az azt végzett hivatalnokoktól megkülönbözteti;

2. tekintet nélkül hivatalos beosztásunkra ötlek-szerűen kezelőtisztviselőnek nevezi öket, pedig ily című tisztviselőkre ez ideig a vsuatnál nincsenek alkalmaszva;

3. számukra elérhető legmagasabb fizetésül az aliszteknek már 1887. óta meglevő legmagasabb fizetését öbajtja fizetésjavításként biztosítani s majdnem határozatlan kifejtés, hogy ennél magasabb fizetési osztályba semmi körülmények közt sem léptethetők elő; végül:

4. a fentemlíttet utasítás és §. egyik további határozata, mely szerint „az alkalmazottak... a megállapított sorrendben léptettettek elő”, figyelmen kívül hagyva, elmentelüket a közpispókat végzett hivatalnokoknál aránytalanul és az eddigieitől hosszabb várakozási idő után kívánja csak lehetővé tenni.

Nagyságos elnök ur! A m. kir. államvasutaknál olyan hivatalnokai állás, melyhez közpispókat végzett-ség meg nem kívántatnék, nem létezik — és ilyenre a jövőben sincs szükség. Középiskolai végzettséggel nem bíró hivatalnokok részére helyzetet teremteni tehát illuzórus dolog. A 6000 hivatalnok közt legfeljebb 50—60 van olyan, kiket az igazgatóság kivétele-sen és az intézet szolgáltatásában hosszas szolgálati idő alatt szerzett érdemeik elismerésül az előirt iskolai képzés-tészt kívánalmától eltépkintve, hivatalnokká kinevezott,

mondotta, hogy — mivel a póttag addig, amíg be nem hívják, nem tagja a törvényhatósági bizottságnak — az ajánlat eloadását mi sem akadályozza.

(*) Az illetőség meghatározása. A közigazgatási bíróság egy konkrét esetben kifolyólag azt a döntést hozta, hogy az illetőségi bizonyítványt ki kell adni olyan teleknek is, akik négy évig állandóan egy helyen laknak és ott csak egy izben is hozzájárultak a községi terhekhez. E szerint a közigazgatási bíróság nem követeli azt, amit a főváros hatósága, hogy az illetőségi bizonyítványt csak akkor adják ki, ha valaki a négy évi utlakáson kívül még a négy évi állandó adóaszt is igazolja. Minthogy azonban a közigazgatási bíróság döntvénye nem kötelező a közigazgatási hatóságokra nézve, a tanács fönttartotta a régebbi szigorított eljárást.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** A Nemzeti Színház igazgatója Itthon. *Béthy László*, a Nemzeti Színház igazgatója szabadságáról visszatérkezett s újból átvette a Nemzeti Színház vezetését.

** Színésziskolai beiratás. *Horváth Zoltán* színésziskolájában e hónap 25-én kezdődnek a beiratások. Az iskola kerepesi-uti helyiségében e naptól kezdve állandóan lehet beiratkozni és az intézetre vonatkozólag felvilágosításokat kapni délelőtt 10 és 12 és délután 3 és 5 óra közt.

** Műsorváltás a Magyar Színházban. *Szilágyi Vilmos* hirtelen közbejött rekedtsége miatt a *Kiképzés patikárius* szombatra hirdetett előadása elmarad s helyette a színház legvonzóbb műsordarabja, *Kerker New-York szépe* című operettje kerül színpadra. Bronson Harry szerepében *Ráthonyi Ákossal*, aki nehéz betegségből teljesen kiépülve, ez este lép föl először a nyári újból után. A darabot egyebekben a rendes szereposztással adják.

** A Városi Színházban, pénteken lesz *Hervé* a *Törökök* című operettjének bemutatója. Az operett librettóját *H. Cremlux* és *Ad Jain* írták. Magyarra *Zempléni P.* Gyula fordította. A darab rendezője *Balla Kálmán*. A premier iránt a község körében már most is nagy érdeklődés mutatkozik.

** Fővári Nyári Színház. Holnap, pénteken föllevenítik a budai szinkörben az annak idején nagy sikert arató *Reszervisták* című bohózatot. A főszerepeket: *Leövey, Krémer, Faragó, Sebestyén, Pázmán, Farkas, Horváth Paula, Parlagi Kornélia, Szentmiklóssy és Havasi Szidi* fogják játszani.

** Új darabok. *Pásztor Árpád*, a kiváló tehetségű fiatal író, aki ezideig az operettírás terén arató sikereket, most háromfelvonásos társadalmi színművet fejezett be, amely a *Vigszínházban* fog színpadra kerülni. Ugyan *Mader Raoull* énekes darabot is ír, amely valamelyik budapesti operettszínpadon szintén színpadra kerül még ez évad folyamán.

** Előadások a Magyar Színházban. A tanács megadta az engedélyt a Magyar Színházban való előadásokra, mert az állandó színházvizsgáló-bizottság azt jelentette, hogy az épületben minden a legteljesebb rendben van.

** A pozsonyi magyar színész sorsa. Keserves megpróbáltatásról szól a következő panaszos levél, amelynek írója kérelmet nyújt a közlésére:

A pozsonyi magyar színészek nehéz időket éltek át és keserű szemrehányásokat tettek el, mialatt kétségbeesett hazafias küzdelmüket senki sem kísérte jóakarattal figyelemmel, senki sem bízta őket kitarásra. Ellenben a színészek legutóbbi országos gyűlésén egyenesen elhívták a magyar színészeket hogy ne szerződjenek Pozsonyba, mert gyalázat Pozsonyban színésznek lenni. Aki mégis pozsonyi színész lett, végigszenvedtük a hazafias megvetéseknek egész skáláját és ezen skála végső akkordja gyönyört most odajutottak hogy Po sonyból eltávoznia. *kenyer nélkül maradtak, mert a színházgatók nem nyitják meg kapukat a volt pozsonyi színészek előtt.*

Mivel érdemelték meg ezek a lélekben elgyötört szegény komédiások, akik más magyar városban diószerűleg ragyogtak tehetségükkel, hogy most házaljanak volt igazgatóknál akkoránska darab kenyerért, amiből éppen megélhessenek? Mit vétett a magyar színházgatóknak például az a magyar színész, aki éppen azért vesztette el kenyerét Pozsonyban, mert a színészek közgyűlésén szót emelt a pozsonyi magyar színészek érdekében? Mit vétett az a népszünetlenség, aki Baha Lujza után említettek az országban és úgy ment el Pozsonyból, hogy egy hónappal előre sem tudja, hogy hol lesz és mi sors vár rá? Mit vétett az a szintén szerződés nélküli sokoldalú színész, ki vidéken mindenütt versenytársa volt a Nemzeti- és Vigszínház legkitűnőbb művészeinek s a kit a legmagyarabb érzésű színésznek ismernek pálvatársai? Mit vétettek a többiek, akik Pozsonyból eltávoznia, a Kerepesi-uti Múza-kavézah előtt fogtak ügyelni?

És ha keserves házálás után valamelyik színésznek kilitása nyílik egy silány szerződésre, mi történik akkor? Akad egy színészember, egy pályatárs, egy főlebbvaló, ki levelet ír a szerződött igazgatóknak, melyben sárgaföldig legyalázza azt a szeszét aki már-már módot talált arra, hogy az éhenhalást elkerülje. Igaz, akadt becsületlen színházgató is, aki, hogy leplezze ezt a nemtelen eljárást, megkildette ezt a levelet, a megrálgalmazott színésznek, hogy ha már megfosztották kenyerétől, módja legyen az igazságszolgáltatás keresésében.

És van ebben is valami vigasztaló — azaz volna, ha az ellenszenves pozícióit betöltő pozsonyi színész valahol bizalommal kereshetné a maga igazát. Boosánat szegény íjemennek, de — ez esetben is eltölt az aggodalom, hogy nem tesszem e ki magamat és pályatársaimat e panaszzsal az olvasó gunyomosójának? Hiszen annyi csalódás ért már bennünket! És legtöbb e sorok íróját, aki, mint pozsonyi magyar színész, ingyen tanította a magyarnyelvet szünet alatt — olyan időben, mikor fizetést senhol sem huzott és csak a pirnokdással járó adósságainálálál él. Hanem azért felküldöm annak a két levélnek a másolatát, melyből kiolvashatja a mélyen tisztelt szerkesztő ur azt, mint lesz az apostoli pálcából — koldusbot... Alázatos szolgálja:

Dézi Sándor,
pozsonyi magyar színész.

A szomorú levélben említett két hitelesített másolat kínos dokumentum. Az egyikben *Könyves Jenő*, a pozsonyi színház főrendezője *Halmi Imre* színigazgatót „figyelmezteti”, hogy *Dézi elsőrangú szerepkört nem tölthet be. „Hálából” teszi erre Könyves figyelmessé a direktort. Ezzel szemközt Relle Iván erre a levélre vonatkozólag azt írja Dézinek, hogy Könyves tudta és beleegyezése nélkül informálta Halmayt. Kijelenti egyben Relle, hogy Dézi-ben a társulat korrekt, pontos, ambiciózus és tehetséges tagját becsülte, akinek mindenkor és mindenhol teljes megelégedésre hasznát vette. — A védelem helyes és lovagias, de nagy baj, hogy szükség van az ilyen írásokra. Enélkül is elég sivár a pozsonyi magyar színészet ügye.*

** *Viktorien Sardou* a modern drámáról. Egy amerikai színházi kritikus, *Alon Dale* a napokban megírtja *Sardou* a modern drámáról.

A pszichológiai dráma — mondta *Sardou* — utálatos és hülye. Csak műkedvelés az egész. A francia embert a hideg leli ki tőle. Björnson egész Páris kinevette. Hogy is lehet ezeket a borongós ostobaságokat pszichológiai drámának nevezni? *Othello* és *Hamlet* a pszichológiai dráma, *Molière* és *Racine* a pszichológusok, de a modern iskola egyszerűen hülyeség. *Ibsen* is gyöngye elméjé. Megmondom a véleményemet őszintén: *Ibsen* bolond. A dráma cselekmény s nem okoskodás.

— Hát *Maeterlinck* kérdezte a kritikus.

— *Maeterlinck*? Haha! Az utálatos. Erről nem is beszélnek.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ Az Ujságkiváló Lapja ma megjelent augusztusi száma ismét gazdag, tartalmas szöveget nyújt olvasóinak. Közli a lipsei kongresszus végrehatóbizottságának átiratát a magyar igazságügyminiszterhez, amelyben Magyarországának a berni egyezményhez való csatlakozását kéri. A francia reklámról tanulságos cikket hoz, dr. *Márton Sándor*, a szövettség ügyésze a kiadói jogról közli szakzerű ismertetést. Az Ujságkiváló Lapja szerkesztő *Rábel László* és *Lenkei Zsigmond* sikerrel dolgoznak azon, hogy a szövettség hivatalos lapja magas színű álljon.

○ A lélek tragédiája. A középkori franciáztól költszet egyik híres alkotását, a *Behnath Olam* című tanköteményt lefordította magyarra dr. *Klein Mór* nagybecskerekű író. A munka, amelynek a *lélek tragédiája* a címe, most jelent meg Nagybecskereken. Az idegen költői termékek magyar nyelvre való átültetése mindig jelentős helyet foglal el az a mű, amely egy érdekes költő érdekes filozófiájával ismerlet meg bennünket. Az egyes versek végigvezetnek a lélek minden funkcióján, a gondolat — és érzésvilág szövevényes működésén. Elvezet, szép olvasmány ez a tankötemény, amelynek értékét a mi szemünkben fokozza még a pompásan gördülő gondos magyaros fordítás. Dr. *Klein Mór* tudományos munkássága közben valódi kincset halászott ki a középkori héber költészet gazdag forrásából és előismerésre méltó érdeme hogy az idegen elme termékeit magyar köntösben, *Balassa Bálint* versformájában adja a magyar olvasó kezébe. A csinosan kiállított munka a szerzőnél rendelhető meg Nagybecskereken.

○ Szines képek a tankönyvekben. A paedagogia minden téren igyekszik a szemléltető oktatást meghonosítani. E téren a legnagyobb elismeréssel kell megemlítenünk *Paszlaszky József* magas irodalmi színvonalon álló természetrajzi tankönyveiről, melyeknek képzés megépítő, ugy a képek sokasága, mint azok szépsége tekintetében. E munkák közt különösen a most megjelent *Állattan és növénytan* a szöveg között száznál több gyönyörű szines kép közölnek. Az új tankönyv szines szövegkepelével a külföldi hasonló tárgy munkákat is messze leülmulja.

○ Jelentés a Nemzeti Múzeum állapotáról. A nemzeti múzeum igazgatósága most teszi közé terede mes jelentését a Magyar Nemzeti Múzeum 1900. évi állapotáról. A jelentés először a múzeum látogatottságához ad érdekes statisztikai adatokat, melyekből kitűnik, hogy a párisi kiállítás visszahátaképen a látogatók száma jelentékenyen csökkent.

Ingyenes látogatója csak 437.561 volt a múzeumnak, tehát 44.655-el kevesebb, mint tavaly. Az ismeretterjesztő előadások közönsége azonban népebb volt, mint az előző években, saines azonban, hogy az iparosok számára vasárnap délutánonként tartatni szokott előadási ciklus látogatottsága állandó esökekenést mutat. A jelentés e esökekenést abból magyarázza, hogy iparosaink a párisi világgkiállításra való előkészületet vonták el az előadásoktól.

A jelentés ezután a Széchenyi Könyvtár állapotának ismertetésére tér át s a könyvtár belső életének két főeseményé gyanánt a nyomtatványi osztály általános revizióját s a *Pozsonyi Sándor* kéziratyűteményből, az összes hungaricumok megszerzését emeli ki. Ezeket kívül a könyvtár nagy súlyt helyezett arra, hogy a külföldön fölmerülő hungaricumokat megszerezze. A régiségtár összesen 3620 darabbal, a hadtörténeti gyűjtemény 87, az éremtár 2777, a szakkönyvtár 418 darabbal gyarapodott. A jelentéshez függelék gyanánt a kongresszusi, tanulmányi és gyűjtőutakra küldött muzeumi tisztviselők jelentése van csatolva.

Nyilttér.

TROPON a gyomorhajosok legjobb tápláléka.

A gyöngeségi érzést, mely a rossz emésztésűeknek, a táplálék tökéletlen fölemésztődése következtében föllép, a **Tropon** hamar megszünteti.

Ez a könnyen emészthető fehérje, melyet a leggyöngesebb gyomor is elbir, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételeket megemészteni egyáltalán nem képes, hogy szerveztüknek mindennap annyi fehérjét juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

EGYESÜLETEK.

(A szász-egyesületek közgyűlése.) *Nagy-Szöben*ből táviratozzák: Az erdélyrészi szászok egyesületei e hónap 25-ikén és 26-ikán tartják évi közgyűléstüket *Nagy-Szöben*ben. Gyűlést tartanak ugyanis ezen a két napon a szászok összes nagyobb egyesületei, a *Gusztáv Adolf*-alap erdélyi főegyesülete, az *Erdélyi néprajzi egyesület*, a Magyarország erdélyi részeiben levő *Agostai hitvallású evangélikus országos egyház általános nőegyesülete* és a *szász Kárpát-egyesület*. Nagy ünnepek az idén nem lesznek, mert az utolsó években, különösen 1898-ban *Honterus* és 1899-ben a *Teutsch* emlékének leleplezésekor rendkívül nagy méretekben rendezték az ünnepeket.

(A szűndei Gyermektelep-Egyesület) lengyel-tóti telepén szép ünnepély folyt le a király születése napján és *Szent István* napon. Mind a két napon *Hirschler Mária* tolepvezetőnő mondott szép beszédet, a gyermekek hazafias dalokat énekeltek és szavaltak. *Somogyi Cs. Ilonka* tanítónő a közönséget üdvözölte. *Szabó József*, a szűndei gyermektelep-egyesület titkára köszönetet mondott a közönségnek meleg érdeklődéséért.

(Katholikus tanítók nagygyűlése.) A *Magyar Katolikus Tanítók Országos Bizottsága* dr. *Steinberger Ferenc* nagyváradi apákanonok, egyházi elnök és *Ember Károly* világi elnök vezetésével ma tartotta nagygyűlést a *Szent István-Társulat* nagytermében. Délelőtt tíz órakor nyitotta meg dr. *Steinberger* apákanonok hosszabb beszéddel a gyűlést, majd elnöki bejelentése során tiltakozott az általános országos bizottság minapi határozata ellen, hogy a felekezeti egyesületek feloszlattassanak. *Ember Károly* elnök indítványára a hercegprímásnak és báró *Hornig* püspöknek üdvözölő táviratot küldtek. *Döbrössy Lajos* l. kanonok, a pécsi tanítóképző-intézet igazgatója előterjesztette a *katholikus tanítóképző-intézetek rendtartási tervezetét*, amely a múlt évi megieleteli miniszteri rendelet alapján dolgozott ki. Fejtegetéséi közben megemlíti, hogy a katolikus tanügyi tanács az állam által legujabbban közre bocsátott rendtartást és képesítő szabályzatot magára móvadónak nem ismeri. *Ujlaky Géza* a katolikus népiskolákkal kapcsolatos gazdasági ismétlő iskoláról adott elő. Megbizták a gazdasági ismétlőiskolai tanterv előkészítésével. *Barabás György* a kántortanítók osztozkodási ügyéről, *Dreiszigler Ferenc* a tanítók özvögreinek felévi jutalékairól szözlött, *Schamborszky* elnöki titkár *Dreiszigler* titkár jelentését olvasta fel. Megválasztattak az állandó tanács tagjává: dr. *Walter Gyula*, *Csávolszky József* püspök, *Gergely József*, dr. *Karácsony Imre*, *Szamórd Ignác*, dr. *Zellinger Vilmos*, *Barabás György*, *Bertalan Vince*, *Fejes János*, *Gubicza Lajos*, *Petrovác József*, *Rohn Nándor*, *Tóth Géza*, *Györfly János*, *Ujlaky Géza*, *Szokoly István*, *Erdődi János*, *Szöke Sándor*, dr. *Veszelgyi Ödön*, *Döbrössy Ajajos*, *Galler Kristóf*, *Guzsányi Vilmos*, *Haller József*, *Schulcz Imre*, *Karácsony József*. Hivatalból tagjai a tisztikar és az összes főegyházmegeyi tanfelügyelők.

SPORT.

Szerencsétlenség a lóversenyen.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, augusztus 22.

Aki ma odakint volt a turfón, soha nem felejtí el azt a jelenetet, mely a negyedik verseny finishe közben történt a távoszlop és cölkarika közt. Történetek már máskor is szerencsétlenségek a gyepon, de rendszerint messze a tribünöktől, a vitoronyi tájékan, vagy a veszedelmes beördüléknél, amerre nem igen lát a szem; de hogy szembe a nagy tribünnel, közvetlenül a cölkarika alatt ezernyi közönség láttára bukjának egymásra lovak, jockeyk, ez példátlan a lóversenyek történetében.

A 4-ik verseny finisheére osüngettek éppen, amikor Tural, a nagymester felbukott a favorit *Cap Martin* a barrier mellett s már mint biztos győztes haladt a cél felé. Ötven méternyire a piros karikától bontakozott ki a csomóból a másik favorit, az erősen várrásra lovagolt *Querida* Wilton jockeyval s dacára annak, hogy már kevés idő volt, veszedelmesen kezdett Péchy Andor lovához, *Cap Martin*hez közeledni. Iriztatóan heves finish fejlődött ki a két ló közt, melyből már-már *Querida* látszik győztesnek kikerülni, amikor Tural lova teljes erejéből kitört balfelé s *Querida* testébe galoppozott. Egy pillanat alatt az iszonyat és kétségbeesés csöndje állt be, amit azután éles szesznyiskoltások követtek a tribünöknél. *Querida* felbukott, *Wilton* jockey alá került, de míg a ló felugorva, tovarohant, a többi lovak keresztülbuktak és gázoltak a szerencsétlen jockeykn. *Famulus*, gróf Teleki József lova galoppozott közvetlenül *Querida* mögött, öt már nem bírt a jockeyja feltartani s így megbotolva, felbukott és egész testével Wiltonra vágódott. *Jockeyja*, *Southey* is felbukott, de szerencséjére nem érte baj és felugorra kétségbeesve szállt ki a pályáról. Glory, a kis Mándy jockeyval, majd Adams, Beg Pardonnal keresztülyargáltak a földre fekvő jockeykn, aki mintha teljesen széljelle lett volna zúzva, olyan mozdulatlanul terült el a gyepon.

A női közönség és a gyöngébb idegzetű férfiak is félrekapták fejüket az iszonyú látványra. Hogy *Cap Martin* érte el ilyen körülmények közt a célt elsőnek *Glory* előtt, sem igen törődtek vele, a szerencsétlenség foglalta le teljesen a kedélyeket. A közönség a korlátokon keresztül ugrálva rohant Wiltonhoz, aki abszolút semmi életjeit nem adott magáról, úgy hogy mindenki hotnak hitte, Hordágyon vitték ki a pályáról s a mázsalóban fektették le. Jó ideig teljesen eszméletlen volt, de egy óra múlva magához tért, s a közönség legnagyobb ámulatára kiderült, hogy *sebesülése nem életveszélyes*. Agyrázkódást mindenesetre szenvedett, ezenkívül több helyütt zúzódás érte, s két fogát hagyta ott a gyepon.

A szerencsétlenség után, amelytől különösen az angolok rémültek haláira, természetesen óvás következett a nyertes *Cap Martin* ellen. Az igazgatóság, mint előre volt látható, helyet adott az óvásnak és *Cap Martin* diszkvalifikálván, *Gloryt* deklarálta elsőnek, *Turalt* pedig szigorúan megintették, hogy egyenesen lovagoljon.

Az eset különben azzal magyarázható meg, hogy *Cap Martin* már a távoszlop előtt teljesen verve volt, s *Tural* annyira kivett belőle a küzdelemben minden erőt, hogy már nem tudott többé egyenes vonalban menni s közvetlenül a cél előtt kitört.

A mai nap másfélórán is szerencsétlen nap volt. Mintha a bókakerek felségítésére alakult volna titkos szövetkezetek, olyan nagy outsidernek nyertek s olyan hamis favoritok grasszáltak minden versenyben, mint sohasem. A Kettős ivadékv versenyben Bellealliance ott tette meg favoritát s mig ő sehol sem volt, Gyalár győzött Belvedere és Limonade ellen; ezenkívül még Juliska, Billa és Irroy, csupa Péchy-Uchritz istállóbeli lovak segítettek fel a bókakereket verésükkel.

A részletes eredmények ezek:

I. **Eladoverseny.** Távoltság 2800 méter. Díj 2000 korona. Geist Gáspár *Adriancja* (Ross) első, Taoskö (Szemán) második; több ló nem futott. Totalizátor: 10: 14.

II. **Ösömör díj.** Távoltság 1400 méter. Díj 3000 korona. Brachfeld L. *Rose S.*-je (Huxtable) első, Takaros (Slaek) második, Billa (Tural) harmadik. Astán Lovag, Montezuma, Eglantine, Ponvász, Ohio, Aide de camp, Benca. Totalizátor: 10: 128. Helyrelogadások: I. 50: 86. II. 50: 168. III. 50: 62.

III. **Vitorony-díj.** Távoltság 2400 méter. Díj 3000 korona. Mauthner V. *Franco-tireurje* (Southey) első, Allegro (Tural) második, Magasan (Adams) harmadik és utolsó. Totalizátor: 10: 50.

IV. **Nyeretlenek díja.** Távoltság 1600 méter. Díj 3000 korona. Herzog M. *Gloryja* (Mándi) első, Beg Pardon (Adams) második, Guigenug (Clanmoun) harmadik, azután: *Querida*, *Pis* ou *Face*, *Cap Martin* és *Famulus*. Totalizátor: 10: 78. Helyrelogadások: I. 50: 132, II. 50: 108, III. 50: 124. (Eredetileg *Cap Martin* (Tural) győzött *Glory* ellen, de *Cap Martin*

keresztelés miatt diszkvalifikáltak. A keresztelés közvetlenül a cél előtt történt, ahol *Cap Martin* hirtelen balra kitért és az éppen finishe hozott *Queridának* és *Famulusnak* neki ment. *Querida* és *Jovasa* Wilton az összelítkezés folytán elbuktak; *Wilton* súlyos sérüléseket szenvedett; *Southey* is leestet *Famulus*ról, de neki semmi baja nem történt.)

V. **Kettős ivadékv verseny.** Távoltság 1100 méter. Díj 20000 korona az elsőnek, 3000 korona a másodiknak, 1000 korona a harmadiknak. Báró Springer Gusztáv *Gyalárja* (Gray) első, Belvedere (Southey) második, Limonade (Ross) harmadik, azután *Kiss me*, Ohio, Gloria, Bona fide, Belle Alliance. Totalizátor: 10: 42. Helyrelogadások: I. 50: 106, II. 50: 86, III. 50: 152.

VI. **Nyeretlen kétvések eladó verseny.** Távoltság 900 méter. Díj 2000 korona. Beretvás Andre *My Ladyje* (Gray) első Fidibus (Bonta) második, Juliska (Tural) és Isère (Silvers) holtversenyben harmadik, azután Cartell II., Marodeur, Kindus, Virág, Ferelejt, Peti, Annie Anisette II., Aszt, Kezdő, Kicsi, Blue Danube, Rusticus. Totalizátor: 10: 127. Helyrelogadások: I. 50: 150, II. 50: 924, III. 50: 68 (Juliska) 50: 170 (Isère).

VII. **Weiter-Handicap.** Távoltság 1000 méter. Díj 3000 korona. Gróf Arco-Zinneberg M. *Wunschmaldja* (Huxtable R.) első, Irroy (Tural) második, Ronny (Prudames) harmadik, tutott még: Charmant, Folyondár, Ida, Tiamo, Mantua, Sans Corsets, Melba, Victress, Les Espareste. Totalizátor: 10: 70. Helyrelogadások: I. 50: 106, II. 50: 104, III. 50: 112.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Az egyik bűncs.** A kassa-oderbergi vasúthoz napönként több kérelem érkezik amelyben a tévesen kiszámított díj visszatérítését kérik. Ezeknek a kérelmeknek az elintézésére szolgál a visszatérítési osztály, melynek élén *Szönyi Rikárd* állott. Ott számították ki a visszafizetendő összeget s onnan az iratok a kereskedelmi osztály főnökéhez kerültek, aki a kiutalói tervezetet állírbírálta s az ügyet a vezérigazgatóhoz vagy helyetteséhez tette át a szerint, amint a kiutalványozott összeg a kétezer koronát meghaladta vagy nem. A pénz csak a vezérigazgató felelősségére után fizették ki s arról úgy a kérelmezőt, mint a pénztárt értesítették. Ezt a szigorú ellenőrzést lehetetlen volt megkerülni s ezért *Szönyi Rikárd* és *Berkes Lajos* főellenőr, akik sikkasztásra szövetkeztek, a hamisítással próbálták szerencsét. A már fölülvizsgált, ugynevezett kiutalványozó értesítések s az eladói ívet nagyobb összegre javították ki s ezen a réven mintegy kétszáz ezer korona kárt okoztak a kassa-oderbergi vasútnak. Amikor ez a manipulációjuk kiderült, mind a ketten töredelmes vallomást tettek s egyenként huszezer korona biztosítékot adtak az igazgatóságnak. A dologgal később a budapesti törvényszék is foglalkozott s *Szönyit* magánokhamisítás büntetléről *négy évi fegyházzal* sújtotta. *Berkes* időközben Amerikába szökött s így ezuttal megmenekült a reá váró büntetés alól. A tábla okainál fogva megerősítette a törvényszék ítéletét, mig ma a legfelső bíróság szüneti tanácsa, *Hammersberg Jenő* koronagyűzés indítványára, elutasította a vádított semmisségi panaszát.

§§ **Egy kanonok bűnpöre.** Lembergől táviratozák, hogy *Mardyrosiewicz* kanonok pörében ma folytatják a tárgyalást. Mindenekelőtt felolvasták az időközben elhunyt *Isakovicez* érsek kihallgatásáról fölvevte jegyzőkönyvet. E szerint az érsek szemrehányást tett a vádlottnak kockázatos magánvállalatokban való részvétele miatt, de a vádolt azzal nyugtatta meg, hogy a Pius Mons vagyonához nem nyúlt. Az érsek kijelentette, hogy nem csatlakozik a vádhoz. A vádolt *védője* azt indítványozza, hogy a bíróság nyilvánítsa magát illetéktelennek ebben az ügyben, amely tulajdonképpen esküdtbírócság elé tartozik. A bíróság ez indítványt elvetette. Több tanu kihallgatása után a vád- és védőbeszédre került a sor, mire a törvényszék *Mardyrosiewicz* kanonokot sikkasztás bűntettében vétkesnek találta és öt 8 hónapnyi egyszerű börtönrre ítélte. Az államügyész a büntetés felemelése végett semmisségi panaszt jelentett be.

§§ **Falkai László,** a tengerentúlról visszahozott sikkasztó penezselvételéről, tudvalegőleg megnyugodott a vizsgálati fogságot elrendelő végzésben s így a törvényszék legközelebb már a főtárgyalást is megtarthatja. Eredetileg e hónap huszonharmadikára volt már kitűzve a tárgyalás, de dr. *Vássonji Vilmos* védő előterjesztésére a törvényszék huszonnyolcadikán, szerdán délelőtt kilenc órákor tartja meg. A bíróság elsőre dr. *Szabó Géza* bír., az első büntetőtanács vezetője lesz.

§§ **Vörös haro rendőr és olvlok közt.** Tavaly augusztus 19-én éjfélikor egy ebudai korszmából mintegy 19—12 tagból álló társaság tartott letele a Lajos-utcaánk hangosan dalolva. A rendőrorjárat észlította a sikkoltozókat, szövitva, majd dulakodás támadt, a rendőr földühbe esztak, de ez hirtelen fölugrott. kirántotta a kardját és a rendetlenkedők közül *Gráf András* t a fején, *Gráf Andrásné* pedig a mellén súlyosan megsebesítette.

Ez a rövid tényállása annak a tárgyalásnak, mely ma déle.öt folyt le a budapesti büntető törvény-szék előtt, *Bakoniy* bíró tanácsában. A panaszos *Tanczos Mihály* rendőr volt, aki hatóság elleni erőszak miatt följelentette *Gráf András*t, *Gráf Andrásné*t, *Gráf Mórt*, *Steiner Mórt*, *Szolényi Lipót*ot, *Kiss Mihály*t és *Kiss Julit*.

A tényállást egészen másképp adja elő a rendőr és másképpen a vádlottak.

Tanczos Mihály rendőr azt mondja, hogy amikor szembe jött a társasággal, már messziről kiáltották feléje:

— No, most itt vagy kutya, most elbánunk veled!

Elnök: Hát ismerték magát?

Panaszos: Ismertek, mert kettőt közülök, min katonaszökevényt, már bekísértem egyszer. *Gráf Andrásné*val pedig, mint rendőri felügyelet alatt álló nővel, volt bajom.

Gráfné: (ölpattan.) Micsoda szemtelenség ez! Meg vagyok esküdvé az urammal!

Elnök: (a panaszoshoz.) Daloltak a vádlottak? — Hangosan énekelték s amikor figyelmeltetem őket, hogy ne lármazzanak, *Gráf András* melbe lökött. En segítségért sipoltam mire *Gráf Andrásné* arcul ütött, a többiek pedig a földre tepertek s kést huztak. En azonban egy hirtelen megduadtal talpra ugrottam, kirántottam a kardomat s mozgámat *Gráf*éket. Akkorára már segítséget kaptam s a társaságot bevittük a kapitányságra.

Gráf Andrásné ellenben úgy adja elő a dolgot, hogy a rendőr csunya szitkokkal illette őt s amikor ezért kérdőre vonta, azonnal kardot rántott és vagdalkozott. A többi vádlott is ilyen irányban védekezett.

Mint hogy az ügy a mai tárgyalás folyamán teljesen nem tisztázódott a törvényszék az ügyés indítványára, a tárgyalást újabb tanu kihallgatása végett elnapolta.

Legujabb.

Brüsszel, augusztus 22. Az *Independence Belje* egy távirata jelenti Kopenhágából: Itteni orosz körökben az a hír terjedt el, hogy *Miklós* cár elhatározta, hogy *Vilmos* császárral a délafrikai háboru kérdését megbeszéli. *Miklós* császárnak az a véleménye, hogy helyén való volna további idövesztegetés nélkül ebben az ügyben barátságosan közbelépni. Híre jár, hogy ebben az irányban elkészítenek valamit, amit azonban szabatosan megjelölni nem lehet. Az *Independence* megjegyzi, de fenntartással, hogy *Miklós* császár Franciaországban való tartózkodása alatt *Krüger* elnököt magánkihallgatáson fogadja, hogy megismerje az igazságot a jelenlegi délafrikai helyzetről.

TÁVIRATOK.

Az olasz királyi pár Berlinben.

Berlin, augusztus 22. Az olasz király és neje az ősz folyamán Berlinbe érkeznek. A látogatás valószínűleg az országos gyász és a császári hagyományok elmúltával fog végbemenni.

A délamerikai zavarok.

New York, augusztus 21. A *Tribuna* jelentése szerint a kolumbiai fölkelők diplomáciai ügyvivője *Uribe*től kábeltáviratot kapott, amelyben az fegyvereket és a San Christobalnál zsákmányolt ágyukhoz löszereket kért. A távirat azt mondja továbbá: Az ellenség visszavonul az ország belsejébe, a hová üldözni akarom. Nem érek rá írni, mert a harok nagyon elfoglaltak. A kieriálisokat mind a két esztában teljesen megvertük.

Közgazdasági táviratok.

New York, augusztus 22. (Terménytörzsede.) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 8.5/16 (8.9/16), aug-ra 7.51 (7.37). Novemberre 7.64 (7.52). New-Orleansban helyben 8.7/16 (8.9/16). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.50 (7.50). Stand white Philadelphiában 7.45 (7.45). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — *Zsír:* Western steam 9.15 (9.15). Rohe és Brothers 9.30 (9.30). — *Tengeri iránzata* tartott. — Szept-re 61.3/4 (61.3/4). Decemberre 62.3/4 (63.3/4). — Májusra 64.— (64.3/4). — *Buza* iránzata szilárd. — Piros ősz helyben 78.3/4 (78.—). Szeptemberre 76.3/4 (76.3/4). Októberre 76.3/4 (76.3/4). Dec-re 78.3/4 (78.3/4). Májusra 81.3/4 (81.3/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 0.3/4 (0.3/4). — *Káv:* Fair Rio T. sz. 5.3/4 (5.3/4). Aug-ra 4.85 (4.80). Novemberre 5.05 (4.95). — *Liszt:* Spring Wheat cears 2.50 (2.50). — *Cukor:* 3.1/16 (3.7/16). — *On:* 26.40 (26.50). — *Réz:* 16.12 (16.3/4). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, augusztus 22. (Terménytörzsede.) (Zárlat): *Buza* iránzata szilárd. Szept-re 70.3/4 (70.3/4). Okt-re 71.3/4 (71.3/4). *Tengeri iránzata* tartott. — Szept-re 56.3/4 (57.3/4). — *Zsír:* Szeptemberre 8.87 (8.90). — Októberre 8.95 (8.97). — *Szalonna short clear* 8.85 (8.75). — *Sertésus:* Szeptemberre 14.30 (14.42). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Hangulatok.

I.

Lágy színek enyhe, szép hazája,
Te rózsafényes szigetem:
Mimó gyönyörrel szállok újra
A kékhullámos tengeren!

Föltém tisztá égbolt hínti
Csábító, édes sugarát:
És gondolám is, a mint régen,
Vidáman, fűrgén suhan át.

Álmok ringatnak kergetődzve,
Szembenem boldog fény ragyog,
Ah! szinte feledem, hogy olyan
Vergődő nyomorult vagyok!

II.

Pacsirta zengve szánt az égen,
Tavaszi: szín, illat vesz körül,
Bolyongok ragyogó mezőkön,
S egyedül vagyok, egyedül!

Óh, mért is szomjazom még egyre
Szép lányok édes mosolyát,
Mikor a lény, a dal, az illat
Szívemben búra olvad át! . . .

Herezeg János.

— Mit vesztél el az ember? Egy bécsi lapban olvassuk a következő mulatságos történetet:

A rendőrségen megjelent tegnap egy florisdorfi ember és szomorúan jelentette a rendőrhivatalnoknak:

— Elvesztettem a tárcám, 34 korona volt benne. A hivatalnok megcsóválta a fejét, mintha azt akarná mondani:

— Milyen hanyagság!

A szomorú florisdorfi ember komor hangon folytatta:

— Még valamit elvesztettem . . . a sapkám . . .

A hivatalnok esodázkózva nézett a bejelentőre. A sapkáját? Hogy lehet az elveszteni? Na, talán a szőlő kaptá le a fejéről. Bejegyezte a könyve a sapkát is és el akarta bocsajtani a florisdorfi szomorú alakot, akinek azonban még valami nyomta a szívét:

— . . . elvesztettem a cipőmet is . . .

A hivatalnok elképedt. A tárcát? A sapkát? És még a cipőket is? Ez sok! A hivatalnok nem akarta kutatni a cipők elvesztésének történetét, de a komor hang újra szólt:

— A sacco-öltönyömet is elvesztettem . . .

A hivatalnok nem tudott szólni. Egy egész öltönyt! Erre már sürgős intézkedéseket kell tenni. Megkérdezte hát a bejelentőt, hol, mikor vesztette el a bejelentett tárgyakat.

Szomorúan szólt a florisdorfi ember:

Jól mulattam az éjjel. Hazafelé botorkáltam. Utközben az északnyugati vasút hidján meg kellett állnom. Álmos is lettem. Leültem és leveleztem. Ott vesztett el mindenem.

Ez igaz volt. A rendőrség ugyanis szemtanuk vallomása alapján meggyőződött arról, hogy a florisdorfi szomorú ur a hidat ágyának gondolta és vetkőzés közben a ruháit mind a folyóba dobta. És ruhafogásnak a folyó nagyon bizonytalan.

Ezt bizonyítja a florisdorfi szomorú ur még szomorubb esete.

— **Uralkodók postája.** A párisi *Matin* érdekes statisztikát közöl arról, hogy Európa uralkodói hány levelet kapnak naponta. A pápának naponként 22.700 levelet visz a posta. A vatikán irodájában negyven hivatalnoknak egyéb dolga sincsen, mint hogy a pápa levelezését átnevezzék. *Eduárd* király naponként 3000 új-ságot és 1000 levelet kap. Az orosz cár és a német császár csak 600 levelet kapnak naponta. Vilmos császár és *Eduárd* király a levelek javarészt önmaguk nézik át. A német császár még a válaszokat is elolvassa. Az olasz királynak 500 levelet hoz a posta mindennap. *Ferenc József* királynak háromszázat, *Vilma* királynőnek ötvenet. A legkelembenebb leveleket a monakói fejedelem kapja. Naponként legalább hetven ember kér tőle pénzt kölcsön. Hogy hány kap is pénzt, arról nem szól a statisztika.

— **1700 éves lelet.** Érdekes leltre akadtak tegnap Bécsben, a fogadalmi templom szomszédságában, a villamoskabel földalatti elhelyezése alkalmából. Az ásatások mentén haladt Rowalski régész és írkésző tekintete a kábel számára megaszt osatornaüregben sajtóságos téglákat vett észre, melyeknek római eredetét rögtön fölismerete. A régész haladéktalanul értesítette erről a városi építkezési hivatalt és ez a felügyelő hatóság rögtön beszüntette a kábelrakás munkálát. Nemsokára ezután megindult a régész vezetése alatt a tudományos nyomozás és nem is eredménytelenül. Egy római sírra akadtak. Hossza 190, mélysége és szélessége 40—40 centiméter. Hihetetlen polgári állású ember nyughelye, egyszerű, de szilárd falazattal. Csak ez az egy név olvasható le a falazat fölé helyezett érclemezről: Sabinus; minden más írásjelet letörölt az idő, 1700. év. Ennyire becsülik a lelet multját, a téglákból és a téglaelhelyezésekből vont következtetések alapján. A nyugalomra helyezett ezerhatszáz év előtti embertársnak a csontváza nem porladt el egészen, de már azt nem lehet határozottan megállapítani, hogy férfé volt-e, avagy nő.

— **Szétrobbant meteor.** Augusztus 17-én Borghorban, Westlaliában valóságos égi jelenségnek voltak szemtanúi azok akik tekintetüket az égbolt felé irányították. Egy meteor röplött végig a csillagszato-

ron, a sas jegyétől kezdve egészen a kigyóig. A meteor lényeg fehérv volt és annyira intenzív, hogy szinte nappali világosságot terjesztett útjában. Végül a meteor szétrobbant, még pedig úgy, hogy a robbanás — állítólag — hallható volt Borghorban. Egyelőre csak innen érkezett hír a rendkívüli jelenségről. Ha nem agyrém, hanem reális valóság a hír alapja, ugy majd jelentkeznek más pontjáról is a földnek csillagászok vagy laikusok és csak akkor könyvelik majd el az asztronómusnak a borghorbi tüneményt, mint faktumot. Mert a csillagászatban is érvényes a perrendtartásnak az a szabálya, hogy: egy tanu nem elég.

— **Loubet ruhái.** A *Cri de Paris* azzal szórakoztatja mostanában olvasóit, hogy a nevezetesebb urak és asszonyságok toalet-tükait árulja el nékiük. A nevezetesegek sorában szerepel természetesen *Loubet* is, akiről így tudhatjuk meg, hogy mindössze — öt redingotja van. Két nyári és két téli, az ötdik az „extra” kabát, amelyet csak nagy ünnepeken ölt föl. Eddigél háromszor íszített benne: a világiállítás megnyitásakor, a svéd király fogadtatásánál és a perza sah tiszteletére rendezett garden-party alkalmából. Ez a kabát csupán abban különbözik a többi redingotjaitól, hogy míg ezeken egy alig ujjnyi széles sima satin-hajtóka van, addig a diszkabaton négyezer olyan széles a hajtóka, amelyet recés satin takar. Ugyancsak satinból van a nyakkendője is, amelyet egyszerű csokorba köt. Azelőtt külön ragombólis közelítő viselt, de egyezben, éppen a szenatúsülésén elnöklés közben epatant a kapcsoló gomb s a közelítője a földre esett. Azóta közelítője az ingébe záratott. Régi módi a nadrágra is, amely csipőjén jóval felül ér. Cipőj vastagtalpuak és magassarkuak, orruk gümbölyűre vágott.

Bal lábán sokkal szélesebb a cipője, írja végül a *Cri de Paris*. És hozzátesszi:

— *Loubet* ur tudniillik — ludtalpu.

— **Páris gyomra.** Nem lesz talán érdektelen végigfutni azokon a számokon, amelyek azt mutatják, hogy mit nyelt el Páris gyomra a múlt évben, a kiállítás néhány hónapja alatt. A párisi közéletmezési hivatal hiteles adatai szerint elfogyott ez idő alatt:

Vaj, hurkanemű, apró hentes- árak stb.	20,307.215 kilogramm
osztriga	10,531.066 tucat
tojás	614,659.280 kilogramm
hal	40,104.900 . . .
hus	214,135.733 . . .
pástétom	2,005.431 . . .
szárnyas és fogoly	32,012.323 . . .
sajt	8,311.122 . . .

Megöntözték pedig ezt a rengeteg mennyiségű ételt 5,178.321 hektoliter borral, 171,347 hektoliter almaborral és 354.343 hektoliter sörrel.

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irtá: SIENKIEWICZ HENRIK.

(2)

És leterült az éjszaka s eljött a kísértetek órája is. Az őrállomásokban virrasztó lovasok azt beszéltek, hogy ilyenkor benépesül a vad mezőség, hogy mindazoknak a szellemei és arnyai, akik itt hullottak el hirtelen, erőszakos, büneikért büntetésül kijárt halállal, fölkelnek éjfélkor, lesbe állnak s ellenök nem véd sem a kard, sem a templom, sem a szent kereszt. Ha a kilobbanó kénes kandó a szellemek óráját jelezte, imádkozni is szoktak a kóborló lelkekért, akiről az a hír is járta, hogy utját állják az éjszakában utazóknak s panaszos jajgatással azon könyörögnek nékiük, hogy vessen felejük keresztet. Közöttök van azonban a halál is, aki ilyenkor orditozva megrohanja az embert. Az ordítás olyan, mint a farkas üvöltése, de a gyakorlott fül már messziről ráismer. Néha csapatba gyűltek az árnyak és az őrállomások felé indultak, ahol riadó fujtak a jöttükre. Az ilyesmi nagy háború közlekedett jelentette. A magános árnyak a látása sem volt valami jó jel, csakhogy azok az élő alakok, akik settenkedve, bujkálódva ólalkodtak szerte az éjszakában: azok se voltak biztatóbbak, mint a halottak arnyai és így éppen nem volt esodálatos, hogy az elhagyott, rombadőlt őrállomás előtt egy sötét lovas alak bukkant föl, amikor Vmelniek mellett leterült az éjszaka.

A Dnyeper mögöl éppen akkor emelkedett föl a hold és fakó fény világosította meg a pusztát. Most már több éjjeli árnyalak lón látható. Futó felhők egy-egy pillanatra eltakarták a holdat és akkor éles körvonallakkal majd előbukkantak, majd pedig eltűntek azok az alakok, el-elmerülve a

sötétségben, mint valami nagy vízben. De mindig közelebb lopóztak a dombhoz, az őrállomáshoz, oda, ahol a magányos lovas állott. Óvatosan, nesztelenül közeledtek s mozdulataiknak, főként ha hirtelen visszahőkölve megállottak, valami borzalmas színe volt, mint egyáltalán mindennek ezen a pusztán. A Dnyeper fölél szél jött néha és megrázta a magas fűvet s ahogyan a fű hajladozott: mintha az is télelmében borzongott volna. Végre célhoz értek a settenkedők, alakraik eltűntek a romok között s a fakó holdfényben csak a dombon álló magányos lovas volt látható. Egyszerre neszt halatszott közelebb: a lelipott fű nyisszanása, arra följött a gondolataiból. Előrelépetett a domb szélére és onnan figyelmesen és félelem nélkül kémlelt ki a pusztába. Ebtén a pillanatban nem fujt a szél, a neszt is elhallgatott és zavartalan volt a csend. Aztán egyszerre éles fűtty hallatszott, Zúrvavaros kiáltások követték.

— Hahó! hahó! segits Uram Jézus! üsd!

Puskák dördültek meg, piros lángok csapódtak föl, lödöbögés hallatszott és kardpengés. Mintha a föld alól jönnének: új lovasok robtak elő, s mintha vihar zudult volna alá a pusztára. Emberek jajvezekelték a zúrvavaros lármában, aztán csend lett, véget ért a harc. Ilyesm gyakran esik meg ezen a mezőségen. Az ujonnan jött lovasok csapatba verődtek a dombon, egy-kettő leszállt a nyeregből, valamint keresni látszott. A sötétségből parancsoló hang szólt elő:

— Legények, gyujtsatok világot!

Egy-két szikra pattogott, aztán föllobbant a láng. Hosszu pőznát tüztek a földre, tetején lámpa világított, amelynek a fényénél egy mozdulatlan alakot láttak a földön a lovasok, akik katonák voltak, veresruhások, farkasbőr süveggel. Vezetőjük leszállt pompás paripájáról s a sebesült körül szorgoskodókhoz fordult.

— El még?

— Él, parancsnok ur, mert hörög még. Pányvát vetettek a nyakába.

— Miféle szerzet?

— Nem tatár. Valami urféle.

— Hetmannak látszik, szólt a parancsnok, miközben figyelmesen nézegette az élettelen alakot.

— A lova azonban a legnemesebb tatár-fajta. A khánnak sínes jobb paripája. Ott áll, oldalt, mondta az őrmester és vágyakozón tetto hozzá: ugy-e megtartjuk magunknak?

A parancsnok arca is fölérült a paripa láttán. A nemes állat füleit hegyezve, remegő orrcimpákkal, előrenyújtotta nyakát, s ijedt pillantással nézett gazdájára felé.

— Te hitetlen kutya, mordult a kapitány az őrmesterre. Elvinné egy keresztény embertől a lovát?

— Hiszen zsákmányul ejtettük . . . Tovább azonban nem folytathatta, mert a félholt ember nagyot hördült.

— Oldjátok le az övét és töltsétek pálínkát a szájába, parancsolta a kapitány. Aztán nyergel-jétek le a lovaitokat, gyujtsatok meg az őrtüzet, itt töltjük az éjszakát.

A katonák szaporán engedelmkedtek. Némelyek tüzet csiholtak, mások tevé- és rókabőrökkel fekvőhelyeket készítettek. A kapitány se törődött már a félholt emberrel, hanem leoldta övét és a tűz mellé heveredett. Fialat, formás testű, barnaképu ember volt, keskeny arccal, sasorral. Szemeiben szenvedély s tűz lobogott, a tekintetéből sugárzott a becsületesség. Erős bajusza és borotvátlanul kinőtt szakálla korához szinte nem is illő komolyságot adtak az arcának. Két legény közben a vacsorát készítette. Hatalmas birkacombokat raktak a tűzre, meg tüzokat, amelyet nagy gondnal koppasztottak. Az őrtüz vígan lobogott, piros fényt szórv a mezőre. A félholt ember is lassan magához tért. Verborult szemei végig-kémlelték a körülötte lévő arcát, aztán föltápászkodott. Az őrmester támogatja, egy másik katoná botot adott a kezébe. Most már kiegyenesedett, de az arca még vörvörös volt, az erei kidagadtak. Halkan, fulladozva mondta ki a szót: vizet!

Pálínkát adtak néki, s ő nagy kortyokban

— Alakok a nyárból.

I. A tökéletes utas. A tökéletes utas bol-dog ember. Az uton semmi sem találja készü-letlenül. Tavaly voltam együtt két nagyszerűen tökéletes utassal. Persze németek voltak: egy né-met házaspár, mindketten loden-rubában, hegy-mászó botokkal. Pápaszemük is volt, külön a nap, külön a por ellen. A rendes Utmutató kevés volt nekik. Boldog birtokosai voltak a postajáratok jegy-zékeinek. A Baedeker sem elégítette ki őket. Volt egynehány fiók-Baedekerjük is egy-egy különösebb táj számára. Mindenik állomásról tudták, hogy a vonat percen pontosan mikor robot be és mikor ind-ul el. Azután abban remekeltek, hogy tudták, mi a nevezetessége mindenik állomásnak. Az egyikén friss virsli vásároltak, a másikon eimés azizkártyákat. A tájbeli szépségek a kis ujjukban voltak. Egyszer a kupé baloldalán, másszor a jobboldalán ültek, hol előre néztek, hol hátra pillantottak: a szerint, hogy a tájat merről kellett megcsodálni. Minden pillanatban tudták, hogy milyen magasan vagyunk a tenger színe fölött. A keleti szélesség és a nyugati hosszúság fokai szintén nem hozták őket zavarba. Az egyik utitársunknak korom repült a szemébe; a tökéletes utasok műszereik közül kikeresték a csipetlőt és ki-szedték a kormot. Egy másik utitárs belevágott az ujjába; a tökéletes utasok arnikát tettek rá. Azt hi-szem, ha vonatunk kisiklott volna, ők akkor is meg-találták volna a nyitját, hogy megmeneküljenek. Ők nyújtották volna az első segítséget az életbenmara-dottaknak és ők vették volna ki bűrdögös kis utitár-skájukból a koporsókat az elhunytak számára.

2. Az ellentengernagy. Minden tünd- és nya-ralóhely hemzseg az ellentengernagyoktól. Nem-csak a víz az ő elemük; nemcsak a tavak és tengerek közelében találhatók, hanem a hegyek köz-zött is. Ha valahol helyes a példaszó, hogy a ruha teszi az embert: itt helyes, a nyári ellen-tengernagyok ezt a mivoltukat tisztán a ruhájuknak köszönhetik. Annak a könnyű fehér flanel-ruhá-nak, melynek az admirális-sapka a koronája és amely tenger nélkül is elég ahhoz, hogy aki rá-néz, felháborodott gyomorral nézze. Az ellen-tengernagyok a többi polgárt, aki közönséges ruhát visel, alaposan lenézik. Amint külön katonai becslé-et van: akként alakult ki az ellentengernagygi góg. A polgárság és a katonaság között nem valami fényes a viszony. De a közönséges nyaralók és a nyári ellentengernagyok között még rosszabb. A villachi pályaudvaron pillantottam meg egyszer egy osomó budapesti ellentengernagyot. Idehaza erős merkant-ilista szellem lengte át őket, a karintiai ég alatt a trajaigari hősről és más híres admirálisokról álmo-doztak. Az ellentengernagyok a veteránoknál is hiub-bak. Egyik magyar tóparti fürdőhelyen, amelyik arról híres, hogy a néppárt sohasem fog gyökeret verni benne, egy gyönyörűen kiserkesztett ellentengernagygal

itta. Látszott rajta, hogy az ital erősíti, s most már tisztább hangon kérdezte, hogy kiknek a hatalmában van?

— Megmentőid között vagy, mondta a kapi-tány, s közelebb lépett hozzá.

— Hát nem ti vetettek pányvát a nya-kamba?

— No sértsd ilyen tromba gyanúsítással derék katonámat. Mi karddal barcolunk, nem hurokkal. Gonosztévők rontottak reád, akik most ott feküsznek holtan, mint a levágott birkák, s miközben így beszélt, odamutatott a domb oldalán fekvő hullákra.

— Akkor hát hagyjatok pihennem, mondta az ismeretlen.

Egy nyeregtakarót terítettek a földre, arra leült s egy darabig hallgatott. Javakorabeli férfi volt, széles vállu, középtermetű, óriásokhoz illő izomzattal. Hatalmas, nagy volt a feje, barna arc-színe, fekete szeme, mirz a tatároké, ferdemet-zésű keskeny ajkai fölött ritkás bajusz, amely csak a két felőg végén volt sűrűbb. Arcáról bátorság és büszkeség sugárzott, oly kifejezéssel, mely egyben vonzó és visszariasztó volt: a het-man komoly méltóságával és a tatár durvaságával, kedélyességével és nyers vadsgával. Most kissé megpihent, aztán fölállott, s a helyett, hogy köszönetet mondott volna a megmentőinek, az el-esettek tetemeihez botorkált. Neveletlen fiók! — dörögte a kapitány. Az ismeretlen pedig odaha-jolt a holttestek fölé, mindeniknek az arcába né-zett s úgy bólintott reá, mintha most már mind-ent tudna, aztán a kapitány felé indult, akinek nem igen tettsett ez a viselkedés. Gyomosan mondta: uraságod úgy látszik ösmerősöket keres a rablógylkosok között, vagy imádságot mond a lelkiüdvösségükért?

— Ön téved és mégsem téved, felelte méltósággal az idegen. Nem téved, mert valóban ösmerősöket keresek, de téved is, mert ezek a fickók nem rablógylkosok, hanem a szomszéd-mának, egy igen tisztelt nemesembernek a szolgálói.

találkoztam. Arca szerecsenszerű volt, haja még szere-csenőbb, de ruhája vakító flanel, sípkája admirálsi és ez a férfi, aki leketeséggel erősen nubiai benyomást tett, azt beszélte, hogy őt az egész tündöbelyen *Hojeherlé-nek* nevezik. Az is különös malőrjük a nyári ellen-tengernagyoknak, hogy uszni nem igen tudnak, vagy tengeri útközteiket a kis vízben vívják végig. De *Spain* admirális azért nem haragszik rájuk. Az osztrák-magyar flottára valami különös szegyet nem hoznak.

+ **Jeu de bateux.** Párisban most újra felele-venítik azt a társasjátékot, amelynek fentalálását *Stael* asszonynak tulajdonítják. *Jeu de bateux* a neve. A diner után este 10 és 11 óra között folyik ez a társas-játék, abban az időben, amikor a társaság tagjai em-lékeiket mondják el, vagy anekdotákat mesélnék. A társasjáték ezzel a kérdéssel kezdődik:

— Kit mentene ön meg először, ha az a csónak, amelyben ön X. Y. és Z. urral, vagy hölgygyel ül, egyszerre süllyedni kezdene?

Madame *Stael* egyszer Talleyrandot, akihez gyöngéd barátság kötelei fűzték, kötekedve kérdezte — jelenlevő vetélytársnőjére Madame Flahautra cé-lozva:

— Ugy-e, ha Madame Flahaut és én ülünk önnel egy csónakban, nem engem mentene meg előbb?

Talleyrand finom mosolyával végignézett *Stael* asszonynon és azt felelte:

— Asszonyom, Őn úgy látszik, jobban tudna uszni!

KOZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. A jegybank főtanácsa ma ülést tartott, amelyen *Bilinski* kormányzó elnökölt, aki szabadságidejét az ülés miatt félbeszakította. Az ülésen tudomásul vették a vezértitkárnak a bank és pénzügyi helyzetéről szóló részletes jelentését. Azután elhatározták a most forgalomban lévő 1880. évi tiz-förintos osztrák értékű bankjegyek bevonását. E bank-jegyeknek a forgalomból való kivétele párhuzamosan fog történni az államjegyek egyidejű bevonásával. A főtanács tudomásul vette továbbá, hogy a két pénzü-gyminiszter és a bank között megállapodások jöttek létre, amelyek szerint a pénzügyi kormányok azon a mértéken leül, amelyben a bank eddig a pénzügyi kormányzat aranyolgálatát ellátta, most már az egész állami aranyolgálatot a bankra ruházzák. Tek-intettel a váltóárlományok állandóan kedvező álla-sára amely a bank aranykészletét ismét jelentékeny összegekkel gyarapította és előreláthatólag még gyar-apítani fogja, a főtanács egyhangú határozattal ül-

— Jó szomszédok lehetnek önök ketten.

Az idegen keskeny ajkain sajátságos mo-soly futott át, s csak úgy a fogai közül dör-mögte: ebben is téved az ur! Aztán hangosabban szólott.

— Bocsássa meg tisztelt uram, hogy még nem köszöntem meg őszinte hálával a segítségét, amely bizonyos halálót mentett meg. Az ön vi-tésége nélkül keservesen megalkottam volna azért a vizyázatlanágomért, hogy elváltam az embereimtől. Hálás leszek ezért a szolgálataért.

Kezét a kapitány felé nyújtotta, de a vítész nem sietett azt megszorítani.

— Előbb meg kell tudnom, hogy nemes emberrel van-e dolgom, amiben különben nem is kételkedem, de mégsem illik névtelen köszönetet elfogadni.

— Látom, hogy uraságod igazi lovagias gon-dolkozású férfi. Jól teszi. Belátom, hogy meg kellett volna magamat már régen neveznem. *Fenobius Abdank* vagyok, nemes ember, kereszt van a címeremben. A kevi vajdaságban lakom, s *Saslawski* herceg seregének a kozákkapitánya vagyok.

— Az én nevem *Skrzetnski János*. A leg-kegyelmesebb *Wichniowiczki Jeremiás* herceg páncélos seregének a parancsnoka vagyok.

— Hires vezér alatt szolgált az ur. Most már bátran elfogadhatja a köszönetet és ezt a kezét.

A parancsnok is kezét nyújtotta. Másutt ugyan, a hercegi katonák szokása szerint, lenézte a más zászlók alatt szolgáló bajtársakat, de itt a pusztán, a „vad mezőség” közepén nem volt ilyes-minek értelme. Különben ez az idegen katona kapitányi rangban volt, amiről maga is meggyő-ződött, amikor övét és kardját, amelyet ájulása alatt leoldottak róla, fölcsatolta, mert az övből előkandikált a gyöngyház gombos elefántosont parancsnoki pálcá, a kozákok főembereinek a jel-vénye. A ruhája is finom volt, a beszéde művel-tiségre vallott, éles észre és emberösmeretre. *Skrzetnski* meghívta őt, hogy vacsorázzék velők. A levegőben már ott terjengett a frissen sült hus

hatalmazta a bankvezetőséget, hogy üzleti belátása szerint húszkoronásokat hozzon forgalomba pénztárai-nál. Végül jóváhagyták a hasznavehetőtlenné vált tíz-koronás bankjegyek beváltásának és a megrongált tíz-koronás bankjegyek megtérítésének szabályait.

Uj ipari szakiskola. *Hegedűs* Sándor kereske-delemügyi miniszter *Győrött* fa- és fémipari szakisko-lát állít fel október hóban. Ez intézet szervezésével, melynek előmunkálatait már a múlt évben megindító-ták, az iparoktatási intézeteknek az ország különböző részeiben való tervszerű elhelyezése mellett a minisz-ter az ország dunántúli részének ipari igényeit ki-vánja kielégíteni, illetve ez igények kielégítését meg-kezdeni. Az intézet az országos ipari és keres-kedelmi oktatási tanács javaslataira az ország többi hasonló irányú iskoláinak szervezete szer-int a faipar köréből az asztalos- és esztergályos ipart, a fémipar köréből az épület- és műlaka-osságokat fogja felkarolni. Ugyanez intézetben asz-talosági, gép-, épület- és műlaktossági és a tel-merülő igényekhez képest más iparágakat is felkaroló *téli rajztanfolyamok* szervezése is tervbe van véve. Az intézet céljaira szükséges épület 240 ezer korona költséggel most épül és bár csak a jövő év nyarán lesz rendeltetésének átadható, *Hegedűs* Sándor mi-niszter intézkedett, hogy az új iskola az 1901—1902. tanévvél működését — bár ideiglenes helyiség-be — megkezdje. A tanszemélyzet már ki van nevezve. Az intézetben a kiképzés ideje négy év. Rendes tanuló lehet az, aki valamely közép- vagy polgári is-kola legalább két osztályát, vagy pedig az elemi is-kola hat osztályát elvégezte, vagy ezeknek megfelelő felvételi vizsgát tesz le, élete 12. évét már betöltötte és ehhez képest kifejezett testalkattal bír, amit hitelen orvosi bizonyítvánnyal kell igazolnia. A tandíj fél-évenként tíz korona; szegénysorsu és érdemes tanulók tandíjmentességet nyerhetnek. A felvétellel vonatkozó s az uralkodást is igazoló okmányokkal felszerelt kér-venyt legkésőbb szeptember 5-ig kell az iparoktatási kir. főigazgatóságához (kereskedelmiügyi minisztérium) benyújtani.

Uj vasut. *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszter elrendelte a rákospalota—ujpest—duka-váci helyiérdekű vasut közigazgatási bejárását. A vasúti vonalat, amelynek alag-vándor-majori szárnyvonalát már megterveztek, ellenben duka-rétsági vonala most áll tervezés alatt, vegyes üzemre fogják berendezni. A közigazgatási bejárás szeptember hó 11., 12. és 18-ik napjain tartják meg.

Közlés a Dunán. A vasúti forgalomban ér-vényes összelátható menetjegyek a Dunagőzhajós Társaság személyesültítő hajóinak használatára is jo-gosítanak az alábbi Duna-szakaszon: Passzau—Linc, Linc—Bécs Bécs—Porosny. Bécs—Marchegg, illetve Bécs—Bruck összeköttetéssel Pozsony—Budapesttel, illetve Bruck—Budapesttel. Budapest—Báziás. Buda-pest—Zimony Budapest—Orsova (Vaskapú). Az ide- vonatkozó menetjegyszelvények a dunai utazás meg-

illata s inyeiket esiklandozva lopózott orrukba. Cintányéron hozták előbök az ételt, aztán egy keoskebör tömlőből moldovai bort ittak. Most már vigan folyt a beszélgetés.

— A szerencsés hazatérésre, mondotta *Skrzetnski*.

— Uraságod hazafelé tart? merről jön? — tudakolta *Fenobius*.

— Messzi tájról! Krimióból!

— Mi dolga volt ott? Váltásdíjakat vitt?

— Nem, kapitány ur. Egyenesen a khán-

hoz vitt az utam.

— Igazán? No lám, ez már érdekes. És mi dolga volt a Khánálnak?

— Levelet vittem neki uramtól, *Jeremiás* hercegtől.

— Ön tehát követségben járt? És mit irt a herceg a Khánának.

A parancsnok kemény tekintetet vetett baj-társára.

— Nagyságos kapitány ur, — mondotta — ön kedvére kémlélheti azoknak a zsványoknak az arcát, akik hurkot vetettek a nyakára, de ne kutassa, hogy mit irt az én uram a Khánának. Ez sem önre, sem reám nem tartozik, ez egyedül az ő kettőjük dolga.

— Előbb színte csodálkoztam, ravaszkodott *Fenobius*, hogy a herceg ilyen fiatallembert választ követül, de most, hogy feleletét hallottam, már nem csodálkozom. Ön ifju még korára nézve, de tapasztalt és okos, mint egy agyastány.

A parancsnok nem vetett ügyet a hízegző szóra, megszövege a bajusztát s most ő tett kér-déseket.

— Hát kapitány uram miben mesterkedik itt egyes-egyedül az *Omelnicko* mellett?

— Nem járok én egymagamban, csak éppen kis időre szakadtam el az embereimtől. Kudakba akartam eljutni, *Gródsicki* uramhoz, a tanács elnökéhez. A nagy-hetman küldött levelekkel.

— Miért nem utazik a víz hátán?

— Így szól a parancsolat.

(Folytatása következik.)

kezdése előtt a Dunagőzhajós Társaság személypénztárainak költsége nélkül rendez...

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt hatósági közvetítők üzleti jelentése.) Mai forgalmunk igen kedvező...

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Lőszl József...

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák...

Borjuvásár. 1901. évi augusztus hó 22-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságától.) Felhajtás: Belüldi élő borju...

Budapesti sertés-konsumvásár. A jerevánai petróleum-rakodónál lévő székess-lővárosi sertés-konsumvásár...

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai juhvásáron a felhajtás 3046 drb juh volt...

8856 drb borjut, 1191 drb élő sertést, 965 darab levágot sertést, 237 levágot juhot, 81 darab bárányt...

Eladási árak: Levágot borju 70-120 fillér, elsőrendű fillér, legelője fillér, élő borju 57-76 fillér...

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, augusztus 22.

Nyugodt hangulat és változatlan árak mellett 32.000 métermáza buza került forgalomba.

Egyéb gabonaművekben nem történt változás. Eladott:

Új buza. Tiszavidéki: 400 mm. 80/4 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 82 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80/5 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 450 mm. 80 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. - f., 100 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 17 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 17 1/2 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 07 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 8 K. 15 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 02 1/2 f., 150 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 07 1/2 f., 50 mm. 77 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 02 1/2 f., 1600 mm. 79 k. 8 K. 95 1/2 f., 1250 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 12 1/2 f., 150 mm. 79 k. 8 K. - f., 100 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78 k. 8 K. - f., 200 mm. 78 k. 8 K. 50 f., 150 mm. 78 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78 k. 8 K. - f., 1500 mm. 78 k. 8 K. 07 1/2 f., 900 mm. 77 k. 8 K. 07 1/2 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 78 k. 8 K. - f., 200 mm. 78 k. 8 K. - f., 100 mm. 78 k. 7 K. 87 1/2 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 150 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 k. 8 K. - f., 200 mm. 78 k. 8 K. - f., 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 300 mm. 78 k. 8 K. 05 f., 300 mm. 78 k. 8 K. - f., 100 mm. 78 k. 8 K. - f., 250 mm. 77 k. 8 K. - f., 100 mm. 77 k. 8 K. 90 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 95 f., 500 mm. 77 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 80 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 67 1/2 f., 500 mm. 77 k. 7 K. 92 1/2 f., 500 mm. 77 k. 7 K. 92 1/2 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 02 1/2 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 800 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 400 mm. 77 k. 8 K. 02 1/2 f., 400 mm. 78 k. 8 K. 02 1/2 f., 200 mm. 77 k. 8 K. - f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 fillér.

Bácskai: 100 mm. 75 k. 7 K. 85 f. Bács-Almási: 500 mm. 76 k. 8 K. - fillér. Écskai: 2900 mm. 76 k. 8 K. 82 1/2 f. Szerbiai: 1400 mm. 76 k. 7 K. 57 1/2 f. O buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79 k. 8 K. 05 f. Mind három hónapra. Rozs: 300 mm. 6 K. 65 f., 300 mm. 6 K. 65 f., 500 mm. 6 K. 65 f., 200 mm. 6 K. 65 f., 200 mm. 6 K. 60 f., 100 mm. 6 K. 60 f., 200 mm. 6 K. 57 1/2 f., 1000 mm. 5 K. 92 f. ab Nagy-Károly. Arpa: 100 mm. 6 K. 30 f., 100 mm. 6 K. 25 f., 300 mm. 6 K. 15 f. Zab: 200 mm. 6 K. 65 f., 100 mm. 6 K. 60 f., 1000 mm. 6 K. 45 f. Tengeri: 300 mm. 5 K. 30 f., 500 mm. 5 K. 25 f., 100 mm. 5 K. 27 1/2 f.

Készpénzfizetés mellett. A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. - A minőség hektoliterenként 50 kilogrammonként.

Table with columns: B u z a, Kilós, K.-től, K.-ig, Kilós, K.-től, K.-ig. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Bácsalmási, Écskai, Szerbiai, O buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri.

Table with columns: Egyéb gabonaművek, Kilós, K.-től, K.-ig, 50 kilogramm ára, K.-től, K.-ig. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles.

A határidőüzlet folyamán a következő kétések történtek:

Buza októberre . . . 7.99-7.98-7.97. Áprilisi buza 1902. . . 8.39-8.40-8.41-8.42. Rozs októberre . . . 6.69-6.71. Zab októberre . . . 6.31-6.32-6.33-6.34. Tengeri szeptemberre 5.24-5.25. Májusi tengeri 1902. . . 5.20-5.18-5.19-5.17. Augusztusi repce . . . -.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre . . . 7.97 pénz 7.98 áru. Áprilisi buza 1902. . . 8.40 " 8.41 ". Rozs októberre . . . 6.69 " 6.71 ". Zab októberre . . . 6.32 " 6.33 ". Tengeri szeptemberre . . . 5.25 " 5.26 ". Májusi tengeri 1902. . . 5.17 " 5.18 ". Repce augusztusra . . . - " -.

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza októberre . . . 7.90-7.98. Buza áprilisa . . . 8.33-8.39. Rozs októberre . . . 6.69-6.70. Zab októberre . . . 6.33-6.34. Tengeri szeptemberre . . . 5.25-5.26. Májusi tengeri 1902. . . 5.16-5.18. Repce augusztusra . . . -.

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde irányzata gyengébb külföldi zárlatok alapján gyenge volt. A forgalom igen szűk határok közt mozgott. Kötések csupán osztrák hitelben fordultak elő.

A zárlat igen alacsony volt. Helyi értékekben nem volt forgalom. A déli tőzsde kissé kedvezőbb képet tárt elénk, bécsi csekély fedezések következtében az irányzat valamivel javult. A forgalom csekély volt, a zárlat csendes.

A valuták és érváltók változatlanok. Az előtőzsde: gyenge.

Kötöttek: Magyar hitelrészvény 637.50-638.-. Osztrák hitelrészvény 630.25-633.25. Allamvasuti részvény 631.-631.25 korona.

A déli tőzsde nyugodt.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 640.-. Osztrák hitelrészvény 631.50-632.25. Allamvasutak 631.50-632.-. Koronajáradék 92.95-93.05. Közúti vasut 571.-573.- korona.

Forgalomba került továbbá: Osztrák-Magyar Bank 1670.-1680.- korona.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 629.-. Magyar hitelrészvény 639.-. Leszámitoló bank 429.-. Rimamurányi vasúti részvény 444.-. Osztrák-Magyar államvasut 630.50. Közúti vasut 571.-. Villamos vasut részvény 274.- korona.

A budapesti terménnytőzsde.

A terményüzletben a szezonzeri hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar -.-.-. korona, vörös aprószemű -.-.-. korona, vörös erdélyi -.-.-. korona, vörös bánági -.-.-. korona, középszemű -.-.-. korona, nagyszemű -.-.-. korona. Disznózsír: budapesti: 51.-51.50 korona, vidéki -.-.-. korona. Tablaszalonna: légszáritott vidéki -.-.-. korona, városi 4 darabos 42.50-43.-. korona, 3 darabos 44.-44.50 korona, füstölt -.-.-. korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.-12.25 korona 120 darabos -.-.-. korona, 100 darabos 13.25-13.75 korona, 85 darabos 15.-15.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50-11.-. korona, 100 darabos 11.75-12.25 korona, 85 darabos 13.25-13.50 korona. Szilva: slávniai 19.25-20.-. korona, szerbiai 17.75-18.25 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatózsde.

Bécs, augusztus 22. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Az üzlet ma is nagyon lanya. Az érdeklődés csekély, mindazonáltal az árak nem hanyatlottak.

Buza észre 8.13-8.12 buza tavaszra 8.56-8.54, rozs észre 7.-7.05, rozs tavaszra 7.35-7.36, zab észre 6.66, zab tavaszra 7.02-7.03, tengeri szeptember-októberre 5.56-5.54, tengeri május-júniusra 5.46-5.47, tengeri július-augusztusra 5.50-5.51, repce augusztus-szeptemberre 14.30-14.40.

Zárlat. Buza tavaszra 8.55, rozs észre 7.00.

A bécsi értéktözsde.

Az ellátás ma drágult tételek mellett folyt az előtözsden, az irányzat valamivel gyöngébb. Bankoknál 4 1/4—4 3/8, kulisszban 4 1/2—4 3/4 tételek mellett. Déli tőzsde nagyon csendesen indult. Zárlat üzletellen Berlinre csendes. Bécs, augusztus 22. (Magyar értékek zárzata.) 4 1/2-os aranyjárdék 118.55. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 144.85. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.40. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.60. Magyar leszámloló- és pénzváltóbank —. Rimamurányi vasüveggyára 445.—, Magyar koronajárdék 93.05, 4 1/2-os Magyar földterhem. kötvény 92.40. Magyar hitelbank részvény 639.50. Magyar nyereségyen kölcsön sorsjegye 178.80. Kassa-óderbergi vasuti részvény 351.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar —.

Bécs, augusztus 22. (Oszták értékek zárzata.) 4 2/10-os papírjárdék 99.—, 4 1/2-os oszt. aranyjárdék 118.80, 1890-os sorsjegy 139.50. Oszták hitelorsjegy 392.—, Angol-oszták bank 266.50 Bécsi bankgyűléslet 446.—, Oszták-magyar bank 167.1—, Déli vasút 90.—, Dunagőzhajózási részvény 780.—, Dohányrészvény 283.50 Császár- és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.15. 4 2/10-os ezüst járdék 98.85. Oszták koronajárdék 95.75. 1804-iki sorsjegy 207.—, Oszták hitelintézeti részvény 631.50, Unionbank 531.—, Oszták Länderbank 400.50. Oszták-magyar államvasut 632.—, Elbavölgyi vasut 474.—, Alpesi bányarészvény 415.—, 20 irak. arany 19.02, Londoni váltóór 339.45. Bécsi Tramway Litt B. 233.50. Bécsi Tramway Litt A. 239.50 Lipót kobó 380. Az irányzat gyenge.

Bécs, augusztus 22. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a záratok a következők voltak: Oszták hitelrészvény 630.50. Magyar hitelrészvény 640.—, Angol-oszták bank 267.—, Bécsi bankgyűléslet 446.—, Union bank 532.—, Länderbank 401.—, Oszták-magyar államvasut részvény 631.50. Déli vasut 90.50. Elbavölgyi vasut 475.—, Északnyugati vasut részvény 467.—, Dohányrészvény 284.—, Rimamurányi vasut 443.—, Alpesi bányarészvény 415.—, Másás járdék 99.—, Magyar korona járdék 93.05 Török sorsjegyek 98.— Német birodalmi márká 117.21—25. Napoleon d'or 19.03.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, augusztus 22. (Társadai tudósítás.) A tőzsde eleinte kedvezőtlen volt a török-francia konfliktusra vonatkozó konstantinápolyi hírekre. Ugyancsak okból Bécsben is nyomott volt az irányzat. Az illetékv tartós hiánya is nyomoztán hatott az egész irányzatra. Megint azt beszéltek, hogy a bankoknál állami kötvényekbe kell majd befektetniekt tartalekaját. Olasz járdékok szilárdok. Törökök gyengültek. Vasutak el vannak hanyagolva. A második tözsdeórán az üzlet nagyon csendes, zárlatok pedig gyöngye volt. Utolsó péntek 3 1/2. Magánleszámlatós kamatláb 2 1/2 1/2.

Berlin, augusztus 22. (Zárata.) 4 2/10-os papírjárdék —, 4 1/2-os oszták aranyjárdék 101.40. Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 94.25. Oszták-magyar államvasut 135.50. Kassa-óderbergi vasut —, Bécsi váltóór 85.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 108.—, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 174.40. Altaiános villamosági Edison 178.—, Gelsenkirchmi 177.90. Laura-kobó 186.75. 4 2/10-os ezüstjárdék 99.10. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 99.90. Oszták hitelrészvény 198.90. Déli vasut 21.90. Károlyi Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.75. 4 1/2-os uj orosz kölcsön 95.80. Török dohányrészvény —, Olasz járdék 99.—, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust —, Harpeni 155.30. Az irányzat gyenge.

Berlin, augusztus 22. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 99.90. Magyar koronajárdék 94.25. Oszták hitelrészvény 198.30. Oszták-magyar államvasut 135.40. Déli vasut 21.90. Rszaknyugati vasut —, Elbavölgyi vasut —, Orosz bankjegyek 216.75. Buschtchiradi —, Orosz bankjegy —, (Utlimo.) Lombard —.

Frankfurt, augusztus 22. (Zárata.) 4 2/10-os papírjárdék 99.25. 4 1/2-os oszták aranyjárdék 101.35. Magyar koronajárdék 94.10. Oszták-magyar bank 120.—, Déli vasut 21.90. Elbavölgyi vasut 121.—, Londoni váltóór 204.25. Bécsi bankgyűléslet 118.30. Villamos részvény 122.10. 3 1/2-os magyar aranykölcsön 84.50. 4 2/10-os ezüstjárdék 99.20. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 100.—, Oszták hitelrészvény 199.—, Oszták-magyar államvasut 135.80. Északnyugati vasut 117.40. Bécsi váltóór 852.50. Párisi váltóór 809.75. Unio bank —, Alpesi bányarészvény 212.—, Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, augusztus 22. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Ártoljanak januásra. Esti forgalom

Oszták hitelrészvény 198.60. Német bank —, Disconto 174.40. Berlini kereskedelmi bank 154.25. Gelsenkirchmi —, Harpeni —, Laura-kobó —, Olasz járdék —, Tartott.

Hamburg, augusztus 22. (Zárata.) 4 2/10-os ezüstjárdék 99.—, 1890. sorsjegy 140.—, Déli vasut 21.75. 4 1/2-os oszták aranyjárdék 101.—, Oszták hitelrészvény 198.25. Oszták-magyar államvasut 135.25. Olasz járdék 99.—, 4 1/2-os Magyar aranyjárdék 100.25. Az irányzat nyugodt.

Páris, augusztus 22. (Zárata.) Oszták-magyar államvasut —, 4 1/2-os oszták aranyjárdék 102.15. Oszták Länderbank —, 3 1/2-os francia járdék 101.60. Alpesi bányarészvény —, Déli vasut —, 4 1/2-os magyar aranyjárdék 101.60, Párisi bankrészvény 101.60. Olasz járdék 98.90. Francia törleszt. járdék 99.90. Oszták földhitelintézeti részvény —, Török dohányrészvény 316.—, Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Augusztus 22. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párnkint 400 kilogramm felüli súlyban) 82—84 fillérig, Öreg közep (párnkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Fiala nehéz (párnkint 320 kilogramm felüli súlyban) 90—92 — fillérig, Fiala közep (párnkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 90—92 — fillérig, Fiala könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 90—92 — fillérig, — II. Magyar szedett: Nehéz (párnkint 250 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (párnkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig, Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — III. Romániai: Nehéz (párnkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (párnkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — IV. Romániai eredeti (Stach), Nehéz (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — V. Szerbiai: Nehéz (párnkint 260 kilogramm felüli súlyban) 88—90 fillérig, Közép (párnkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 87—88 fillérig, Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 87—88 fillérig.

Sertésüzlet 1901. augusztus 20. napján volt készlet 45.351 darab. — 1901. augusztus 21. napján lehatárolt 305 darab, 1901. augusztus 21. napján elszállított 535 darab 1901. augusztus 22. napjára maradt készletben 45.121 darab.

Kivonata hivatalos lapból.

— Augustus 22. —

Kinevezések. A kereskedelmiügyi miniszter kinevezte: a VII. fizetési osztály 3-ik fokozatába Halász Gábor postae- táviratfelügyelőt főfelügyelővé; a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába Hölös Károly, Müller György, Matyasovszky János posta- és táviratbiztosítókat; Stuchlik Kálmán posta- és táviratbiztosító sorniszaglóval, Pécsi József, Serényi Nándor, Bolla Ferenc, Fischer Fülöp, Boglár Frigyes és Fintor Gyula posta- és táviratbiztosítókat; a helyügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök a nagsodori állami gyógyintézetben ugyanannal rendezesített másodorvosi állásra dr. Kappel Henrik megyesi gyakorlóorvost nevezte ki; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Matulyai Vimos és Zsilinszky Cyprján okleveles tanítókat az asztrói állami elemi népiskolához rendes tanítókká, — Szondi Pál, Müller Ferenc, Kutor Antal és Benedictus Ötvös Mária okleveles tanítókat, illetve tanítónőit a nagyatádi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónővé, Jakab András és Rébert Margit okleveles tanító, illetve tanítónőit az érszántarjai állami elemi népiskolához rendes tanítók, illetve tanítónővé, Mihályfalvi István okleveles tanítót a fotomartonosi állami elemi népiskolához rendes tanítók, Skoda Mihály okleveles tanítót a fotomartonosi állami elemi népiskolához rendes tanítók, Pálmay József és Orbán Margit okleveles tanítók, illetve tanítónőit a hollóházi állami elemi népiskolához rendes tanítók, illetve tanítónővé, Bak Áttia okleveles tanítót a Hídvéghöz tartozó nyarospataki állami elemi népiskolához rendes tanítók, Svirukha Timót okleveles tanítót a krétsói állami elemi népiskolához rendes tanítók, Kassai György okleveles tanítókat, illetve tanítónőket a kassai törvényszék elnöke Dr. Güllök Lipót kassai gyakorló ügyvédet a tót nyevre, a kassai törvényszékhez és járásbíróságához állandó bírósági tolmácsoló; a kaposvári törvényszék elnöke Kovács János kaposvári fogházról a tabi járásbíróságához hivataloszóvá nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Faragó László mármarszigeti és Keresztes István karánsebsi kir. törvényszéki fogházfelügyelőket saját kérelmükre kölcsönösen áthelyezte.

Pályázatok. A nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóság nál két pénzügyi főigazgató állásra 14 nap alatt, — a debreceni kir. törvényszékénél aljegyzői állásra 14 nap alatt, — a balassa-gyarmati kir. törvényszékénél jegyzői állásra 2 hét alatt, — a temesvári m. kir. pénzügyigazgatóság kerületébe tartozó temes-rétkási adóhivatalnál adópengztárnoki állásra 2 hét alatt, — a dévai m. kir. pénzügyigazgatóságnál gyakornoki állásra 2 hét alatt.

Napirend.

Naplór. Péntek, augusztus 23. — Római katolikus: Ben. Fülöp. — Protestáns: Parkas. — Görög-ország: (augusztus 10.) Lőrinc. — Zsidó: Elul 8. — Nap kélt 4 óra 52 perkor. — Nyugszik 6 óra 40 perkor. — Hold kélt délután 2 óra 5 perkor. — Nyugszik: este 11 óra 7 perkor.

A kereskedelmi miniszter nem fogad. Nemzeti Múzeum. Régiségárt. Nyitva van d. e. 9 órától 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíjjal tekinthetőek meg.

A Nemzeti Szalon kiállítása d. e. 9 órától este 7 óráig. Belépődij 50 fillér.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában d. e. 9—1-ig. Iparművészeti múzeum zárva. Technológiai Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9—1-ig. Mezőgazdasági Múzeum d. e. 9—1-ig. A földtani intézet múzeuma zárva.

Közlekedési Múzeum délelőtt 9—12-ig és délután 3—5 óráig. Az Akadémia Goethe-szobája délelőtt 10—12-ig. A könyvtárak zárva.

Deák-mauzóleum a keresepi-uti temetőben, nyitva este 6 óráig. Állathert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi százkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés ársütéseket is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzemeltetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, augusztus 22.

Az időjárás helyzet lényegében mára sem változott: a magas légnyomás északnyugaton s az alacsony keleten van. A hőmérséklet egész Közép-Európában jól a normális alatt van. Az idő egyébként tinuomádon száraz. Hazánkban északi, északkeleti, keleti és délkeleti vidéken többnyire kisebb esők voltak; a hőmérséklet az éveszakhöz képest alacsony. Kiállítás: Északnyugati légáramlással továbbra is hűvös idő várható elvételve némi esővel.

Viz állás.

Aug. Aug. 22. 21.		Aug. Aug. 22. 21.	
Inn	Schärding 2.10 1.95	Tisza	M-Szilget 0.40 0.28
Duna	Passau 3.18 3.22		Tekelenháza 0.12 0.18
	Linz 0.70 0.75		V-Nemény 0.40 0.28
	Bécs 0.62 0.69		Tótdák 0.04 0.28
	Pozsony 2.63 2.68		Tisza-Füred 0.39 0.40
	Komárom 3.15 3.33		Szolnok 1.42 0.62
	Budapest 2.00 3.08		Congrád 1.48 0.65
	Páka 2.62 2.49		Szeged 2.24 1.47
	Nóráds 2.30 3.00		Török-Bocsa 1.60 0.22
	Gombos 3.58 3.82		Tisza 3.62 2.05
	Uyvidék 3.22 2.87	Öndöva	Bárfa 0.84 0.40
	Paneova 2.00 1.26	Topolya	Hor 0.08 1.08
	Orsova 2.35 2.26	Éodrog	Zemplén 1.23 0.27
Morva	Báranya 0.45 0.22	Sajó	Zolta 1.40 1.42
Vág	Zelina 0.40 0.33	Hornád	H-Némöl 0.40 0.40
	Trancsán 0.38 0.87	Beregnyó	Margita 0.16 0.23
	Szered 0.62 0.64		H-Ujlápa 0.84 0.22
Rába	Sz-Gothárd 0.62 0.64	Körös	Csongrád 1.40 1.18
	Sávár 0.64 0.67		N-Várad 0.07 0.08
	Győr 2.37 2.41		Bélyenys 0.29 0.18
Dráva	Pottau 1.10 1.10		Tenke 0.14 0.13
	Zákány 0.10 0.10		Guralom 0.20 0.25
	Maros 0.43 0.54		Borosnyó 0.18 0.18
	Eszék 0.47 1.63		Hökös 0.48 0.12
Mura	M-Szerdah. 0.40 0.40		Gyoma 0.18 0.62
Száva	Zágráb 0.34 0.28	Máros	Gy-Felrővár 0.25 0.20
	Szilsek 0.42 0.54		Branyicska 1.00 0.20
	Muravica 0.68 1.21		Soboszló 0.00 0.20
	Mécs 0.18 0.16		Arad 0.40 0.20
	Szatmár 0.25 0.04		Makó 1.72 0.88
Kraszna	M-Majény 0.67 0.11	Yenes	R-Kostoly 0.40 0.20
Latorca	Munkács 0.62 0.62	Bega	Orizka 0.10 0.32
Labarca	Homonna 0.10 0.10		Tomosvár 0.62 0.62
Uz	Ungvár 0.62 0.62		Buskerék 1.003 0.09

Kataphorese győgyimód győgyimód

IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK.

radikális győgyítására legjobban ajánlják

Dr. MITZGER

kiváló győgyhatásairól elismert intézet

Budapest, VI., Teréz-körút 44. l. em

Titkos betegségeik

győgyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalata alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

győgyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel ferriknál és nőknél: hűgyesfűlyást, hólyagbajokat, bujakoros sebeket, syphilit, ennek következményeit, makaos bőrbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény ferfüi gyengeség (impotentia) egy fiatal, mint főregéb egyénekénél.

Lavelekre díjtalanul válassz; kívánatra győgy-szerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).

Bejdrat a lépésnél. Külön vártermek.

Rendelés délelőtt 9—3-ig. este 6—8-ig.

Teljesen új **hordókat**

1000-tól 6000 literig szállit. A koronás ár mellett 100 literenkint megkésztet tarti

BENKÓ M. PÉCS.

BUDAPEST

Kirándulási térkepe.

Készlettel: Hátsék Ignác m. kir. térképész.

Budapest és vidéké leg-konyebben Áttelintéhető, élénk szinezésű, részletes térkepe. Társas kirándulóknak, sádlakónak és helyi-állatknak egyaránt nélkülözhetetlen. Szembetűnően megkülönböztethető az állami utak, megyei utak, központi utak, vasutak és vilamos vasutak jelzése, féltűnteti az erdők, mezőket, réteket és panakokat is. Pontosan jelzi a terület minden részének tengerészirafelti magasságát.

Ára 1 korona. — Kijadja: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fia) cs. és kir. udvari könyvekereskedése Budapest, Andrássy-ut 21.

A nektár bemutatott számlalan megbízható, hiteltel közzönlőrat folytán ezen nevezészed óta fonnálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő-Intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hűgyesfűlyásokat és sebeket, az önfertőzést utó-bajok, az szegénységű fertőz., magömlésnek, a bujakor utókövetkezményeit, nőknél felsőfűlyást, barnasúny nyire idültük is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanás egyik főokozója és borbetegségeket győgyit új győgyimód során, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemesz- és szülés-tudor, volt oszár. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: sapanta d. e. 10 órátl egész déltán 4 óráig, este 7 órátl 8 óráig.

Dijcsák levelek legrovidebb nyelven elmondó válasszolhatik és győgyeszerrel is a győgyeszerrel is.

Nőknek külön várterem.

Cyganótt megjelnt és a szerzője Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NÉPSZERU ÜTTITÁG (már a 15-ik kiadásban megjelnt) a neml betegségeket és ezek esszerű győgykezelését című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva van elküldve, 1 frt kőküldés mellett bérletre vagy 90 kr. utánvét mellett.

Színházak, szórakozó helyek.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. augusztus hó 23-án.

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írta: Beóthy László és Makai Emil, zenéjét szerzője: Davidsohn Emánuel.

Személyek:

Monaóh	Mátrai	Szulamit	Sötér
Aron	Erdős	Abigail	Ledófszky
Absolon	Szentmiklóssy	Cingitang	Kardos

Kezdeté 7 $\frac{1}{2}$ óraker.

FOVAROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. augusztus hó 23-án.

A rezervisták.

Énekes életkép 4 felvonásban. Írták Duru és Chivott. Magyarosította Rákosi Viktor.

Kezdeté 7 óraker.

VAROSLIGETI SZINKÖR.

Péntek, 1901. augusztus hó 23-án.

Németh József vendégfelléptével.

Először:

A törökök.

Víg operett 3 felv. Írták H. Cremonieux. és Ad. Janio. Zenéjét szerz. Hervé. Ford. Zempléni P. Gyula. Kezdeté 7 $\frac{1}{2}$ óraker.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. augusztus hó 23-án.

Zárva.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. augusztus hó 23-án.

Monte-Carlo és a Riviera.

Irtá Salamon Ödön.

Kezdeté 7 $\frac{1}{2}$ óraker.

Nevegyen senki hangszerét, míg Reményi Mihály műhangszerész legújabb képes árajegyzékét át nem olvasta, melyet ingyen és bérmentve küld Budapestről Király-utca 44/4.

Veszek

zálogházi cédulát régi arany ezüst árút briliánt és gyémánt árút a legmagasabb árak mellett

FRIED A.

óras és ékszerész Kerepesti-ut 2. szám.

Budapest

székesfővárosi képes útmutató.

Összeállította:

Jauernik Nándor.

A főváros élelnek színesű, könnyen áttekinthető térképe, melyen első pillanatra megtalálható minden kerület, minden utca és tér, minden középület és közlekedési vonal, közúti vasút, földalati vasút és helyiérdekű hajóközlekedés. Öt-százú látóképben megvan: a Dunapart, az új országház, a Bazilika, a budai hűvösvölgy, az Arany- és Nemzeti Múzeum, az Aranyszobor, az Akadémia, a Mátyástemplom, a Millenniumi körmek, a Képzőművészeti papiota, a Nyugati pályaudvar, a Nemzeti színház, a Vígshízház, az Opera, a Népszínház, a Központi vásártér, az Ágút és a királyi palota, az Iparművészeti Múzeum, a Margitszigeti zubatag, a Földalati villamos bejárata, az óbudai hajógyár és a Keleti pályaudvar, a déli pályaudvar stb. Ára 40 fillér. Kiadja: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) és és kiro udv. könyvkereskedő cég. Budapest, VI. Andrássy-ut 21.

OLCSÓ

arany és ezüst eladás vesztünk régi és új arany és ezüst tárgyakat, gyémánt briliánt és drágakövet eladunk

13 tucat ezüst evőeszközöket 6 szentélyre 65 frt, 12 személyre valót 142 frtól kezdve és feljebb. Aranyfűláncok fazon nékülti masív aranygyűrűk 1 forint 40 krtól kezdve 12 darab erős evőeszköz 6 frt 40 krtól, továbbá mind e szakmában vágó cikkek a legolcsóbb árak mellett.

Nagy képes árajegyzék ingyen és bérmentve.

Grünberger A. Béla

örökös Budapest, IV. Váci-utca 30. I. em. 23. Harszabaz.

ŐS-BUDAVARA

Ma pénteken f. év augusztus hó 23-án esti 6 óratól reggel 4 óráig fényes kilivilágítás mellett

ELITE-ESTÉLY.

Nagyszerű varieté-műsor RAPOLI! RAPOLI!

a világhírű champion-jongleur, a remek Heidenreich-féle nagy párisi repülő-ballet,

The Louisiana Amazon-Guard a pártalan sikertű néger csoport, The Bruntons tréfás némajáték stb.

A varieté-előadás kezdete fél 10 óraker. A m. kir. bpesti honvédkerületi zenekar vonós hangversenye harszával.

Nagy amerikai tűzijáték. A „Folles-Caprice” vendéglátéka. BEN-ALI-BEY varázsszínháza

Számos egyéb érdekes szórakozás. Belépődíj 1 korona. Gyermeknek 50 fillér. A létesítésben változott kedvrem. jegyek 40 f. felülfizetéssel érvényesek. A földalati villamos éjjeli 1/2 óráig közlekedik. Tárasskoosik egész éjjel.

Dreyfus Alfréd

Öt év

életéből

(Szenvedésem az Ördögigzotten tót rabaságom alatt Dreyfus kapitány sajátkezű rajz- és fényképeivel. Második teljes kiadás. Képekkel 230 oldalnyi tartalommal 60 kr. Beküldése ellenében bérmentve, lap azonban utóváltással kívánatik 20 kr.-ral drágább.

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII., József-körút 18.

Évente 30 fnyvi tartalommal meg-jelenik 10 szám.

Bizos kiállítás, száakra mondányos illusztráció.

Iparosok Olvasótára.

Szerkeszti:

Mártonfy Márton, miniszteri tanácsos, iparoktatási kir. főigazgató.

Kiadja:

LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai) és. és kir. udvari könyvkereskedő cég Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Előfizetési ára egész évre (10 szám) 6 korona.

Füzeteként is kapható. — Egyes füzet 60 fillér, kettős füzet 120 korona. Megjelent eddig teljes hét évfolyam, ugy, hogy iparosoknak e vállalatban már is nélkülözhetetlen, tartalmas képi könyvtárral rendelkezik, mely dísz a mestertanok és személynézőnek egyaránt.

A serdülő iparos ifjuságnak } minden füzet } hü tanácsadója, } Az önálló iparosnak } szellemi képrésének eszköz, } Az iparoktatási intézeteknek } kitűnő segédanyagok.

A teljes hét évfolyam tartalma szakok szerint a következő:

A római szám az évfolyamot, az arabs szám a füzet számát jelzi.

Ipar és ipariörténet.

Az ezredéves kiállítás. Gelléri M. I. I. Iparunk újjáébredése. Dr. Váltó B. I. 3. Iparos Kávé. Dr. Pechányi A. I. 9. Magyarország vidéki városai ipari szempontból. György Aladár. I. 10. Az iparban szereplő ásványok. Dr. Sztierényi H. I. rész. III. 1. II. r. V. 1. Az ipar története. Csatkó Gy. V. 9. Az iparos kínese könyve. Dr. Hankó Vilmos. I. rész. V. 10. II. r. VI. 6. Hazánk iparviszonyairól. (A zéhek szabályozásáról a mohácsi vészig). Dr. Körösi Árpád. VI. 10. A kisiparos pusztulása György A. VII. 7

Művészet és iparművészet.

Művészet az iparban. Mosdóssy Imre. I. 6. A művészetek történetéből. Csatkó Gyula. V. 2. Régi magyar művészek. Tarczai György. VII. 3. Régi magyar tudósok. Dr. Hankó Vilmos. VII. 4.

Egyes iparágak.

Népszerű textilipar. Szegei Aladár. I. 4-5. Kazánkezelés. Tetmájor K. I. 7-8. A faipar köréből. Gaul Károly. II. 8-9.

Elektrotechnika és iparchémia.

Az elektromotorok a kisiparban. Weyde J. Ferencz. I. rész. III. 2-4. II. rész. IV. 4-5. Olvasmányok az iparchémia köréből. Dr. Hankó Vilmos. I. rész. III. 7. II. rész. IV. 8. Az elektromos elemek és akkumulátorok. Csöfey László. V. 3.

Egyes szám ára 60 fill.

Hasznos Olvasmányok.

Hasznos olvasmányok czimmel foglalja össze a vállalat az oly füzetek tartalmát, a melyekben 8-10 mikró tró fejt ki a legkülönbözőbb kérdéseket, ipari, művészeti, gazdasági, népisemi témákat, népszerű megvilágítás udorában. A vállalat legkedveltebb füzetek. Minden füzet egy-egy kis könyvtár. Ily füzetek a következők: IV. évf. 9-10. V. évfolyam 7-8. VI. évfolyam 4-5. és 8-9. VII. évfolyam 5-8. és 9-10.

Közgazdaság, külföld, természet-tudomány.

Népszerű mechanika. Hinsenkamp István. II. 5-6. Apróságok a természettudományok köréből. Dr. Sztierényi Hugo. I. rész II. 10. II. r. IV. 1. III. r. V. 6. Bosznia és Hercegovina. Strausz Adolf. IV. 6-7. Románia. Strausz Adolf. V. 4-5. Páris és az 1900-iki kiállítás. Strausz Adolf. VI. 1-3. Bulgária ipara. Strausz A. VII. 1-2. A mikró országok. Kelemen G. VII. 8. Közgazdasági képek Nyugat-Európából. Kelemen Géza. VI. 7. A munka szerepe a közgazdaságban. Múdryon Soma. II. 1.

Vasművéség.

A közpoker vasművésége. Edevi Ilés Aladár. I. rész. II. 1. — II. rész. II. 7. A reneszánsz vasművésége. Edevi Ilés Aladár. III. 8. A XVII-XIX. század vasművésége. Edevi Ilés Aladár. IV. 2-3.

Egyes szám ára 60 fill.

Fővárosi Orfeum

(Nagymező-utca 17.)

Még csak rövid ideig; SALERNO a főműveltségű zenegárda LES PEREZ a bámulatos létra-ekvilibristák. LIDIA a pikáns párisi nő és a nagy megnyitó program. Jegyek előre válthatók a pénztárnál naponta d. e. 10-1-ig. Kezdeté 8 óraker.

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztok, egyházi-feriák, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányú asztalos- és kárpított butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarkok, I. em.

Árjegyzéket 35 kr. levéljeggy beküldése ellen bérmentve küldt felnett cég B. osztálya.

AZ „ANKER”

élet- és járadék biztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI., ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapítottatt 1858.

Összes vagyon 138 millió korona
 Biztosítási állomány 505 millió korona
 Eddigi kifizetések 225 millió korona

A nyeregményrészesüléssel biztosítottak vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztálykötve szerint — egy mint 26 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 35%-ot kapják készpénzben kifizetve, míg a vegyes és takarékpénziári biztosításoknál B osztálykötve szerint (évenként emelkedő osztályok) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 3%-a, ugymint a biztosítási tartam

3 éve után	4 év után,	5 év után,	6 év után,	7 év után
9%	12%	15%	18%	21%

fizetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások. Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

Minden sző egyszerű beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

ÁRRAHÍVJÉTESEK

A hirdetésokra díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásaira ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeggel kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket képtelen iródnakban és erei... Brener nővérek... Engelmann Mór... Franke Pál... Jambrikovits... Eckstein Bernát... Fischer J. B... Goldberger A. V... Haasonstein és Vogler... Leopold Gyula... Mosse Rudolf... Mezei Antal... Tenczer Gyula... Sikray Samu... Kernberg Rozália... Nagel Ottó... Nemetsch A. J... Rehoncz Ilona... Szántó Mór... Sopronyi V... Schönwald Ferencné... Toldi Lajos... Goldgruber Mór... Zipsér és Könyg... Benda Józsefné...

II. Imádott Tubuskai! Forró csok... KERESLET. Nevelő kerestetik... Irógép műszerész... Utazók... Mely hangszelvény... Jókász öcsém... Keresek... Raktárnoki... Állami hivatalnok... Veszek olcsón... Bank- és tőzsdé... 1000 koronáig... Perfect német levelező... Vidéki garzda... Francia bonne... KINÁLAT. Reáliskola... Rövid zongora...

Egy hivatalnok családán kezdő gimn... Jó forgalmu... I. Budapesti... Teljes ellátásra... Szatészlet... Okleveles... Nevelőnek... Tanár jelölt... Egy külön bejárattal... Karcialc esemé... Kétfőző ruhavarróné... Hávezetőnőnek... Teljes ellátást... Borosherdők... Szép hűtkész... Kétfőző szobor... Kétfőző szobor... Gyakornoknak... Virtet Ferenc...

Fűszerkereskedés nagybör vídiki városban... Teljes ellátás! A szepihen előjeleg megkezd... Honipari! Dóci M. cipész... Butor csak jó minőségű... Crème de Fanchon... Atlanti történetek... Virtet Ferenc...

Teljes ellátás! A szepihen előjeleg megkezd... Honipari! Dóci M. cipész... Butor csak jó minőségű... Crème de Fanchon... Atlanti történetek... Virtet Ferenc...

En Csillag Anna! 186 em-h óriás Loreley-hajjammal... Aki lakást keres... Aki személyzetet... Aki valamit venni... Aki hely nélküli... Aki csak jó minőségű... Aki legjobbat eredményt érheti el... Aki „Budapesti Napló”... Aki próbárhirdetéseit... Aki Főhirdetés-felvétel... Aki VIII. József-körút 18... Aki Legelőcsőbb árak!... Aki Legjobb eredmény!

Levélbeli tudakozásaira ingyen adunk felvilágosítást... Brener nővérek... Engelmann Mór... Franke Pál... Jambrikovits... Eckstein Bernát... Fischer J. B... Goldberger A. V... Haasonstein és Vogler... Leopold Gyula... Mosse Rudolf... Mezei Antal... Tenczer Gyula... Sikray Samu... Kernberg Rozália... Nagel Ottó... Nemetsch A. J... Rehoncz Ilona... Szántó Mór... Sopronyi V... Schönwald Ferencné... Toldi Lajos... Goldgruber Mór... Zipsér és Könyg... Benda Józsefné...

II. Imádott Tubuskai! Forró csok... KERESLET. Nevelő kerestetik... Irógép műszerész... Utazók... Mely hangszelvény... Jókász öcsém... Keresek... Raktárnoki... Állami hivatalnok... Veszek olcsón... Bank- és tőzsdé... 1000 koronáig... Perfect német levelező... Vidéki garzda... Francia bonne... KINÁLAT. Reáliskola... Rövid zongora...

Egy hivatalnok családán kezdő gimn... Jó forgalmu... I. Budapesti... Teljes ellátásra... Szatészlet... Okleveles... Nevelőnek... Tanár jelölt... Egy külön bejárattal... Karcialc esemé... Kétfőző ruhavarróné... Hávezetőnőnek... Teljes ellátást... Borosherdők... Szép hűtkész... Kétfőző szobor... Gyakornoknak... Virtet Ferenc...

Fűszerkereskedés nagybör vídiki városban... Teljes ellátás! A szepihen előjeleg megkezd... Honipari! Dóci M. cipész... Butor csak jó minőségű... Crème de Fanchon... Atlanti történetek... Virtet Ferenc...

Teljes ellátás! A szepihen előjeleg megkezd... Honipari! Dóci M. cipész... Butor csak jó minőségű... Crème de Fanchon... Atlanti történetek... Virtet Ferenc...

En Csillag Anna! 186 em-h óriás Loreley-hajjammal... Aki lakást keres... Aki személyzetet... Aki valamit venni... Aki hely nélküli... Aki csak jó minőségű... Aki legjobbat eredményt érheti el... Aki „Budapesti Napló”... Aki próbárhirdetéseit... Aki Főhirdetés-felvétel... Aki VIII. József-körút 18... Aki Legelőcsőbb árak!... Aki Legjobb eredmény!

Levélbeli tudakozásaira ingyen adunk felvilágosítást... Brener nővérek... Engelmann Mór... Franke Pál... Jambrikovits... Eckstein Bernát... Fischer J. B... Goldberger A. V... Haasonstein és Vogler... Leopold Gyula... Mosse Rudolf... Mezei Antal... Tenczer Gyula... Sikray Samu... Kernberg Rozália... Nagel Ottó... Nemetsch A. J... Rehoncz Ilona... Szántó Mór... Sopronyi V... Schönwald Ferencné... Toldi Lajos... Goldgruber Mór... Zipsér és Könyg... Benda Józsefné...

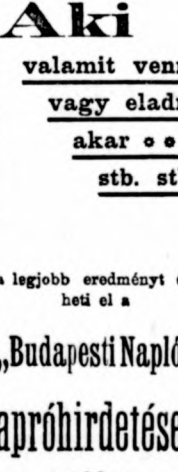
II. Imádott Tubuskai! Forró csok... KERESLET. Nevelő kerestetik... Irógép műszerész... Utazók... Mely hangszelvény... Jókász öcsém... Keresek... Raktárnoki... Állami hivatalnok... Veszek olcsón... Bank- és tőzsdé... 1000 koronáig... Perfect német levelező... Vidéki garzda... Francia bonne... KINÁLAT. Reáliskola... Rövid zongora...

Egy hivatalnok családán kezdő gimn... Jó forgalmu... I. Budapesti... Teljes ellátásra... Szatészlet... Okleveles... Nevelőnek... Tanár jelölt... Egy külön bejárattal... Karcialc esemé... Kétfőző ruhavarróné... Hávezetőnőnek... Teljes ellátást... Borosherdők... Szép hűtkész... Kétfőző szobor... Gyakornoknak... Virtet Ferenc...

Fűszerkereskedés nagybör vídiki városban... Teljes ellátás! A szepihen előjeleg megkezd... Honipari! Dóci M. cipész... Butor csak jó minőségű... Crème de Fanchon... Atlanti történetek... Virtet Ferenc...

Teljes ellátás! A szepihen előjeleg megkezd... Honipari! Dóci M. cipész... Butor csak jó minőségű... Crème de Fanchon... Atlanti történetek... Virtet Ferenc...

En Csillag Anna! 186 em-h óriás Loreley-hajjammal... Aki lakást keres... Aki személyzetet... Aki valamit venni... Aki hely nélküli... Aki csak jó minőségű... Aki legjobbat eredményt érheti el... Aki „Budapesti Napló”... Aki próbárhirdetéseit... Aki Főhirdetés-felvétel... Aki VIII. József-körút 18... Aki Legelőcsőbb árak!... Aki Legjobb eredmény!

Levélbeli tudakozásaira ingyen adunk felvilágosítást... Brener nővérek... Engelmann Mór... Franke Pál... Jambrikovits... Eckstein Bernát... Fischer J. B... Goldberger A. V... Haasonstein és Vogler... Leopold Gyula... Mosse Rudolf... Mezei Antal... Tenczer Gyula... Sikray Samu... Kernberg Rozália... Nagel Ottó... Nemetsch A. J... Rehoncz Ilona... Szántó Mór... Sopronyi V... Schönwald Ferencné... Toldi Lajos... Goldgruber Mór... Zipsér és Könyg... Benda Józsefné...

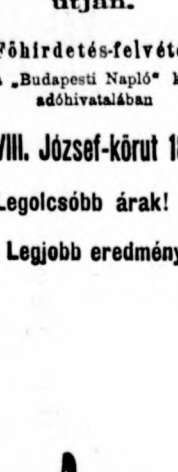
II. Imádott Tubuskai! Forró csok... KERESLET. Nevelő kerestetik... Irógép műszerész... Utazók... Mely hangszelvény... Jókász öcsém... Keresek... Raktárnoki... Állami hivatalnok... Veszek olcsón... Bank- és tőzsdé... 1000 koronáig... Perfect német levelező... Vidéki garzda... Francia bonne... KINÁLAT. Reáliskola... Rövid zongora...

Egy hivatalnok családán kezdő gimn... Jó forgalmu... I. Budapesti... Teljes ellátásra... Szatészlet... Okleveles... Nevelőnek... Tanár jelölt... Egy külön bejárattal... Karcialc esemé... Kétfőző ruhavarróné... Hávezetőnőnek... Teljes ellátást... Borosherdők... Szép hűtkész... Kétfőző szobor... Gyakornoknak... Virtet Ferenc...

Fűszerkereskedés nagybör vídiki városban... Teljes ellátás! A szepihen előjeleg megkezd... Honipari! Dóci M. cipész... Butor csak jó minőségű... Crème de Fanchon... Atlanti történetek... Virtet Ferenc...

Teljes ellátás! A szepihen előjeleg megkezd... Honipari! Dóci M. cipész... Butor csak jó minőségű... Crème de Fanchon... Atlanti történetek... Virtet Ferenc...

En Csillag Anna! 186 em-h óriás Loreley-hajjammal... Aki lakást keres... Aki személyzetet... Aki valamit venni... Aki hely nélküli... Aki csak jó minőségű... Aki legjobbat eredményt érheti el... Aki „Budapesti Napló”... Aki próbárhirdetéseit... Aki Főhirdetés-felvétel... Aki VIII. József-körút 18... Aki Legelőcsőbb árak!... Aki Legjobb eredmény!

Levélbeli tudakozásaira ingyen adunk felvilágosítást... Brener nővérek... Engelmann Mór... Franke Pál... Jambrikovits... Eckstein Bernát... Fischer J. B... Goldberger A. V... Haasonstein és Vogler... Leopold Gyula... Mosse Rudolf... Mezei Antal... Tenczer Gyula... Sikray Samu... Kernberg Rozália... Nagel Ottó... Nemetsch A. J... Rehoncz Ilona... Szántó Mór... Sopronyi V... Schönwald Ferencné... Toldi Lajos... Goldgruber Mór... Zipsér és Könyg... Benda Józsefné...

II. Imádott Tubuskai! Forró csok... KERESLET. Nevelő kerestetik... Irógép műszerész... Utazók... Mely hangszelvény... Jókász öcsém... Keresek... Raktárnoki... Állami hivatalnok... Veszek olcsón... Bank- és tőzsdé... 1000 koronáig... Perfect német levelező... Vidéki garzda... Francia bonne... KINÁLAT. Reáliskola... Rövid zongora...

Egy hivatalnok családán kezdő gimn... Jó forgalmu... I. Budapesti... Teljes ellátásra... Szatészlet... Okleveles... Nevelőnek... Tanár jelölt... Egy külön bejárattal... Karcialc esemé... Kétfőző ruhavarróné... Hávezetőnőnek... Teljes ellátást... Borosherdők... Szép hűtkész... Kétfőző szobor... Gyakornoknak... Virtet Ferenc...

Fűszerkereskedés nagybör vídiki városban... Teljes ellátás! A szepihen előjeleg megkezd... Honipari! Dóci M. cipész... Butor csak jó minőségű... Crème de Fanchon... Atlanti történetek... Virtet Ferenc...

Teljes ellátás! A szepihen előjeleg megkezd... Honipari! Dóci M. cipész... Butor csak jó minőségű... Crème de Fanchon... Atlanti történetek... Virtet Ferenc...

En Csillag Anna! 186 em-h óriás Loreley-hajjammal... Aki lakást keres... Aki személyzetet... Aki valamit venni... Aki hely nélküli... Aki csak jó minőségű... Aki legjobbat eredményt érheti el... Aki „Budapesti Napló”... Aki próbárhirdetéseit... Aki Főhirdetés-felvétel... Aki VIII. József-körút 18... Aki Legelőcsőbb árak!... Aki Legjobb eredmény!

